

TPLA/20B143
శ్రీ..శ్రీ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్న కథలు

రెండో సంపుటం

998

కథలు

ఇల్లుపట్టిన వెధవాడబడుచు

ప్రకాశకులు

కలాభివర్ధనీపరిషత్తు

రాజమహేంద్రవరం

పోషకులు

మ॥ రా॥ శ్రీ తూములూరి శివరామయ్య పంతులుగారు

బి. ఎ., బి. ఎల్. ఖైకోర్టు అడ్వకేటు నెల్లూరు,

వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు

ప్రాప్రయిటరు : వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రిలు

ఓ సన్సు మదరాసు

ద్వారంపూడి రామారెడ్డిగారు

భూస్వాములు

అనవర్తి

ఏడిద వేంకటరావుపంతులుగారు

భూస్వాములు

రామచంద్రపురం

ద్వారంపూడి వేంకటరెడ్డిగారు

భూస్వాములు

అనవర్తి

బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు బి. ఏ.

భూస్వాములు

బుచ్చిరెడ్డిపాలెం

కొ॥ శ్రీ॥

సబ్బెళ్ల పద్మయ్యగారు

కొంకుదురు

కర్రి చినవేంకటరెడ్డిగారు

రంగూను

ఇల్లుపట్టిన వెధవాడబడుచు

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఇల్లు పట్టిన వెధవాడబడుచు

“ఒరేయ్ తమ్ముడూ”

సాయంత్రం అయిదు గంటల వేళ, గాది సావిట్లో, చలపతిరావు నెత్తిమీద చమురు పెడుతూ యిలా అందుకుంది బుచ్చమ్మ.

“పదిమాట్లు చెబుతుం దేమిటి యీపిచ్చిముండ అనుకోకేం? నువ్వు చిన్నవాడవు. ఆటలూ పాటలూ తప్ప సంసారం అంటే యేమిటో యిప్పటికీ యెరగవు. నేనా పెద్దదాన్ని. పైగా, నాకు పిల్లా పీచా? అసలు మొగుణ్ణే యెరగ నైతిని. కనక, నాకు తమ్ముడ వయినా నువ్వే, కొడుకు వయినా నువ్వే, కూతురు వయినా నువ్వే. నలు సంత చెల్లె లయినా లేదు కదా? కనక, నాముద్దు ముచ్చ ట్లన్నీ నీమూలంగానే తీరాలి. అందుకోసం చెబుతున్నాను బాగా విను”

“.....”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“కానయితే, పంచశిఖలతో పూజగానే నీకు పెళ్ళి కావడం బాగానే వుంది; కాని, జోగమ్మ యింత దొరగా కాపరానికి వస్తుందిని మేమెవళ్ళయూ అనుకోలేదు. మొన్న మొన్నటి పిల్ల కాదుట్రా, తల్లివెంపు సంప్రదాయాన్ని బట్టి అలా బాబ్బిల్లాగ వుంది కానీ; పకహాళేళ్ళు వెళ్ళాయో నెకతాయోరా యింకానూ?”

“.....”

“ఇంతకీ : కోడలు కాపరానికి రావడం అన్న కళ్ళతో చూసుకుంది. ఒక్కగా నొక్క కొడుకు వయినా అమ్మకి ముచ్చట్లు బాగానే తీరాయి”

“.....”

“ముప్ప య్యెకరాల భూమి, పెట్టెలాంటి యిల్లా— చగవు లేకపోతే పోయింది, యేం లోటూ నీకూ? కాలి మీద కాలు వేసుక్కుచున్నా పది తరాల దాకా సరిపోతుంది. నీవాళ్ళకి గతి లేని వాడవా యేమిటి, యెండా వానా అనకుండా పుస్తకాలు మోసుకుంటూ యిస్కూళ్ళమ్మట తిరగడానికి?”

“.....”

“బతికి వున్నంత కాలమూ నిన్ను కనిపెట్టుకు వుంటాను కదా నేనూ? చూడు తమ్ముడా! ఇల్లు పట్టాను.

నువ్వు నిస్సాకారంగా చూశా వంటే నా ప్రాణా లెగించి
పోతాయి సుమా ! నీకు నేనంటే భయభక్తు లెక్కువే.
ఆసంగతి నాకు బాగానే తెలుసు. అయినా, దిక్కు
మాలిన అనుమానం అలా యేడిపిస్తుంది”

“.....”

“మన వంశంలో, మొగాళ్ళు పెళ్ళాలకి లొంగి
వుండడం యెప్పుడూ లేదు. ఛా, అదేం బతుకు తమ్ముడూ?
ఎక్కణ్ణుచో గాలికి కొట్టుకు వచ్చిన ఆడదా పెత్తనం
చెయ్యడం ? మన తాతకి యిద్ద రాడబడుచు లుండీ
వారుట. నాయనమ్మని వొకనోట కూనోపైట్టి యిల్లంతా
వాళ్ళే నిర్వహించీవారుట. భోజనం చెయ్యడమూ,
గుళ్ళోకి వెళ్ళి స్వాములవారి వుపదేశం వింటూ కూనో
డమూ తప్ప యేమీ కలగచేసుకునీవాడు కాడుట
తాతయ్య. సరే, నాన్న సంగతి ను వెరిగిందే కదా ?
మ్మెన్న మొన్నటిదాకా పెత్తనం అంతా అత్తదే కదా ?”

“.....”

“అత్త నన్ను కన్న కూతుర్ని చూసుకున్నట్టు చూసింది.
సంసారరహస్యా లన్నీ నాకే చెప్పింది. పోతూ పోతూ
తాళాలు నాచేతిలో వుంచింది కాని నాన్న కిచ్చిందా
మరి ? ఆవిడ, నా కెలాంటి రహస్యాలు చెప్పిందను

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కున్నావు ? ఇంటిగుట్టు బ్రహ్మకై నా చెప్ప ననీ, కుటుంబ మర్యాదా, సంప్రదాయమూ నిలవ బెడతా ననీ, నాచేత యెన్నిమాట్లు చేతిలో చెయ్యి వేయించుకుం దను కున్నావు ?”

“.....”

“ఇవాళ నేను హారీ అంటా ననుకో. ఇక యీకొంప యెందుకేనా పనికి వస్తుందా ? లేకపోతే, నేను నా అత్త వారి యింటికి వెళ్ళిపోతాననుకో. ఈయింటికేసి యెవ రేనా తొంగిచూస్తారా ?”

“.....”

“ఇదంతా నువ్వు యెరుగుకువు. అయినా ముందు జాగ్రత్తకోసం చెబుతున్నాను. మరేమీ లేదు. చేబోలు వారి ఆడాళ్ళు కజ్జాకోర్లు. పై పెచ్చు నీఅత్తగారు చింతా వారి ఆడబడుచు కూడానూ. నెలకి నూట యాభై రూపా యలు తెస్తా డన్నమాటే గాని, అన్నీ పెళ్ళాంగారి చేతిలో పోయ్యడమే కదా నీమామగారు ? పాపం, కాస్తేనా పెత్తనం అంటూ వుంవా ఆ బ్రాహ్మణికి ?”

“.....”

“నీ పెళ్ళాం అన్ని విధాలా తల్లిని పుణికి పుచ్చుకుంది. ముదిమాటలూ అదీ నీభావమరిది పోయినప్పుడు చూశా

ఇల్లు పట్టిన వెధవాడబడుచు

అంతాను. కావలసినవాళ్ళు కదా అనీ, పుట్టెడు దుఃఖంలో వున్నారు పోనీ అనీ, అక్కడ వున్న పది రోజులూ వండి పెట్టాను కాదా? తల్లి దుఃఖంతో పడి వుండీది పోనీ అనుకో. తనేనా కాస్త సాయంకావ చ్చునా నాకూ? అదేం చదువో గాని అస్తమానమూ పుస్తకం, చేత్తో పట్టుకూచునీది. ఎలా మానగలిగిందో ఆపది రోజులూ ఆర్గణీ మాత్రం ముట్టుకో లేదు. ఆడ బడుచు పీనుగు నవుదునా, యీడు వచ్చిన పిల్ల కదా, కాస్త ఆసరా కాకూడదూ? రాత్రి పూటేనా వంట చెయ్యకూడదూ, చెప్పు తమ్ముడూ? ఛీ, ఎప్పుడు వెళ్ళి పోతానా?" అనిపించనా?

"....."

"నువ్వు చిన్నవాడవు. అంచేత యింతగా చెబు తున్నాను. వెయ్యి కళ్ళతో నేను కనిపెడుతూనే వుంటాను. అయినా, చను విచ్చా మటే నెత్తెక్కుతుంది సుమా! నువ్వంటే భయభక్తు లుండీలాగ మనులు కోవాలి. నేనంటే గడగడ లాడీలాగ చూస్తూ వుండాలి నువ్వు. నాన్న వెర్రిబాగులవా డనీ, నేను మనోవర్తి మనిషిని కదా కనీ, నిన్ను లోపుచేసుకో మని యిదివరకే చెప్పి వుంటుంది తల్లి. అబ్బో! ఆమాటకి వస్తే, అసలు,

శ్రీశాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నీ పెళ్ళామే నెల్లూరి నెరజాణల రకం. అవతల పెద్దవాళ్ళున్నారే కదా మన కెందు కని దేని కేనా, కసింతయినా ననురూ బైదురూ వుం దనుకున్నావా మనిషికి?”

“.....”

“నువ్వు వేషా లంటే సరదాపడతా వని అదనీ, యిదనీ నగలికి పురవ యిస్తుంది విన్నావు సుమా ! అంత కావలిస్తే అక్కణ్ణంచి తెచ్చుకో మను డబ్బు. తను వొక్కరే కాదూ వారికి బిడ్డా? అక్కడి ఆస్తి అంతా యిక తనకి వచ్చేదే కాదూ ?”

“.....”

“ఇంతెందుకూ ? అడిగి దిక్కు లేక కాని అయిన నూట యాభై రూపాయల జీతమూ యేమయి పోతోందో చెప్ప మను. కాఫీలు, కాఫీలు, కాఫీలు. పొద్దున్నా మధ్యాహ్నమూ యేక కాఫీలే. నాకు ఆకాఫీ చూస్తే — కుడితిలాగ—ఫ్రాక్ ! మన యింటికి వచ్చాక నీ పెళ్ళా కాఫీ పుచ్చుకుందంటే మనం గుడ్డిగవ్వకి మారం సుమా నాయనా ! నువ్వు ఆకాఫీ రుచిలో పడిపోయా వంటే యిక దాని చేతిలో యిరుక్కున్నా వన్నమాటే సుమా”

బుచ్చమ్మ, యిలాగ చాలా సంగతులు చెప్పింది. చాలా దూరం కూడా చెప్పింది; కాని చలపతిరావు

దేనికి జవాబు చెప్పలేదు. ఈమాటలు వింటూ వుంటే అతని కొక పంటికింద తీపి, వైక పంటికింద చేదూ పడ్డట్టుంది. దాంతో ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ కొంత సేపూ, సిగ్గుపడి కొంత సేపూ; ఏమీ తోచక కొంత సేపూ, తోచినమాట పైకి అనేస్తే మొట్టిపోతుండేమో అని కొంత సేపూ అత నూరుకున్నాడు.

అది గ్రహించి, బుచ్చమ్మ “ఇది బాగా విను” అని వొకటి, “యిది ముఖ్య మయింది సుమా” అని యిం కొకటి, “యిది మరిచిపోయావు సుమా” అని మరొకటి— ఇలాగ మరికొన్ని సంగతులు కూడా చెప్పి “తమ్ముడు నామాటే వింటాడు” అని ధైర్య వహించి చివరికి వూరుకుంది.

ఆరుబావుకి తలంటు పూర్తి అయింది. మరో పది నిమిషాలికి అతను పొడిబట్ట కట్టుకోడమూ, ఆమె, జుట్టు చిక్కు తీసి బాట్టు పెట్టడమూ కూడా అయిపోయింది.

తరవాత “యింకేమిటీ చెయ్యడం?” అని ఆలో చిస్తూ అతను కవాచీబల్ల దగ్గర నుంచుని వుండగా ఆమె వచ్చి, యెందుకో చెప్పకుండా చెయ్యి చాప మని, వైక అర్థణా చేతిలో పెట్టి “కాఫీ హోటలుకి వెళ్ళి దర్జాగా అరకప్పు కాఫీ పుచ్చుకో. పెళ్ళాం వచ్చాటప్పటికి మొగం

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

వాచినట్టు, యింటో యెరుగుగా కూచిని వ్రంశకూడదు నాయనా, గోదావరి గట్టే కోటిలింగాల దాకా పికారు వెళ్ళి సావకాశంగా యెనిమిదింటికో, యెనిమిది న్నరకో రా” అని చెబుతూ జబ్బ పట్టుకొని వీధిలోనికి పంపేసింది.

౨

జగ్గయ్య, సాయంత్రం యేడు గంటల బండిమీద జోగ మ్మని తీసుకు వచ్చాడు.

మళ్ళీ యిన్నాళ్ళకి తన యింటో పునిస్త్రీపడుచు మసలబోతూ వున్నందుకు బ్రహ్మానందపడిపోతూ, మహా లక్ష్మిని లాగ తాను తన కోడల్ని తీసుకురావడం వీధిలో నలుగురూ చూడాలని అతను మహా అనుకున్నాడు; గాని ఆబండి చీకటి పడితే గాని వచ్చేది కాకపోయింది. దీనికి సాయం ఆవేశ అరగంట లేటు కూడాను.

కాగా అప్పటికి బాగా చీకటిపడింది.

తన ముచ్చట అంతా యిలాగ పూర్వపక్షం అయి పోవడంవల్ల బండి గుమ్మంలో ఆగడం తరవాయిగా దిగి, అతను లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

“వచ్చావా?” అంటూ బుచ్చమ్మ బండి దగ్గరికే వచ్చి చెయ్యి పట్టుకుని దింపుతుం దనీ, గుమ్మంలో అడుగు

పెట్టాటప్పటికి యే యిరుగుపొరుగు పిల్లనో తీసుకువచ్చి,
యెర్ర అక్షింతలూ, పచ్చ అక్షింతలూ దిగతుడిపించి,
కాళ్ళమీద నీళ్ళు పోయించి యింటోకి తీసుకు వెడుతుం
దనీ అనుకుంటూ వచ్చింది పాపం జోగమ్మ; కాని నాలు
గైదు నిమిషాలు చూసినా బండి దగ్గరి కెవరూ రాలేకు.
పోనీ గుమ్మంలో నుంచున్నా రేమో అని మూడువేపు
నుంచి తొంగిచూసింది కాని యెవరూ కనపడలేకు.

అందుకు చిన్నపుచ్చకుని, దిగలేక దిగలేక బండి దిగి
వున్నారు మంటూ తరవాత మెల్లిగా వెళ్ళిం దామె.

మండువా అంచున నుంచుని జగ్గయ్య బండివాడు
తెచ్చిన సామాను దక్షిణపు గదిగుమ్మంలో పెట్టిస్తు
న్నాడు. సిమెంటు బొమ్మలాగ బుచ్చమ్మ పడమటింటి
గుమ్మంలో నుంచుని వుంది.

లోపలికి వచ్చా కయినా ఆమె పలకరించకపోవడం
చూసి, జోగమ్మ, మరీ యిదయిపోయి వుత్తరపు గది
గుమ్మం దగ్గర నిలబడిపోయింది.

ఎక్కడా మాట విసపడకపోవడం జగ్గయ్యకి కూడా
వింతగానే వుంది; కాని ఆశాభంగంవల్ల యెలాగో అయి
పోయి వూడి, అతను, విషయం గ్రహించలేకపోయాడు.

సామా సంతా తేవడం అయిపోయింది. "అణా

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

యెక్కువ పుచ్చుకున్నావురా అబ్బీ ! అయితే లే పట్టుకు
పో. కల్లుపాకలో తగలెయ్యక యిది యింటికి పట్టుకు
పోయి గుర్రానికి పెట్టి, నువ్వు పిల్లలూ ఒక్షణంగా
తినుడి" అని చెబుతూ, బొడ్డుకొంగుల వున్న మూట
విప్పి, జగ్గయ్య బండివాడి చేతిలో పావలాకాసు
పడేశాడు.

“సామాను లెక్క చూసుకోండి బాబయ్యా” అంటూ
బండివాడు వెళ్ళిపోయాక, కొంత ప్రకృతిలో పడి
“అబ్బాయి కనపడ్డేమే?” అని అడిగాడు జగ్గయ్య.

“గుర్రబ్బం డయితే మాత్రం, పేటకి పావలా
యేమిటీ?” అంటూ సాగతీసుకుంది బుచ్చమ్మ.

“అబ్బా యేడే?” అని మళ్ళీ అడిగాడు జగ్గయ్య.

“ఇంట్లో లేడు”

“ఎక్కడికి పంపావూ?”

“నేను పంపానా?”

కళ్ళు చికిలించుకుని “పోనీ ఎక్కడికి వెళ్ళామా?”
అని అడిగాడు జగ్గయ్య.

“నేను చూశానా?” అని కొంచెం కరుగ్గా యెను
రడిగింది బుచ్చమ్మ.

“ఎంత సే పయిందీ వెళ్ళి?”

“ఏమో నాన్నా”

“భోజనం చేశాడా?”

“లేదు”

అతని కేమీ పాలిపోలేదు. “ఎక్కడికి వెళ్ళాడో, యెవరితో తిరుగుతున్నాడో?” అని స్వగతంగానే అనుకున్నాడు; గాని మాట మాత్రం పైకి వచ్చేసింది.

“ఇప్పుడే తల అంటుకున్నాడు. చల్లగాలి కోసం యేగోదావరి గట్టుకో, యే మూజియం తోటకో పికారు వెళ్ళి వుంటాడు. వెడితే నూత్రం భోజనాల వేళ కేనా రాకుండా అక్కడే కూచుంటాడా యేమిటి? నువ్వు గోదావరికి వెళ్ళిరా. లేకపోతే నేను నీళ్లు తోడతాను నూతికి పద” అని బుచ్చమ్మ సాచేసి చెప్పింది; కాని “యెవళ్ళతో తిరుగుతున్నాడో?” అనే మాట తన చెవుల్లో “రింగ్, రింగ్” మనగా జోగమ్మ వులిక్కిపడి పోయింది.

తరవాత పైక్క ఊణం అలాగే నుంచుని, చివరికి “హూ” అని పైక్క అంగ వీధి కేసి వేసి “సామాను గదిలో సద్దుకోవమ్మా” అని కోడలికి చెప్పి జగ్గయ్య చరచరా గోదావరికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇక వాకట్లో మరదలూ ఆడబడుచూ మిగిలారు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

వెలగలేక వెలగలేక వెలుగుతూ వున్న బుడ్డిదీపం కాంతి ఆయిద్దరి కళ్ళలోనూ తళుక్కు మంది.

ప్రౌఢిమ చాలక “యేమి టీ వాలకం?” అని జోగమ్మ ఆలోచనలో పడగా, “మామగారు చెప్పేదాకా అలా బొమ్మలాగ నుంచోవాలి కామోసు. అదంతా సిగ్గు కామోసు. బాగానే వుంది” అని వినపడీ వినపడ నట్టు సాగతీసుకుని, మూతి ముడుచుకుని, పైక్క అంగలో బుచ్చమ్మ వంటింటో వెళ్ళిపడింది.

మరో పది నిమిషాలికి యింటికి వచ్చి “అబ్బాయి వచ్చాడా?” అని అడుగుతూనే, జగ్గయ్య, లోపల అడుగు పెట్టాడు.

ఉలిక్కిపడి “లే” డని జవాబు చెప్పింది జోగమ్మ.

“వడ్డిస్తున్నాను” అని వంటింటోనుంచే కేక వేసింది బుచ్చమ్మ.

“అబ్బాయి వచ్చేదాకా వ్రంపడమా, ముందు భోజనం చెయ్యడమా?” అని ఆలోచిస్తూ జగ్గయ్య పట్టుపొచ్చే కట్టుకునేటప్పటికి, ఆకలి, చెయ్యి పట్టుకుని భోజనాల వసారాలోకి లాక్కుపోయి పీటమీద కూతేసింది.

జోగమ్మకి, ఆచంటలో పొద్దున్న తొమ్మిదింటికి తిన్న మెతుకులు..

కావలసినప్పుడు దారిలో తినమని తల్లి జంతుక లిచ్చింది; కాని మెయిలుపడవలో వున్నంతసేపూ మూట మామ గారి దగ్గర వుండిపోవడంవల్లా, నిడదవోలు స్టేషనులో జనసమ్మర్దం యెక్కువగా వుండడంవల్లా వాటిని తలుచు కుని గుటకలు మింగుతూనే ఆమె కాలం గడిపింది.

ఈసంగతి యేమీ యెరగని జగ్గయ్య, స్టేషనులో “అరిటిపళ్ళు కొన మంటావా?” అంటూ బేరం చేశాడు; గాని మొగమాటపడిపోయి ఆమె “వద్దుగాక వ”ద్దనేసింది.

మొత్తానికి రాజమహేంద్రవరం వచ్చాక అడిగి పుచ్చు కునీ దాకా ఆమె పచ్చిమంచినీ శేనా యెరగదు.

చలపతి యెనిమిదిన్నరకి వచ్చాడు.

నీరసం వల్ల గాఢనిద్ర పట్టగా జోగమ్మ అది కూడా యెరగదు.

ఇక్కడ జోగమ్మలాగే అక్కడ వుత్తరపు వసారాలో జగ్గయ్య కూడా గాఢనిద్రలో వున్నందుకు పొంగిపోతూ,

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఏదో పనిమీద అటూ యిటూ తిరుగుతూ వున్నట్టు నటిస్తూ అంకుకోసం కనిపెట్టుకుని వున్న బుచ్చమ్మ, గభీమని యెదురువెళ్ళి, హాల్లో అడుగు పెట్టినవాణ్ణి వీధిలోకి తీసుకువెళ్ళి, కంఠం నొక్కుకుంటూ “నీ పెళ్లాం వచ్చిందిరా” అంది.

“ఏదీ ?” అన్నాడు చలపతి.

అతను కూడా బుచ్చమ్మ ననుసరించి కంఠం నొక్కుకోడానికే ప్రయత్నించాడు; కాని వుబలాటం కొద్దీ మాట కొద్దిగా గట్టిగా వచ్చేసింది.

“ఉత్తరపింటి గుమ్మంలో పడుకుంది”

ఈమాట చెబుతూ, ఆమె, యిక గట్టిగా మాట్లాడవద్దన్నట్టు అతని పెదవులకు తగిలీ తగలకుండా వొకమాటు తన చెయ్యి అడ్డు పెట్టింది.

“ఊహూ”

“ఇప్పుడు మాట్లాడించకేం ?”

“ఏం !”

లంకణాలు చేసినవాడి మాటలాగ అతి నీరసంగా వచ్చిందీమాట.

“తప్పు తప్పు. లోకు వయిపోవూ ? గదిలోకి వచ్చి అదే ముందు నిన్ను పలకరించాలి”

“అదా ?”

పూటుపడ్డాడు మానవుడు.

“పెద్దవా ఖృంశశం యిలాగ మంచీ చెడ్డా చెప్ప
డానికే. తెలిసిందా ?”

“అ”

“చడీ చప్పుమా కాకుండా పట్టుపంచె కట్టుకు
చక్కారా”

“అలాగే”

ఇద్దరూ గుమ్మం దాటారు; కాని అడ్డు వచ్చి హఠా
త్తుగా ఆపేసి “ఎవ రేనా అడిగితే నీకు నువ్వే గోదావరి
గట్టుకి పికారు వెళ్ళిపట్టు చెప్పేం ?” అంది బుచ్చమ్మ.

“నువ్వు వెళ్ళ మన్నా వంటేం ?”

“హ-వ్వు” అని రుంజుకుంటూ నోరు నొక్కుకుం
దామె.

అలా చెబితే అదేదో గొప్ప తప్పు అయిపోతుంది
కామోసు అనుకుని “సరేలే” అన్నా డతను.

తరవాత, జోగమ్మ యెక్కడ చూసిపోతుందో అని
నక్కుతూ, పిల్లిలాగ అడుగులు మెల్లిగా వేస్తూ, దక్షి
ణపు గదిలోకి చలపతీ, పడమటింటోకి బుచ్చమ్మా చక్కా
పోయారు.

శ్రీ పాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

బుచ్చమ్మ పీట వాల్చింది. విస్తరి వేసింది. వడ్డించింది. కంచుచెబుతో మంచినీళ్ళు పెట్టింది. వెచ్చగిల్లడం కోసం నేతిగిన్నె పోయి దగ్గరిగా పెట్టింది. ఒక్క ఊణం గుమ్మం కేసి యెదురు చూసింది; కాని యిన్ని చేశాటప్పటికీ చలపతి మడి కట్టుకు రాలేదు.

వెంటనే మండువా గుమ్మంలోకి వచ్చి గది కేసి తొంగి చూసింది. అతని జాడ కనపడలేదు.

ఒక్క ఊణం అయినాక మాడువాలోకి వచ్చింది. అయినా లాభం లేకపోయింది.

మెల్లిగా గది గుమ్మంలోకి వెళ్లి తొంగి చూసింది. మాచానికి చేరబడి నుంచుని వున్నాడు చలపతి.

జోగమ్మకోసం యెదురు చూస్తున్నా డతను. “లేచిందా?” అనీ “వస్తోందా?” అనీ అప్పటి కప్పుడే రెండు మూడు మళ్లు తొంగిచూసి కూడా వున్నా డతను.

అంచేత గుమ్మంలో కెవరో వచ్చినట్టు అలికిడి కాగా, కుడి కాలి బొటన వేలితో గోదినీ రాస్తూ చటాలున మొగం వంచేసు కున్నాడు;

కాని వోరకంట చూశాడు.

సైనుపంచె కనపడింది.

కింది చూపులే నిదానించి చూశాడు.

భోసికాళ్ళు కనపడ్డాయి.

అనుమానిస్తూనే మొగం పై కెత్తుకుని చూశాడు.

నిలువునా బుచ్చమ్మ.

తెల్లపోయాడు. నీరయిపోయాడు.

• అప్పుడు బుచ్చమ్మ లోపలికి వెళ్లి “రావేం?” అంది.

“లోపలి కింకా రాలేదే అదీ”

“ఇప్పుడు కాదురా. నిద్రపోతోంది కూడాను”

“మరెప్పుడూ?”

“భోజనం చేశాక”

“అయితే పద”

బుచ్చమ్మ మామూలుగానే వంటింటోకి వెళ్లిపోయింది.

కాని చలపతి పట్టుపంచె కట్టుకుని, జోగమ్మ నిద్ర

పోతోంది గదా అన్న దిలాసాతో, వెన్ను విరుచు

కుంటూ దర్జాగా భోజనాల వసారాలోకి వెళ్లాడు.

౪

వెళ్ళి వెళ్ళడంతోటే అతను పరిషేచన చేశాడు.

బుచ్చమ్మ నెయ్యి వడ్డించబోయింది; కాని రెక్క పట్టుకుని యెవరో వెనక్కి లాగేస్తున్న ట్టాగిపోయి, చుర

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

చుర చూస్తూ “కాళ్ళు కడుక్కున్నావా?” అంటూ మెల్లిగానే, కంగారు పెడుతూ అడిగింది.

“లేదే” అని అతను కూడా మెల్లిగానే చెప్పాడు; గాని బిక్కమొగం వేశాడు.

ఇద్దరూ యెలా వున్నవా రలా పేరుకుపోయారు.

ఏమిటి దారి? ఇంటికి పెద్దదిక్కు కదా, తాను చూస్తూ వుండీ కూడా అనాచారం జరిగిపోతూ వుంటే పూరుకోగలదా బుచ్చమ్మ? కాని జరిగిపోయింది. ఇక కలిసిరాకు. అయినా సంప్రదాయం నిలవబెట్టవలసిన పూచీ తనది కనక వొక్క ఊణు ఆలోచించింది. ఆమె ఆలోచించినంత సేపూ విస్తరిలో యెక్కడ యెలా వున్న చెయ్యి అలాగే వుంచేసుకుని ఆమె కేసి చూశా డతను.

చివరికి బుచ్చమ్మకి అంతర్వాణి ఆదేశం యిచ్చింది. దాంతో ఆమె కరుణించి “ఇంకప్పుడూ యిలా చెయ్యకు. భోజనం చేశాక మాత్రం కాళ్ళు కడుక్కోసుమా” అని వుపదేశించి, నెయ్యి మరో గరిట యెక్కువ వడ్డించింది.

తరవాత ఆమె మామూలుగానే మాట్లాడుతూ వుండినా తాను మట్టుకి సంజ్ఞలతోటే న్యవహరిస్తూ, వంచిన తల యెత్తుకుండా గబగబా నాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుని, జ్యోగమ్మ చూడకుండా గదిలోకి వెళ్లి

ఇల్లు పట్టిన వెధవాడబడుచు

పోవా లన్న ఆత్రంతో చెయ్యి మాత్రమే కడిగేసుకుని,
గుట్టుగా గదిలోకి వెళ్లి, ఆసాయత్రమే తల అంటుకుని
వుండడంవల్ల నిద్ర ముంచెత్తుకు రాగా అతికష్టమైన
నూలుపంచె కట్టుకుని మంచాన పడ్డాడు చలపతి.

అతనిలా వెళ్లాడు, గడియారం అలా తొమ్మిది
కొట్టింది. జోగమ్మ పులిక్కిపడి లేవడమూ, “బొట్టు పెట్టి
పిలవాలి కామోసు” అని ధుమధుమ లాడుతూ బుచ్చమ్మ
వాకట్లోకి రావడమూ, వైక్కమాటే జరిగాయి.

మళ్ళీ రెండోమాటు యిద్దరి కళ్ళూ కలిశాయి. ఇక
పిలవడం యెందుకూ? ఇద్దరూ యిలాగే అనుకుంటూ
వైకరు ముందూ వైకరు వెనకూ లోపలికి వెళ్ళారు.

కట్టుకున్నది పెద్దాపురం పట్టుచీర కావడంవల్ల కాళ్ళూ
మాత్రం కడుక్కు వచ్చి జోగమ్మ భోజనం ప్రారంభించింది.

“అవసరం లేదు” అనుకుంటూనే “మీ అమ్మా
మీనాన్నా కులాసాగా వున్నారా?” అని బుచ్చమ్మ
అప్రయత్నంగా నోరు జారేసింది.

అలా చూడకుండానే జోగమ్మ “ఆ” అంది.

ఇక బుచ్చమ్మ వాక్రప్రవాహం ఆపుకోలేకపోయింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“మీనాన్న దగ్గర గుమాస్తా ? ఆయన చెల్లెలూ ?
ఆవిడ పే రేమిటి ?”

“పుల్లమ్మ”

“ఆవిడ ఆచంటలోనే వుందా ?”

“అ”

“అప్పుడే వెతుతుం దనుకున్నారు. ఆవిడ రామేశ్వరం
వెళ్ళివచ్చిందా ?”

జోగమ్మకి పైళ్ళు మండిపోయిరి; కాని శాంతించి
“అ” అంది.

“మహా మంచి మనిషి ఆవిడ. ఎప్పుడో వో మాటు
వెళ్లి చూసి రావాలి”

ఇలాగ భోజనం వోపట్టిన తెమలకుండా, బుచ్చమ్మ,
అదనీ యిదనీ ఆచంట గొడవ లడుగుతూ, వూడుండి
యిక్కడి కభుర్లు చెబుతూ, మధ్యమధ్య యరుగుపోరుగు
అనుకూలదంపతులుకి పేళ్ళూ పద్దలూ పెడుతూ, కొత్తి
మిరి కారంతోటీ, మామిడిపిందెల పచ్చడిబద్దలతోటీ,
నాకాయ పెరుగుపచ్చడితోటీ, చివరికి మీగడ పెరుగు
తోటీ కాస్త కాస్త చొప్పున వుప్పపిండి తిని, యిల్లంతా
సద్దించి, తన పక్క మాడువా వాకట్లో నవరించుకుని,
“అమ్మయ్యా, నమం లాక్కుపోయింది రామయ్య

తండ్రీ అని పడుకుని, హు - హు - హు" అంటూ
చైత్రమాటు అలాగా యలాగా దొర్లి, జోగమ్మకి సెల
విచ్చాటప్పటికి పది ముప్పా వయింది.

౫

తెల్లవారు జామున మూడున్నర కే బుచ్చమ్మకి మెళుకువ
వచ్చింది.

తరవాత మరి నిద్ర రానూ లేదూ, ఆమె అందు
కోసం ప్రయత్నించనూ లేదూ

పైగా, ఏమిటో మించిపోతున్నట్టు మనస్సు అటమ
టించిపోయింది.

ఒకటి రెండు మాట్లు ఆమె ధక్కిణపు గదిగుమ్మం
లోకి వెళ్లి, తలుపుసూకుకి సరిగా చెవి ఆనించి ఆలకిం
చింది; కాని దంపతులలో చైత్రమా మెలుకుని వున్నట్టు
తోచలేదు

తరవాత అతికష్టమీద అరగంట పూరుకుంది.
మరో అయిదు నిమిషాలు కూడా పస్తాయించింది. తర
వాత యిక ఆగలేకపోయింది. వెనకాల యెవరో తరు
ముకు వస్తున్నట్టు తొందర పుట్టింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

సరిగా యీసమయంలో గడియారం నాలుగు కొట్టింది. దాంతో ఆమె “బాబోయ్” అంటూ వులిక్కి పడి లేచి కూచుంది. నరా లన్నీ చైక్రమాటు పొంగి పోయాయి.

వెంటనే గుమ్మంలోకి వొక్క గంతు వేసి, దడదడ మని గొళ్ళెం కదిపి “తెల్లవారిపోవచ్చింది లేచి చదువుకో తమ్ముడూ” అంటూ కేక వేసింది.

జవాబు రాలేదు. అరణిమిషం వూరుకుని మళ్ళీ పిలిచింది. లాభం లేకపోయింది. ఓరుగాలి కొట్టినట్టు తలుపు గుంజి మళ్ళీ పిలిచింది. దాంతో జోగమ్మకి మాత్రం మెళుకువ వచ్చింది; కాని ఆమె పలకలేదు.

అన్నిమాట్లు పిలిచినా యెవరూ పల్కకపోవడం బుచ్చమ్మకి తారకం అంటించింది. దాంతో “వోరి నీ నిద్ర-చైరేయ్” అంటూ ఆమె మళ్ళీ గొళ్ళెం కదిపి, తలుపు గుంజి వురిమి పిలిచింది.

అప్పుడు జోగమ్మ మొగుణ్ణి మెల్లిగా కదుపుతూ “మీఅక్క పిలుస్తోంది” అంది; కాని “వూరుకుందూ” అని ముసముసలాడుతూ చలవతి గోడవేపుకి విరిగి పడుకున్నాడు.

స్పష్టంగా తెలవలేదు; గాని బుచ్చమ్మ లోపల

యేదో మాటలు జరుగుతున్నట్టు మాత్రం గ్రహించి “తమ్ముడూ” “అబ్బాయి” “వారే బుల్లేడా” అని రకరకాల పిలిచి, అప్పటికీ జవాబు రాకపోగా “యిలా వుందా మీ పనీ ?” అని కక్ష వహించి “మొగడికి పెళ్లానికి వైకటే నిద్ర. ఆడదాని కూడా మొద్దు నిద్రలే అయితే యెలాగ దేవుడా వేగడం ? ఏడిసినట్టే వుంది సడస... సిగ్గు బిడియమూ లేకపోతే సరే. మొడివాడు ముక్కుతోస్తే నెత్తురు తాగాడుట, అలా వుందిది. ఇలా అయితే బాగుపడ్డామే ! మంచి సంప్రదాయమే దాహరించింది చివరికి. పోనీ నీకయినా మెళుకువ రాలేదుటే మాతల్లీ ?” అని సాగతీసుకుంటూ మళ్ళీ తలుపు గుంజి గుంజి ఏడిచిపెట్టింది.

దాంతో యిక పడలేక లేచి వచ్చి జోగమ్మ తలుపు తీసింది.

మెటనే బుచ్చమ్మ మంచం దగ్గికి వైక్క దూకు దూకుంది.

అందుకు సిగ్గుపడిపోయి జోగమ్మ యివతలికి రాగా బుచ్చమ్మ మరీ సంతోషించి “యేదో చదువుకుంటూ వున్నట్టు నటించకపోతే నీ పెళ్ళాం లోకువ చేసేస్తుం

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

దిరా" అంటూ చెవిలో వూది చెయ్యి వట్టకుని చల పతిని యివతలికి సడిపించుకువచ్చింది.

ఇదంతా చూశాటప్పటికీ జోగమ్మకి అరికాలి మంట నెత్తికి వచ్చింది; కాని సాహసించలేకపోయింది. వెంటనే లోపలికి వెళ్ళి తలుపు గడియ వేసేసి పోయి రెండు చేతులతోటీ మొగ్గా మూసుకుని వుసూరు మాటూ బోర్ల పడుకుంది.

౬

“దీపం పెద్దది చెయ్యవే”. అంటూ స్తంభం దగ్గర చతి కిల బడ్డాడు చలపతి; కాని యేమి పుస్తకం చదవడమో అతనికి తోచలేదు.

అసలు అతని దగ్గర పుస్తకాలే యేమీ లేవు.

సూర్యురం కిందట జోగమ్మ రజస్వల అయి దన్న శుభలేఖ రాగా, బుచ్చమ్మ ప్రోత్సాహంవల్ల చకువు మానేశా డతను. అప్పటి పుస్తకం లయినా యేమయి పోయాయో అత నెరగడు.

జగ్గయ్య దగ్గర పంచాంగం తప్ప మరేమీ లేదు. పోనీ అంటే చలపతి కది నడవడు.

ఇల్లు వట్టిన వెధవాడబడుచు

బుచ్చమ్మ తమ్ముడి స్థితి అంతా గ్రహించింది.
బాధ్యత అంతా తనమీద వుండడం కూడా ఆమె గమ
నించింది.

ఏనమక మయినా, యే చమక మయినా — చివరికి
పుణ్యాహవాచనమూ, విఘ్నేశ్వరపూజా అయినా వచ్చి
వుంటే ఆమె అవే యేకరువు పెట్టుకోమనడానికి వీలుం
డును; కాని అతనికి సాధ్యావాదన మయినా రాదు.

వెంటనే ఆమ్మ లేచివెళ్ళి, వాటింటో మిరపకాయల
బుట్టమీద మూతగా వున్న లంకాయాగం తీసుకువచ్చి
అతని చేతిలో వుంచింది.

దీపం కూడా యెగసన తోసింది.

చలపతి మాట్లాడకుండా పుచ్చుకుని విప్పాడు. తా
నెప్పుడు లెప్పుంటే అప్పుడు మారు చెప్పకుండా లేవ
డమూ— యేపుస్తకం చేతిలో పెడితే “ఛా, యిదా?”
అనకుండా అదే పుచ్చుకోడమూ చూసి బుచ్చమ్మ
మురిసిపోయింది.

కాని చూసి చూసి చలపతి

“శ్రీరామ రఘుపతి నీత పీలిపీచుకుని
కోరి వేదము చదవగా”

అని లక్షణంగా పాట మొదలు పెట్టాడు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

దాంతో ఆమె గతుక్కు- మనిపోయింది. కొయ్య కూడా అయిపోయింది.

కాని వైక్క ఊణంలో యెగిరి లేచి కూచిని, వైక్క అంగలో చలపతి దగ్గరికి వెళ్లి మూతి బిడాయించుకుని తీవ్రంగా చూస్తూ ముందు పుస్తకం వ్రళాక్కుంది. తరవాత, కిందికి వాలివున్న చలపతి తల పైకెత్తి, చెవి పైకి వచ్చేటట్టు రెండు చేతులతోటీ పట్టుకుని పక్కకి వంచి, ఆచెవిలో నోరు పెట్టి “పైకి చదువుతావుట్రా నీశెల్లివి తెల్లవారిపోనూ, నీపెళ్లాం వింటే నవ్వవుట్రా? ఇవాళకి లోపల్లోపలే చదువుకో. తెల్లవారాటప్పటికి నాన్నని బజారుకి పంపి బాలరామాయణ మయినా, పెద్దచ్చు అమర మయినా తెప్పించి యిస్తాను, రేపణ్ణించి గట్టిగా చదువుదువు గాని” అని బుద్ధి చెప్పి, మళ్ళీ పుస్తకంచేతిలో పెట్టి చక్కావచ్చి పడుకుంది.

చలపతి “బతికాం” అనుకున్నాడు. నిద్ర చెడగొట్టి లేచి కూచోబెట్టినందు కతనికి కొంచెం కోపంగానే వుండింది; గాని యీమాట చెప్పిని పడేటప్పటి కది సంతోషంగా మారిపోయింది.

బుచ్చమ్మ రోజూ పాడుకుంటూ వుండగా వింటున్నాడు కనక నలిగి వుండి ఆచరణం చరచరా చదవగలి

గాడు; గాని కూడపలుక్కోకుండా వైక్క అక్షరమూ అతనికి నడవదు.

“అబ్బాయిచేత బి. యే పరీక్ష యిప్పించి “మేస్త్రీటు” పని చేయించా” అని వుబలాట పడి, మేనత్త, యింగ్లీషు చదువులో ప్రవేశపెట్టించగా, ఫస్టుఫారంలోనే దండ యాత్రలు ప్రారంభించి, యేడేళ్ళకి—అంటే తన పందొమ్మిదో యేట థర్డుఫారం చదువుతూ పాఠశాల విడిచి పెట్టేశా డతను.

అంచేత అతని కింగ్లీషూ అంటలేను. పాఠశాలకే బలాదూరు కనక తెనుగూ గుంటపువ్వులు పూసేసింది.

ఆపై ని, ఆలంకాయాగం, “పీ. కే. థభథభక్త మొదలియారు సాయింగా పరిస్కరించి సుకీయ ఆరుముగం ముద్రాక్షరసాల స్మృద్ధించింది” కూడానూ.

అయితే యేం?

చమురు నిండా వ్రాడడంవల్ల దీపం బంతిపువ్వు లాగ వెలిగిపోతూనూ వుంది. పుస్తకంలో మొదట్నుంచి చివరికీ, చివరినుంచి మొదటికీ కాగితాలు గిరుస తిరిగిపోతూనూ వున్నాయి. “తమ్ముడు నామాట తీసెయ్యడు” అని బుచ్చమ్మ గర్వపడుతూనూ వుంది. ఇదేమిటో బోధపడక గదిలో జోగమ్మ అటమటించిపోతూనూ వుంది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కాని, యిలాంటి సమయంలో, యెలా వచ్చిందో యెవరికీ తెలవకుండా వచ్చి గాఢనిద్ర అందర్నీ అలుము కుంది.

భళ్ళున తెల్లవారాక అప్పలమ్మ వచ్చి “బుచ్చమ్మ గోరూ ! బుచ్చమ్మగోరూ” అంటూ పదిమాట్లు తలుపు గుంజేదాకా యెవరికీ మెళుకువ గాలేదు.

2

అప్పు డయినా ఆమెళుకువ అందరికంటే ముందు జగ్గయ్యకి వచ్చింది.

కళ్ళు నులుముకుంటూ లేచి చూశాటప్పటి కతనికి వెలవెల పోతూ వున్న దీపం దగ్గిర కొట్టేసిన పాములాగ పడి వుండిన చలపతి కనిపించాడు.

“ఏమి టిదీ ?” అని అతను తుళ్లిపడ్డాడు. జోగమ్మకి నడవలో పడుకోవలసివచ్చింది. దేమో అని అలా చూశాడు; కాని అక్కడ యెవరూ లేరు. బుచ్చమ్మ తన మంచంమీదే పడుకుని వుంది.

కారణం తోచక కంగారు పట్టుకుంది.

దాంతో అతను “వస్తున్నానే, విచపడిందే” అని

అప్పలమ్మకి ఝాంకారంగా చెబుతూ లేచి, దగ్గిరికి వెళ్ళి చలపతిని తట్టి లేపి “ఇక్కడ పడుకున్నా వేం నాయనా?” అంటూ ప్రేమతో అడిగాడు.

చలపతి వులిక్కిపడి చూశాడు. కళ్ళు జోతు ల్లాగు న్నాయి. బట్టసద్దుకుంటూ పలవరింత లాగ గోగో గొణు కుక్కున్నాడు. ఎవరో లాగేస్తున్నట్టు కనురెప్పలు బరువుగా మూతలు పడిపోయాయి.

జగ్గయ్య “యిక్కడ పడుకున్నా వేం అబ్బాయి?” అంటూ మళ్ళీ తట్టి లేపాడు.

దీంతో బాగా మెళుకువ వచ్చి చలపతి లేచి కూచు న్నాడు; కాని మళ్ళీ పైక్క జోగు జోగి “చదువుకో మంటూ నాలుగ్గంటలకే లేపి కూచోపెట్టింది అక్కయ్య” అని చెబుతూ వుబ్బెత్తుగా లేచి, తూర్తూ తూర్తూ దొడ్లోకి చక్కపోయాడు.

“చదువా?” అంటూ కళ్లు చికిలించుకుంటూ పుస్తకం తీశాడు జగ్గయ్య. “లంకాయాగం” అని అక్ష రాలు కనపడ్డాయి. “ఇదేమిటి?” అనుకుంటూ వుండగా అప్పలమ్మ మళ్ళీ తలుపు గుంజింది.

ఇటు లంకాయాగం. అటు లంకిణి లాగ అప్పలమ్మ. వీటికి సాయం యెప్పుడూలేంది తెల్లవారుజామున చదువు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రీ చిన్నకథలు

జగ్గయ్య అగ్గయిపోయాడు.

అతను, ముందు, పళ్ళు కొరుక్కుంటూ బుచ్చమ్మ కేసి చూసి తుక్కుతు క్కయిపోయేటట్టు పుస్తకం లాంతర్ల గూట్లోకి విసిరేశాడు. తరవాత పైత్తి కిందికి జారిపోయేటట్టు లాంతరు మర నొక్క తిప్పు తిప్పేశాడు.

ఈసమయంలో అప్పలమ్మ మళ్ళీ తలుపు బద్దలు కొట్టింది. వెంటనే జగ్గయ్య, తారాజువ్వ లాగ పైక్క యెగు రెగిరి, ధుమధుమ లాడుతూ పైక్క అంగలో వెళ్లి భడీ మని తలుపు తీసి “వస్తున్నానే అంటూ వుంటే పైకటే గోలా? ఒక్క ఊణం నుంచోలేవూ? అస లింత పొద్దెక్కి వాకా యేం చేస్తున్నావ్?” అంటూ ఆకోపం అంతా అప్పలమ్మమీద పైలకపోసేసి గాది సావిట్లీకి వెళ్లి పోయాడు.

ఈరభసకి తుల్లిపడి, వాకట్ల బుచ్చమ్మా, గదిలో జోగమ్మా పైక్కమాటే మేలుకున్నారు.

అయితే, తండ్రి రుసరుసలూ, అప్పలమ్మ గొణుగుతూ చూసి, యిదంతా తలుపు తియ్యడం దగ్గరే వచ్చిందను కుంది బుచ్చమ్మ.

దానిమీద “నే నొక్క ఊణం యెక్కడి కేనా వెడితే—పైక్క ఊణం నిద్రపోతే—పైక్క ఊణం బద్దకిస్తే

యీ కొంప కొల్లే రయిపోతుంది. నేనేం కావా అని యేడిచానా యేమిటీ పెత్తనం? దాసీదా న్నంతగా తిట్టడం మొదలకూ, నన్నే లేపితే యేం?” అంటూ లేచి కూచుం దామె.

ఆలేవడంలో నయినా జోగమ్మ యివతలికి వచ్చిందా లేదా అని గదికేసి వోరకంట చూస్తూనే లేచింది.

తరవాత ఇద్దరూ మొగాలు కడుక్కునేటప్పటికి రెండు బారల పొద్దెక్కింది. అంకుకు, ఏదో మునిగిపోయి నట్టు రుసరుస లాడుతూ, బుచ్చమ్మ “తెలివి తెల్లవారి నట్టే వుంది. ఇంత పొద్దెక్కిదాకా పడుకుంటే పను లెలా తెమల్తాయీ?” అని సాగతీసుకుని “వంటిల్లు అలుకు” అని మరదలికి పురమాయించి వీధిగుమ్మంలోకి వెళ్లింది.

అప్పటి కప్పుడే పక్క యింటి సోదెమ్మ, గుమ్మంలో నుంచుని కొత్తిమీరీ, కరివేపాకగా, పచ్చిమిరపకాయలూ— యిలాంటివి పుచ్చుకుంటోంది.

ఇద్దరూ వొక రొక్కరు చూసుకున్నారు. వెంటనే “వైసేవ్ ! రాత్రి మా మరదలు వచ్చింది సుమా” అంటూ బుచ్చమ్మ ఆగుమ్మంలోకి వెళ్లింది. “నేనలాగే అనుకున్నానే. అయితే వైదినా, సుఖంగా నిద్ర పోకుండా

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నాలుగ్గంటలకే లేపా మెదుకే పాపం చలవతి. బావనీ?”

అంటూ ఆసోదెమ్మ అరుగుమీద చలికిలబడింది.

ఇద్దరూ కభుర్లు విడేశారు.

“ఇదిగో వచ్చే” అని యింట వాళ్ళకి బనులు చెబుతూనే సోదెమ్మా, “వెళ్లాలి. బోలెడు పనుంది” అని తొందరపడుతూనే బుచ్చమ్మా యిసకపాతట్లో పడిపోయారు.

కూరలమసిషి పచ్చిమిరపకాయ లివ్వకుండా వెళ్లిపోవడం యిద్దరూ గమనించలేదు.

చివరికి, యిదిగో అదిగో అంటూ అరగంట అయితే గాని ఆయిద్దరూ అక్కణ్ణుంచి కదలేదు.

ఆకదిలాక అయినా “అయ్యో, నీతెలివి తెల్లవారి పోనూ, చెప్పావే క్షాదేమిట?” అని సోదెమ్మా “వోసి నీ మొగం యీడ్చా నేను మాత్రం చూశానా యేమిట?” అంటూ బుచ్చమ్మా సాగతీసుకుంటూ ఈయింటికి బయలుదేరారు.

అప్పటి కప్పుడే జోగమ్మ, ఆడబడుచు చెప్పిన పని పూర్తిచేసేసి, ఆసందట్లో చేతికి అడ్డు వచ్చిన పైకటి రెండు చిన్నపనులు కూడా కానిచ్చేసి, పుట్టింటినుంచి తెచ్చుకున్న సామాను సద్దుకుంటోంది.

గుమ్మంలో అడుగు పెట్టాటప్పటికి వాళ్ళ కిద్దరికీ, బల్లమీద, మొదట హాస్కోనియం కనపడింది. దాని తరవాత బొట్టుపెట్టే, పాందానూ, వెండిచెంబూ, అత్తరు దానూ వరాసగా వున్నాయి.

బుచ్చప్ప మూతి బిడాయించుకుంది; కాని సోదెమ్మ మాత్రం అలా కాక 'ప్రీతితో జోగమ్మ దగ్గరికి వెళ్లి "మంచమూ అవ్వీ యెప్పుడు పెడతా రమ్మూ మీ వాళ్లు?" అని లాలనగా అడిగింది.

"సెలవు పుట్టక మానాన్నగారు కూడా రాలేక పోయారు. ఈసెల ఆఖరుకి సెలవు వస్తుంది. అప్పుడు మా అమ్మ కూడా వస్తుంది. పందిరి మంచమూ, బట్టల బీరువా, కుక్చీలూ, మార్బిలు బల్లా, నిలుపుటద్దమూ, యిత్రడిసామానూ—యిలాంటి వన్నీ, అప్పుడు కొంటారు" అని జోగమ్మ దానికి ముద్దుగా బకులు చెప్పింది.

సోదెమ్మ చాలా సంతోషించింది. "బాగుందమ్మా! మీవాళ్ళకి అదచందా లన్నీ బాగా తెలుసు. మను గుడుపులికి వచ్చినప్పుడు చూశాను కాదూ? నీకు అచ్చట్లూ ముచ్చట్లూ బాగానే తీరతాయి" అంటూ ఆమె యెంతో మెచ్చుకుంది.

కాని బుచ్చప్ప కిది కొట్టినంత పనయింది. ఆమె

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

మొగం యిట్టే మాడిపోయింది. నెంట్ నే ముసముస
లాడుతూ “బోగందాన్ని పంపినట్టు ముందు తర్ఫీదీయిచ్చి
పంపారుకదా?” అంటూ యివతలికి చక్కావచ్చింది.

“చూశారా?” అన్నట్టు సోదెమ్మ కేసి చూస్తూ
జోగమ్మ చిన్నబుచ్చుకుంది.

నాలుక కరుచుకుంటూ యివతలికి వచ్చి “అదేమిటే
అలా అన్నావు?” అంటూ బుగ్గలు నొక్కుకుంది
సోదెమ్మ.

తరవాత బుచ్చమ్మా, సోదెమ్మా గోదానరికి వెళ్ళి
సోయారు.

అప్పుడే కాఫీహోటలునుంచి వస్తూ, హార్వోనియం
చూశాటప్పటికి కూనిరాగంపుబకగా “యిది తెచ్చావా?
భలేదానివి” అని మురిసిపోతూ చలవతి గదిలో అడుగు
పెట్టాడు.

అప్పటికి జోగమ్మ జంతికల భరణి పైకి తీస్తోంది.

“ఇలా కూచోండి. ఒక జంతిక పుచ్చుకుంటారా?”

అంటూ ఆమె బల్ల కాళీ చేసింది.

“ఇప్పుడే యిట్టి సాంబానూ, కాఫీ పుచ్చుకువచ్చాను” అని నసుకుతూనే అతను చెయ్యి చాపి తరవాతే కూచున్నాడు.

ఆమె ఒక జంటిక అతని చేతిలో వుంచి వైకటి తన చేతిలో వుంచుకుంది. వెంటనే అతను ఫెళఫెళలూ కర కరలూ ప్రారంభం చేశాడు. ఒక చిన్న ముక్క విరిచి నోట వుంచుకొని, పెదవులు కదలుకుండా నాజూకుగా నవులుతూ “నాకు కాఫీ తెచ్చిపెడతావా?” అంటూ అతనికి చేరబడి నుంచుం దామె.

“మా అక్కని రానియ్యి” అన్నాడతను.

“ఆవి డెందుకూ?”

“మరి డబ్బులూ?”

“మీ రెలా పుచ్చుకు వచ్చానూ?”

“ఎప్పుడూ లేదు గాని, యివాళ తనకి తానే యిచ్చి వెళ్ళింది మా అక్క!”

“మీకు. మీ అక్క యివ్వడం యేమి?”

“నా కేమిటి మానాన్న కేమిటి మూ అక్క యిస్తుంది.

ఇనప్పెట్టి తాళాలు మా అక్క దగ్గరే వుంటాయి”

ఆమె కనుబొమ్మలు ముడిపడ్డాయి.

“పోనీ, నేనిస్తాను తెచ్చిపెట్టండి”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“తే”

ఇలా అంటూ అతను చెయ్యి చాపాడు. ఆమె పెట్టెకేసి రెండడుగులు వేసింది; కాని అంతలో మెరుపు లాగ వొక సందేహం తోచి, గభీమని వెనక్కి వచ్చి “యీసంగతి రహస్యంగా వుంచుతారా? ” అంది.

“ఏం, రహస్యం యెందుకూ?”

“నేను కాఫీ పుచ్చుకున్న ట్టందరికీ యెందుకు తెల వాలి”

“మా అక్క అడిగితే? ”

“ఎలా అడుగుతుందీ? ”

“నువ్వు పుచ్చుకోడం చూస్తే? ”

“నే నవరూ చూసీలాగ పుచ్చుకోను. మీరుకూడా వొకళ్ళు చూసీలాగ తేగూడదు”

“తరవాత తెలిస్తే “నాతో యెందుకు చెప్పావుకా” దని మా అక్క గడుముతుంది బాబూ? ”

అదిరిపడింది జోగమ్మ. ఒక్క క్షణం నివ్వెరపోయింది.

“అయితే మీరు తేనేవద్దు. ఇలా అడిగా ననిమాత్రం చెప్పకండేం? ”

“చెబితే యేమీ అనదు లే”

“అనడందాకా యెందుకూ ? మీరు చెప్పనే వద్దు. తెలిసిందా ? ”

దీనికి జవాబు చెప్పక “నీకు ముఖారిరాగంవచ్చునా?” అని అడుగుతూ అతను హఠాత్తునియం దగ్గికి వెళ్ళాడు.

“వచ్చును” అంటూ అతని వెనకాలేవచ్చి “చెప్పకం దే ? ” అంటూ అతని బుజాలమీద చేతులు వేసి, పక్కనాటుగా మొగంమీద మొగంపెట్టి నుంచుందామె.

“చెల్ మోహనరంగా పాడగలవా ? ”

“అది నాకు రాదు. కాఫీ సంగతి మీ అక్కతో చెప్పకుండా వుంటారు కాదా ? ” అని ఆమె అతని గడ్డం పట్టుకుంది.

“ప్రాణీ “సిరిసిరిమువ్వ” పాడగలవా ? ”

“అదేమిటండీ, అలాంటి వడుగుతారా ? మీరు నేర్చుకున్నారా యేమి టవి ? ”

ఇలా అడుగుతూ వైక్కు అడుగు వెక్కి వేసిందామె.

“వో ! దంచేసి పాతతాను నేను”

“మీ అక్క నేర్పిందా ? ”

“బండప్పలసామి నేర్పాడు నాకు. అలాంటి టుమ్రాలు చాలా వచ్చు నాకు. “అప్పనా తనా మనా” “ఓరోరి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

బుడోడా” “అద్దరూసాయి డుబ్బులికీ” — నేను పాడతాను నువ్వు వాయింతు”

చాలా చురుగ్గా చూసి దామె. “అలాంటివి నాకు రావు. నేను వాయింతులేను” అని చాలా కరుగ్గా కూడా చెప్పింది; కాని అతని కదేమీ అర్థం కాలేదు.

“మరేం వచ్చునూ?” అని మామూలు ధోరణి లోనే అడిగాడు.

“రామ నీ సమానమూ” “రామభక్తి” “మనసు కరుగ దేమీ?” “ఎంత వేడుకొందునూ?” “సంగీత శాస్త్రజ్ఞానమూ—”

“వోస్ ! ముసలమ్మ పాటలా? అవెవరి క్కావాలీ యిప్పుడూ?”

అతనికి చాలా చిరాకు వచ్చింది. “వెధవ పల్లె టూళ్ళలో వున్నవాళ్ళ బతు కింతే” అనుకున్నాడు. గిరికీలు కొడుతూ అతని ముసుగులో యెందరో ఫిలిం తారలు మెరిసిపోయారు. “వాళ్ళలాగ పాడగలిగితేనా రాజా?” అని పూరిపోయాడు. అలాగ కానందుకు వుసూరు మనిపోయాడు.

అయినా పాటమీద సరదా పోక, చివరికి “మా అక్క రామండా వైక మట్టు పాడెయ్యి తొరగా”

అంటూ చెయ్యి పట్టుకుని ఆమెని హఠ్కోనియం కేసి
లాగాడు.

జోగమ్మ మనస్సు బేజా రయిపోయింది. చలపతి స్థితి
అంతా ఆమెకి తెలిసిపోయింది. ఆడబడుచు దౌర్జన్యా
నికి స్థాయం యీ సృద్ధృతం కూడా చూశాటప్పటి
కామె, తల తిరిగి బల్లమీద కూలబడగా, అదేమిటో
గ్రహించుకో లేక చలపతి “ఊ. మరి కానియ్యి. తొరగా,
మా అక్క వచ్చే వేళ అయిపోతోంది లే మరి” అంటూ
ఆమెని లేవదీశాడు.

దీంతో, పుండు మీద కారం చల్లినట్టు కాగా “మీ
అక్క- వస్తేనే ?” అని అడుగుతూనే ఆమె అతని బల
వంతంవల్ల హఠ్కోనియం దగ్గరికి వచ్చింది.

“తిడుతుంది” అంటూ అత నామె చేతిని హఠ్కో
నియంమీదకి లాగాడు.

“ఎవర్నీ ?”

“ఇలా అడుగుతూ ఆమె చెయ్యి విడిపించుకుంది.

“నిన్నూ నన్నూ కూడానూ”

“మీ రింకా ఆవిడచేత తిట్లు తింటున్నారా ?”

“లేకపోతే చంపెయ్యదూ ?”

మెరుపు కొట్టిన ట్టయి “అంటే ?” అని అడిగిందామె.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“అన్నం పెట్టదు. గుమ్మంలోకి రానివ్వదు”

ఆమెకి మీది ప్రాణాలు మీదికే యెగిరిపోయాయి.

ఆమెకి బుచ్చమ్మ యెంత గడ్డు మనిషో తెలుసు; కాని చలపతి యింత మడ్డుమనిషి అని మాత్రం యెరగదు.

చలపతి ద్వారా కొన్నాళ్ళ కయినా బుచ్చమ్మని లొంగతియ్యవచ్చు ననుకుంటూ వచ్చిం దామె; కాని యెలాంటి సన్నివేశమూ ?

కాని యిస్థితిలో తెల్లబోతే యెలాగా? తాను వేసుకు వచ్చిన యెత్తు యే మవుతుందో కొంతవర కయినా చూడవద్దూ?

ఇలా అనుకుని ఆమె కన్నీరు రెప్పల్లోనే అప్పళించు కుంది. ధైర్యం చిక్క-బట్టుకుని యేదో అనసోయిది; కాని అతను పడనివ్వలేదు.

“తొరగా, తొరగా” అని మళ్ళీ తరిమాడు.

విధిలేకా, మాట రాకా ఆమె హఠ్సోనియూ మాత్రం వాయిించసాగింది. “తొలి నే జేసిన పూజాఫలములు” అని యెత్తుకుంది. అయితే, అతని కది నచ్చలేదు.

అతని గానాభిలాష మితిమీరిపోయింది. టుమ్మి లతో గాని తన తలదిమ్ము పోదనుకున్నాడు. వెంటనే

ఆమె చేతులు తీసిపారేసి, ఆపెట్టి తన వేపుకి తిప్పు కున్నాడు.

పెట్టి స్వాధీనం అయింది; కాని మెట్లు? ఆవుత్సాహంలో, బుచ్చమ్మ వచ్చేస్తుం దేమో అన్న ఆకంగా రులో అతని కీసంగతి తోచలేదు.

మొదట, యెడమచేతి శక్తి అంతా వీనియోగించి అతను గాలిపోశాడు. ఇంకా పోస్తూనూ వున్నాడు తరవాత, తనకి వచ్చిన టుమ్మీ లన్నీ యేకబిగిని వాయి చెయ్యా లని యేకకాలంలో నాలుగు మెట్లు నొక్కాడు.

ఒక్క టుమ్మీ కూడా మోగలేదు; కాని యేక టాకీని నాలుగు పూరకుక్కలు మాత్రం మొరిగాయి.

“ఛీ” అనిపించింది.

దీనికి సాయం బుచ్చమ్మ వచ్చిన సవ్వడి అయింది.

వెంటనే యెలా వున్న హార్మోనియం అలా వైదిలేసి మండువా వాకట్లలోకి పైక్క దూకు దూకేశాడు.

జోగమ్మ అందుకే తెల్లబోతూ వుండగా, బిందె బుజమ్మిగ వుంచుకునే యెగురుగా నుంచుని, బిందె బరువుకీ కోపవేగానికీ పూగీసలాడిపోతూ, “మా పరువు తక్కనివ్వనూ? నేను బతికి వున్నంత కాల మయినా ఆర్గణీ కట్టిపెట్టి, తరవాత నువ్వెలాగా భూమ్మిగ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

మన్నవు లే" అంటూ గింజుకుని, బిందెలో నీళ్ళన్నీ తొణికి
వాకట్లలో పడిపోయి లాగ పెద్దపెద్ద అంగలు వేసు
కుంటూ నంటింటోకి యెగిరిపోయింది బుచ్చమ్మ.

౯

జోగమ్మ చాలా యిదయిపోయింది.

“ఎందుకూ తిట్టడం? ఆర్కణీ వాయిస్తే యేం
తప్పు? ” అని ఆమె యెత్తో బాధపడింది.

కానయితే, బుచ్చమ్మ వాలకం వచ్చినప్పట్లాచీ
తెలుస్తూనే వుంది; కాని అది యంతలో యితగా
ముదిరిపోతుందని ఆమె అనుకోలేదు.

ఆమె తల్లి పూర్ణమ్మ మాత్రం యిది మొదటే
గ్రహించేసింది.

పెళ్ళిలో, భుచ్చమ్మ తాను వితంతువయి వుండినీ
అన్నిటికీ తానే ముంగుకి వస్తూ, ప్రతీదానికీ పెడద్దాలు
తియ్యడమూ, కుయుక్తులు పన్నడమూ, చలపతిని ఫల
హారానికి రానివ్వక పోవడమూ, అలకమంచంమీద తగని
పట్టు పట్టించడమూ, ప్రోల్లో పట్టుచీర మాన్పించి సాదా

చీర యిప్పించడమూ—ఇలాంటివన్నీ పూర్ణమ్మ మరచి పోలేను.

తరవాత చలపతితోకూడా పండుగులికి వచ్చినప్పుడున్నా రెండు మూడు మాట్లు బుచ్చమ్మ చేసిన పెంకి తనం ఆమె మరిచిపోలేదు.

మొత్తంమీద మొగుడి అప్రయోజకత్వమూ, ఆడబడుచు రాగతనమూ తన కూతురికి ముప్పు తెచ్చిపెడతాయని ఆమె పూర్తిగా గ్రహించే వుంది.

అంచేత ఆమె జోగమ్మని అందుకు తగ్గటే తయారు చేసింది.

అసలు, జోగమ్మయినా సిసింద్రీ కాని వేలుబెవుల మనిషి కాదు.

ప్రోత్తో రూపాయి పావలా ఖరీదయిన మిల్లుచీర యిప్పించినప్పట్లుంచీ బుచ్చమ్మ అంటే ఆమెకి కావలసినంత గుర్రుగా వుంది.

“తాళాలు నీమూమగారి చేతిలో వుండాలి. లేకపోతే నీ మొగుడి దగ్గర ఉండాలి. అతనికి చేతకాకపోతే నువ్వు చేసుకుంటావు పెత్తనం. మధ్యని యీ గాలివాన మని పెవరే ? ” అని తల్లి చెప్పినమాట ఆమెకిప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అయితే, కొలీమాటు వచ్చాటప్పటికే కథ యిలా అడ్డం తిరిగిపోయింది కదా యేమిటి దా? ?

బుచ్చమ్మకి స్థానబలం వుంది. తండ్రిబలం వుంది. తమ్ముడి బలమున్నూ వుంది. ఇరుగు పొరుగుల ఆసరా కూడా వుంది.

మరి తన కేం వుందీ ?

వచ్చి రావడంతోకే కజ్జాకి సిద్ధపడితే, తరవాత జయంమాట యెలా వుడినా, ముంగు లోకులు పీకె య్యారూ ? చినరి కే యిరుగుపొరుగు ముసలమ్మ అయినా తనకి ఆసరా అవుతుందన్న భరనసా తేలుప్పుడు, యిక న్యాయం తన దయితే మాత్రం యేమి లాభమూ ?

జోగమ్మ యింతా ఆలోచించింది. దురదృష్టపు రోజు తెన్నాళ్ళో అన్నాళ్ళూ పడక తప్ప దనుకుంది. ఈనిశ్చయంతో, బుచ్చమ్మ యెన్ని మాట లన్నా, యెలాంటి మాట లన్నా జవాబు చెప్పడం మానుకుంది.

కాని, వచ్చిన మూడో నాటి రాత్రి, యిక పడు కోడమే తరవాయి అయి వున్నప్పుడు, బుచ్చమ్మ “ఇవాళ రంగూన్ రౌడీ నాటకం ట కాదూ ? చూడా లని లేదుక్రూ. తమ్ముమా ?” అని అంటించి, యెరగనివాణ్ణి రెచ్చకొట్టి, అర్థ రూపాయకాసు చేతిలో పెట్టి, చలపాని

ఇల్లు పట్టిన వెధవాడబడుచు

పంపగా, అప్పుడు మాత్రం బేలపోయి వైక్క గంటసేపు కుమిలి కుమిలి యేడ్చిం దామె.

ఆదుఃఖం కొత్త గోదావరి వరదలంత వులకంగా వచ్చింది. గజగజ లాడించేసింది. ఇటూ అటూ విసిరేసింది. సుడిగుండాలలో తిప్పితిప్పి కొట్టింది. అడుక్కంటా ముంచేసింది. ఆకాశాని కంటా యెగరకొట్టేసింది.

కాని, చివరికి మాత్రం ఆమె బేలతనాన్ని కొట్టుకు చక్కా పోయింది.

తరవాత, చలపతి, మూడున్నర కింటిక నచ్చాడు. అత గాడు తలుపు గుంజడమూ, బుచ్చమ్మ తలుపు తియ్యడమూ, “నీ కిప్పుడు నాటకా లేమిటి నాయనా” అని జగ్గయ్య కూక లెయ్యడమూ క్రమంగా జరిగిపోయాయి.

ఈసందడివల్ల నిద్రాభంగం కాగా, మొగు డింటోకి వస్తాడు కదా అని, జోగమ్మ, చడి చప్పుడూ కాకుండా గడియ తీసి వుంచింది.

కాని బుచ్చమ్మ పుక్కిలోపం అంతటితో తీరి లేదు.

ఆమె, చలపతిని తన మంచంపైగాద. పడుకో మని, తాను వెళ్లి కొంగు పరుచుకుని కవాచీబల్లమీద పడుకుంది.

జోగమ్మ బయట చేరింది కామో సనుకుని పడుకునే

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

పడుకోడంతోతే కళ్ళు మూసుకుని సుఖంగా నిద్రపోయాడు చలపతి.

అప్పుడు కూడా వుత్తరవరద లాగ జోగమ్మకి కొంచెం వుడుగుమోత్తనం వచ్చింది; కాని తనే తుమ్ముకుని తనే దీవించుకున్నట్టు, ఆమె, కొంతసేపటికి తన్ను తానే వోదార్చుకుంది.

ఓదార్చుకుని, కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుమంటూ గోడవేపుకి తిరిగి పడుకుని ఆమె ఆలోచన మొదలుపెట్టింది.

“దీనికి వుపాయం యేమిటి?”

ఆమె సంగతి యిలా యెత్తుకుంది; కాని దీనికి జవాబు తోచడానికి బదులు “నీయింటో మాయ బుచ్చమ్మకి పెత్తనం యెలా వచ్చిందీ?” అని యెవరో ముదలకించి నట్టయింది.

నిజమే. ఎలా వచ్చిందీ ?

చలపతి తులసీదాసు కనక. జగ్గయ్య వెర్రిబాగుల వాడు కనక. ఇప్పటికి ఆయింటో యిలా ఆలోచించిన వారు లేకపోయారు కనక.

అయితే ఇప్పుడు చెయ్యవలసిం దేమిటీ మరీ ?

ముందు బుచ్చమ్మనీ, చలపతినీ విడతియ్యకం. అతన్ని తాను లోపు చేసుకోవడం.

కొంతవరకేనా యిది సాధ్యపడితే కాలికి నేల అందుతుంది.

తరవాత జగ్గయ్యకి కూతురిమీదే ప్రేమపూదో, తన మీదే వాత్సల్యం పూదో కనిపెట్టిడం.

అతను కూతురి పక్షంగానే వుంటే, సేవ చేసి, పూజ చేసి, కాళ్ళు కడిగి దాహం పుచ్చుకుని, తన తెలివి తేటలూ జాగ్రత్తా కనపరిచి, బుచ్చమ్మ రాగతనం గ్రహించేటట్టున్నూ చేసి అతని హృదయం తన వేపుకి తిప్పుకోవడం.

ఈ యిబ్బంది లేకపోతే, అతనిచేత చలపతికి ఘాట యిన చైక మోతా దిప్పించడం.

ఈ కార్యక్రమం జోగమ్మకి ధైర్యం కలిగించింది. ముందు, ఆందోళన తగ్గించింది.

అంచేత, నాలుగుంట వయాటప్పటికి జోగమ్మకి మళ్ళీ మంచి నిద్ర పట్టింది.

జోగమ్మ చదరంగపెత్తులు మొదలుపెట్టింది.

కాని రెండు దినాలకే బుచ్చమ్మ కనిపెట్టేసింది.

జోగమ్మా చలపతి దేశం అయితే యిక తన కేం
వుందీ ? నిజానికి అదే ధర్మం అయినా తాను “మనోవర్తి
ముండ్” గా మాత్రమే వుండడం బుచ్చమ్మ కిష్టం లేదు.
ఇంటి పెత్తనం అంతా తానే చెయ్యా లనీ, చలపతికి
ముసుదాళ్లు పోసి అవి తన చేతిలోనే వుంచుకోవా లనీ,
జోగమ్మని ముప్పుతిప్పుూ పెట్టి మూడు చెరువుల
నీళ్ళూ తాగించా లనీ ఆమె వ్రేల్చి పెట్టుకుంది.

“ఇంట పుట్టిన నేనుండగా, పైనుంచి కొట్టుకువచ్చిన
పీనుగా పెత్తనం చెయ్యడం ? బతికి వుండగా యిది జరగ
నివ్వకూడదు” అంటూ ఆమె దృఢనిశ్చయం చేసుకుంది.

“మాస్తావుండు నిన్నేంచేస్తానో” అంటూ జోగమ్మని
వుడ్డేశించి పళ్లు పటపటలాడించింది.

చలపతి మొదట్నుంచీ తన చెప్పుచేతల్లోనే వుండడం
వల్ల “తమ్ముడు నామాటే వింటా” డని నిరుకుపరుచు
కుంది; కాని తరవాత యెటొచ్చి యెటుపోతుందో అని
చూడంతా అటే వుంచింది.

ఒకనాడు, జోగమ్మ నూతిపెరట్లో నీళ్ళుపోసుకుంటూ
 వున్న సమయం కనిపెట్టి చలపతిని చాటుకి తీసుకువెళ్ళి
 “పెళ్ళాంతో పగ లెప్పుడూ మాట్లాడగూడ” దని వైక
 ధర్మోపదేశంచేసింది బుచ్చమ్మ. తరవాత “కోర్కి కూసింది
 మొదలు పూరు మాటు ముగిగి దాకా రాజుల యిళ్ళ
 మొగుడూ పెళ్ళా లొకరి కళ్ళ వైకరు పడరు. గొప్ప
 వాళ్ళ మర్యాదలవి. మనం వైదీకులమే అయినా రాచ
 కొమారుడు లాగున్నావు నీకేం తక్కువా ? ” అని
 వుబ్బేసింది. చివరికి “సాయంత్రం మనం యిద్దరమూ
 బజారుకి వెళ్ళి వైక మేజా, వైక కుక్చీ, వైక సిరాబుడ్డీ,
 వైక కలమూ, నాలుగు కాపీ బుక్కులూ కొనుక్కు
 వద్దాం. నువ్వు పగ లస్తమానమూ దొరగారిలాగ వీధి
 గదిలో కచేరీ చేసుకుంటూ వుండు. నెలకొక రూపాయ
 యిస్తే నీదగ్గర ఆషనీ యీషని చెయ్యడాని కుంటుంది,
 వైకసూద్ర పిల్లని నీదగ్గర నొకరుగా పెట్టేస్తాను. ఇంతలో
 నీకు కూతురు పుడితే అదే యెత్తుకుని ఆడిస్తూవుంటుంది;
 కాని నేను పిలిస్తే తప్ప మరెవరు పిలిచినా నువ్వింట్లోకి
 వస్తూ వుండగూడదు సుమా” అని పూరించినట్టే పూరించి
 ముందరి కాళ్ళకి బందం వేసింది

ఇదంతా పొద్దున్న జరిగింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కాని, యిదేమీ యెరఁగని జోగమ్మ, ఆవేళ మధ్యాహ్నం మూడుగంటలవేళ, తల దువ్వుదామని సన్నచేసి చలపతిని యింట్లోకి పిలిచింది. చలపతి మెల్లగా బయలుదేరాడు. అతను గదిలోకి వచ్చి రావడంతోనే తలుపులు వేస్తేద్దామనుకుని జోగమ్మ రెక్కతలుపొకటి స్వయంగా సిద్ధంగా ఉంచుంది.

కాని పడమటింట్లో కిటికీనగ్గిర నుంచునిచ్చన్న బుచ్చమ్మ యిదంతా కనిపెట్టేసి, “యిప్పుడే వెడుదువుగాని ప్రేకమాటిలా రాతమ్మనూ” అంటూ గారంగా పిలిచి, యేమిటేమిటో అంతరమంతరపు గొడవలు చెబునూ వంటింటి పెరట్లో కూచోబెట్టి, “అదేమిటా రోడ్డుబాడెద అంతా నీతల్లోనే వుందీ ? ” అంటూ జాలి కనఁగించి, తనే తల దువ్వేసి “యిక వెచ్చ అదెందుకో ? పిలిచిన్నాంది పాపం” అని పంపేసింది.

మన్నాడు, పిల్లికంటేచూ నేర్పుగా ప్రేమపు వేసుకూచుని, గదిలోకి రమ్మని చలపతికి కన్ను గీటింది జోగమ్మ. “మాట చెబుతా, కూచోండి” అంటూ రెండు రెక్కలూ పట్టుకూచోపెట్టి, బొట్టు పెట్టిలో నుంచి దువ్వెన్న తీసి సిద్ధంగా వుంచుకుని నూనె నీసా అందుకుంది.

మినపసున్నో, జంతుకలో పెడుతుందని వురకలు వేసు కుంటూ వచ్చిన చలహతి, చివరి కయినా పెట్టకపోతుందా అని నోరూరుతూ కూచున్నాడు.

కాని బుచ్చమ్మ యిదికూడా కనిపెట్టేసింది.

ఒక్క- గంతుతో గది గుమ్మంలోకి వెళ్లి, యెంత సేపణ్ణుంచో, యెంతగట్టిగానో పిలుస్తూ వుండినట్టు చుర చుర లాడుతూ “యెంత చించుకున్నా పలక వేమిటే మా తల్లీ?” అని రుంజుకుని, వెంటనే జోగమ్మని యివతలికి రప్పించింది.

జోగమ్మ మెల్లిగానే వచ్చింది; కాని “యే మించి పోయిందీ?” అన్నట్టు చురుకూ చురుకూ చూసింది.

మించీ పోలేదు, అసలు పనీ లేదు; కాని తెల్లపోతే యెలాగా? కూడా రమ్మని, మొదట జోగమ్మని వుత్తరపు వసారాలోకి తీసుకు వెళ్లింది బుచ్చమ్మ. ఇలాగా అలాగా చూసి, వైక స్తంభం దగ్గర చీపురుకట్ట పడి వుండగా “యిది యిక్కడేనా పడెయ్యడం?” అని అడిగింది.

జోగమ్మ వుగ్రురా లయిపోయింది; కాని నివానించి “మరేం చెయ్యాలో?” అని అడిగింది.

“అక్కడ గాది సావిట్లో మానాన్న మంచమా? ఎదు రుగా యిక్కడ చీపురుకట్టా?”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“మరెక్కడ పడేయ్యాలి?”

ఒక్కమాటు పులుకూ పులుకూ చూసి “అక్కడా” అని మూల గది చూపించింది బుచ్చమ్మ.

వెంటనే జోగమ్మ “యిదిగో” అంటూ చీపురు పుచ్చుకుని ఆమూలకి వెళ్లి “యిక్కడ పడేశాను” అని పడేసి, గబగబా యెడటికి వచ్చి “యింకేమిటి?” అని వెంటకారంగా అడిగింది.

బుచ్చమ్మ అది గ్రహించకపోలేదు; కాని “తొందర పడకోయ్ పప్పు” అని మనస్సులో అనుకుంది.

ఈవ్యవధానంలో ఆమె అలాంటివే యింకో రెండు పనులు కల్పించుకోగలిగింది. కనక వెంటనే “అదిగో అదీ” “ఇదిగో యిదీ” అని ఆ రెండు పనులూ జోగమ్మకి పురమాయించింది.

అవి అంకునేటప్పటికి మరో రెండు కనిపెట్టింది. ఆమెయెడటివే అప్పుకూ వుండగా మరొకటి వూహించింది.

అయితే, పనిమీద పని కల్పించడంలోనూ, పురమా యించడంలోనూ కూడాకూడా తిరగవలసిరావడంనల్ల బుచ్చమ్మ కూడా చలవతికి తల నవ్వలేకపోయింది.

దీనికి సాయం, యిందుగో వున్న కుట్ర అంతా జోగమ్మ కనిపెట్టేసింది.

దాంతో, చెప్పింది వినిపించుకోకుండా వికటప్రశ్నలు వేస్తూ, తాను చేసిం దల్లా మళ్ళీ బుచ్చమ్మ చేసుకుంటే గాని వీలు లేనట్టు తీకమకగా చేస్తూ, “ఆకసంత పనికి అంత సేపుటే?” అని ఆమె సాగతీసుకుంటే, “అయ్యో, వస్తున్నానా మరీ? నేనేం కూచో లేదుగదా? చేస్తున్నానా?” అని అంతకంటే సాగతీసుకుని మరింత ఆలస్యం చేస్తూ తిప్పితిప్పి కొట్టింది.

ఈసందర్భో ఖరాగా నొక్క గంట కాలం గడిచి పోయింది; కాని గుడ్డిగవ్వంత ప్రయోజనం కలగలేదు.

అంతట “యిది కాసు వుపాయం” అనుకుని, బుచ్చమ్మ “వైరే తమ్ముడోయ్! మొన్న ననగా సుభ ద్రమ్మ వదిలతో వైకమాట చెప్పానురా. దాని మొగం మండిపోను, యెంత తొందర అని చెప్పినా మళ్ళీ యిప్పటికీ కనబడిందే కాదురా అదీ! మళ్ళీ జన్మకి నీకడుపున పుడితాను గానీ, వైక్క మాటు ఆలకట్టు తోటకి వెళ్లి దాన్ని వోమాటు రమ్మని చెప్పిరా నాయనా! ఇప్పుడు వీలు లేదంటే రేపు మధ్యాహ్నం అయినా తప్పకుండా రమ్మని చెప్పేం?” అంటూ రెక్కపట్టుకుని వీధిలోకి తీసుకువెళ్లి చలపతిని పంపేసి చక్కావచ్చింది.

దీంతో అంతా సద్దుకుంది. ఇద్దరికీ పూపిరి తీరిగింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఇద్దరికీ సావకాశం చిక్కింది.

నెంటనే బుచ్చమ్మ అక్కణ్ణుంచే పక్కయింటికి వెళ్ళి పోయి సోదెమ్మతో కభర్లు విడేశింది.

జోగమ్మ, వెనకవాటున బుచ్చమ్మగుండెలు దూసుకు పోయేట్టు చురుకూ చురుకూ చూసి, యీసడించి కొట్టి నట్టు భడీమని తలుపు వేసేసి, యీదులో తనకి కూడా పైక విధమైన విజయం వుండడంవల్ల పొంగిపోతూ గది లోకి వెళ్ళి, లక్షణంగా ఫలహారంచేసి, కమ్మగా తాంబూలం వేసుకుని, కాల్మీద కాలు వేసుకుని దర్జాగా పడుకుని, సీతేశలింగంగారి సత్యవతీచరిత్ర చదవుకోసాగింది.

౧౧

ఆవేళ రాత్రి, గదిలోకి వచ్చాక, మీద మీదికి వెళ్ళి నుంచుని, చలపతి ముంగుర్లు సవరిస్తూ “తల దుస్వతాను కూచోడి” అంది జోగమ్మ.

“ఇప్పుడా? ” అన్నాడు చలపతి.

“అవును. యితే యేం? ”

“పగలు—”

“పగలు మీకు తీరుబడేదీ పాపం? ఇవాళ ఆల్కట్టు

తోటకి వెళ్ళారా? రేపు ఆర్యాపురమో, దాసవాయి
గుంటో, వీరభద్రపురమో, సీతంపేటో, చివరికి హుకుం
పేటో —”

“రాత్రి తల దువ్వుకుంటే బోగం పుట్టుక వస్తుందిట
కాదూ? ”

“ఇంతకంటే మీ కదే సయ్య. అయినా, ఆజన్మలో
కూడా మీఅక్క మీకు అక్క అయే పుడుతుంది బెంగ
పెట్టుకోకండి ”

అతను మొగం వంచుకున్నాడు. .

“కాకపోయినా, మీ అక్కలాగ అయి మూడే పాపిడి
తియ్యడం నాచేతగాదు గాని—క్షణం”

ఇలా అని ఆమె, దీపం హెచ్చించి ట్రంకుమీద
పెట్టి, దాని కెక్కురుగా అతన్ని కుర్చీపీటమీద కూచోపెట్టి,
పెద్ద బిళువారీ అద్దం చేతికిచ్చి నూనెసీసా దవ్వెన్నా
తీసుకు వచ్చింది.

బుచ్చమ్మ తలదువ్వి తే యెప్పుడూ అద్దం చేతికివ్వదు.
అతను తరవాత చూసుకున్నా, అది యింత పెద్దదీ కాదు,
యింత మంచిదీ కాదు, యింత చక్కనిదీ కాదూ.

పైగా, దానికి చట్టమే లేదు.

“కళాయి పోతోంది నాన్నా” అంటూ బుచ్చమ్మ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

యెన్నాళ్ళో పోరగా పోరగా, జగ్గయ్య, అది తాటాకు పెట్టి మూతలో బిగించి కట్టాడు. దానికొక నులకతాడు ముక్క కట్టాడు. అది వేళ్ళాడ వెయ్యడానికి వంటింటి గుమ్మం పక్కని వైక వాసం మేను కూడా కొట్టాడు.

అద్దం సంగతి యిలా వుండగా జోగమ్మ తెచ్చిన నూనె మామూలుగా నల్లగా కాక యెర్రగా వూది. మూత పీసి ఆమె చేతిలో వేసుకున్నప్పుడు ఘుమఘుమ లాడింది. అది తలకి రాసినప్పుడు అతనికి పాతముక్కు పోయి కొత్తముక్కు వచ్చినట్టయింది.

బుచ్చమ్మ చల నవ్వితే చెవులూ, నువ్వూ నూనె ముకలతో నింజిపోతాయి. ఎక్కడో వైకచోట దువ్వెన్న తప్పకుండా గీసుకుపోతుంది.

జోగమ్మ అలా కాక చాలా జాగ్రత్తగా నూనె రాసింది. దువ్వడంలో కూడా చాలా నాజూకుతనం కన పడింది. ఇంతే కాక. ఆపెద్ద అద్దంలో వొకదాన్ని వైకటి రాసుకుంటూ వున్నట్టు యిద్దరి మొగలూ యించక్క కనపడుతున్నాయి.

ఇంకో విశేషం యేమిటంటే ?

మధ్యమధ్య మీదకి వాల్తూ, చెవిలో నోరు పెట్టి “యిలాగేనా తల దువ్వడం ?” అని వోమాటూ,

“ఎక్కడేనా దువ్వెన్న గీసుకుపోయిందా యేమిటి బాబూ?” అని ప్రకమాటూ, “ముచ్చటముడి వెయ్య నా?” అని యికొకమాటూ, “రేపణ్ణుంచి కాకిలాగ గోదావరిలో ములిగి చక్కా వస్తూ వుండకండి. మీ అక్క గోదావరికి వెళ్లాక, వినోలియా సబ్బుతో ప్రైల్స్ తోమి నేను స్నానం చేయిస్తా” అని మరొకమాటూ— ఇలాగ మెల్లిమెల్లిగా యేమిటేమిటో చెబుతూ, నవ్విస్తూ తుళ్లిస్తూ, వుండుండి బుగ్గలికి పెదవులు తగిలిస్తూ, చక్కలి గిల్లి పెట్టి పూపేస్తూ, చిరునవ్వుతో మైకం కమ్మిస్తూ, జంకెనచూపులతో చురుకు పుట్టిస్తూ ఆమె కొత్త ప్రపంచ కంలో తిప్పేసింది.

తరవాత తాను సబ్బుతో చేతులు కడుక్కువచ్చి తడిగుడ్డతో మెల్లిగా మొగం తుడిచింది. కమ్మని స్నో రాస్తూ మొగం అంతా నిమిరింది. అంటే అంటకుండా బుగ్గలికి పొడ రద్దించి.

పాందాను మూతలో సిద్ధంగా వున్న తమలపాకు చిలక లెడనుచేత్తో పుచ్చుకుని, వక్కపొడి వేసి రెండు మూడు చిలక లతని నోటి కందించి, తన నోట కూడా వుంచుకుని, “నాకు కాస్త చోటివ్వండి” అంటూ సుతా రంగా బుజంమీద పొడిచింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“యితే, వైక్క మనిషి కే చాలీ చాలని పీట అది. ఈసంగతి ఆమెకీ తెలుసు. జరుగుదా మనుకుని చోటు లేక అతను తెల్లపోవడంకూడా ఆమె గ్రహించేసింది. వెంటనే “పోనీలెండి.... ఏం ? ” అంటూ వైళ్ళో కూచుంది.

అందుకే అతను పరవశు డయిపోగా, యెడమచెయ్యి అతని మెడకి చుట్టవేసి, వైక చిలక తీసి తన నోట సగం వుంచుకుని “ఊ, ఊ” అని పావురంలాగ గుబాళిస్తూ ఆనోటితో తక్కిన సగమూ అతని నోటి కందించింది.

౧౨

తెల్లవారాక, అలాగా యిలాగా వెళ్ళడంలో, చలపతి వైకమాటు బుచ్చమ్మ పక్కగా వెళ్ళాడు. ఆమె కేదో కమ్మని సువాసన తగిలింది. దాంతో సంగతంతా పసి కట్టేసి, వెంటనే నీళ్ళపొయిమీద డేకిసా పడేసి, చలపతికి తలంటు మొదలుపెట్టింది.

అది చూసి “వోసి నీబుద్ధి బుగ్గయిపోనూ” అని తిట్టుకుంటూ జోగమ్మ, గదిలోకి చక్కాపోయింది.

తలమీద నూనె పెడుతూ “రాత్రి తల దువ్వించు కున్నావా యేమిటా ? ” అని అడిగింది బుచ్చమ్మ.

తెల్లపోయి “అదే దువ్విందే” అంటూ ముడుచుకు పోయాడు చలపతి.

“నే నెరగనూ ? దానిపనే యిదీ. అచ్చంగా సాని పాపే మాతల్లి”

తన్నే మంటుందో అని భయపడ్డా డతను.

“నువ్వెలా పైప్పుకున్నా వబ్బాయి ? ”

కళ్లు మూసుకున్నాడు.

“రాత్రి నువ్వుకుంటే బోగంజన్న వస్తుంది, యింకెప్పుడూ అలా చెయ్యనివ్వకు వెరినాయనా ! ”

కుదుటపడ్డాడు. పైగా, రాత్రి జోగమ్మ అన్నమాట జ్ఞాపకం రాగా సాహసించి “మొగాడికి ఆడజన్న యెలా వస్తుందే ? ” అని అడిగాడు.

“ఏం రాకా ? దేవుడికి ఆడా మొగా భేదం వుందను కున్నావా యేమిటి ? నీ పెళ్ళాం వెనకటి జన్మలో మొగాడు కాక ఆడదనుకున్నావా యేమిటి ? ”

అతని శరీరం కొంచెం ప్రణికినట్టయింది.

“కాకపోయినా, బోగం యింటో మొగాడయి పుట్టి తిత్తి వూదే యోగం పడితే ? ”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

గతుక్కు మనిపోయాడు చలపతి.

బుచ్చమ్మ అది గ్రహించేసింది. దాంతో బరితెగి
“తెలిసిందంటే నువ్వేనా చెప్పావుకావేం ? అని నాన్న
నన్ను తిడతాడు” అంటూ అందుకుందామె.

“దువ్వినవాళ్ళు బాగానే వుంటారు, మధ్య యేమీ
యెరగని నాకూ చివాట్లూ చెప్పదెబ్బలూనూ. పెత్తనం
చేసి నేనేమీ బాముకోడం లేదు. ఇలాగ కుటుంబ
మర్యాద నిలుపుకోడానికి నే నెన్నిపాట్లు పడుతున్నానో
భగవంతుడి కెరుక. అమ్మ చూసుకోవలసినవి యివన్నీనీ.
అలోమని యేడుస్తూ మూలపడి వుండకుండా యీభారం
అంతా నామీద పడిపోయింది. ఇనపగజ్జెల తల్లి యింటో
అడుగు పెట్టింది, అమ్మ యెలా తక్కుతుందీ మనకీ ? ”

ఈమాట జోగమ్మ విందేమో అని బెదురుతూ ఆమె
నాలుగువేపులా చూసింది.

ఈఅవకాశంలో చలపతికి రాత్రి చర్య అంతా
జ్ఞాపకం వచ్చింది. “జోగమ్మ యినపగజ్జెల తల్లి అయి
వుంటే అన్ని విలాసాలు చూపించగలదే ? ” అని
యెవరో బుగ్గలు పొడిచిన ట్టయింది.

సిగ్గుపడ్డా డతను. బుచ్చమ్మమీద కోపం వచ్చింది.
“అది యినపగజ్జెల తల్లి అయితే మరి నువ్వెవరే ? ” అని

అడిగేద్దా మనుకున్నాడు; కాని దైర్యం చాలింది కాదు.

చివరికి “నీయిష్టం వచ్చిన ట్టనుకో” అని చెప్పి లప్పగించేసి పూరుకున్నాడు.

తరవాత నాలుగైదు మాట లని, అంగలో వైకటి రెండు ప్రశ్నార్థకా లయినా జవాబులు రాకపోవడం చూసి, “తమ్ముడికి బుద్ధి వచ్చింది” అనుకుని బుచ్చమ్మ కూడా పూరుకుంది.

నో రెప్పుడు పూరుకుందో అక్కడి సరాల్లో పుట్టిన కదలిక అంతా ఆమె చేతుల రాల్లోకి బదిలీ అయిపోయింది.

వెంటనే ఆమెకి చురుకు యెక్కువ అయిపోయింది.

అంతట, పాశాలు కనిపెట్టే అలవాటు లేక వైక మాటు మరుగునీళ్లు పోనీ, తన చెయ్యే చురుక్కు మనగా మరొకమాటు చప్పని చన్నీళ్లు పోనీ, మెడ బెణి కేటట్టు దులిపీ, పెంకులు తీసెయ్యకుండా కుంకుళ్ళ పిప్పితో నొక్కి వైళ్ళు తోమి మరో నాలుగు నిమిషాలకి తలంటు పూర్తి చేసేసింది.

వాకట్లో గడియారం యెనిమిది కొట్టింది.

దాంతో గోదావరి జ్ఞాపకం రాగా కంగారు పట్టు కుంది.

వెంటనే బిందె పుచ్చుకుని బయలుదేరింది; కాని

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

వాకట్లోకి వచ్చాటప్పటికి, జోగమ్మ చలషతి కేం విరుగుడు మాటలు చెప్పిపోతుందో అని అనుమానం పుట్టి యెక్కడ లేని ఆపేక్షా కనపరుస్తూ “గోదావరికి వెడదాం రావే మరదలా” అంటూ మెల్లిగా పిలిచింది జోగమ్మని.

అది విని “యిప్పుడు నాతరవాయి వచ్చిందా?” అనుకుంది జోగమ్మ. “గోదావరి కాదు, నీకు తగింది కొల్లేరు” అని పళ్ళు కొరుక్కుంది. “మాటలు పెరిగితే చివరి కేమయినా సరే నులిపేస్తాను” అని నిశ్చయించుకుని కొంచెం దురుసుగానే యివతలికి వచ్చింది.

“గోదావరికి వెడదాం రా” అని మళ్ళీ పిలిచింది బుచ్చమ్మ.

“నేను—త్రాను” అని బుంగమూతి పెట్టుకుని కచ్చితంగా చెప్పేసింది జోగమ్మ.

“అదేమే మాతల్లీ?”

“గోదావరిలో దిగితే నాకు జబ్బు చేస్తుంది బాబూ”

“ఏం వ్రలకం మాటలు చెబుతావే? ఇవాళ యేకాదళి. సముద్రం అంత గోదావరి వుండగా, యివాళ యే బ్రాహ్మణ ఆడ దయినా యింటో నూతిదగ్గర నీళ్ళు పోసుకుంటుందా యీ పూళ్ళోనూ?”

ఈమాటకి జవాబు చెప్పలేక జోగమ్మ తెల్లపోతుం

దనీ, పుచ్చినట్టు తన కూడా వస్తుం దనీ అనుకుంది బుచ్చమ్మ; కాని “అయితే యేకాదశి. పూటా మీరు మీ తమ్ముడికి తలంటి పోశారేం మరీ?” అని జోగమ్మ నెత్తిమీద మొత్తిన టడిగింది.

ఈమాటకి బుచ్చమ్మ కొయ్యయిపోయింది. ఆమె మొగంమీద కత్తివేస్తే నెత్తురుచుక్క లేకుండాపోయింది.

నిజంగా ఆమెకి చచ్చిన చావయిపోయింది.

దీనికి సాయం, గాడి సావిట్లో జంధ్యాలు వైడు కుంటూ వున్న జగ్గయ్య “అలవాటు లేకపోతే జబ్బు చేస్తుంది, పాపం దాన్ని బలవంతపెట్టి గోదావరికి తీసుకు వెళ్ళకే అమ్మాయి” అని కొంచెం గదుముతూ కేకేశాడు.

౧౩

ఆవేళ మధ్యాహ్నం, తల దువ్వించుకుందామని ముచ్చట పడి, చలపతే సొంతంగా గదిలోకి బయలుదేరాడు.

కాని సరిగా అదే సమయాన పరికరాలతో వచ్చి, అతన్ని వైడుపేసి పట్టుకున్నట్టు వాకట్టోనే కూచో పెట్టి తల దువ్వసాగింది బుచ్చమ్మ.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అక్కడ చలపతికి ముచ్చట అయినట్టే “యీపాటికి పిలుద్దాం” అని యిక్కడ జోగమ్మకి సంకల్పం కలిగింది.

వెంటనే కరికరాలు పడకగది వసారాలో పెట్టి మెల్లిగా బయలుదేరింది; కాని వాకట్లో అడుగు పెట్టేటప్పటి కిదీ కథ.

దాంతో, వొళ్ళు తిరిగి విసిరేసిన ట్టయి జోగమ్మ ఆపక్కనే వున్న స్తంభానికి చేరబడిపోయింది.

ఇది గ్రహించి బుచ్చమ్మ మరీ మొండికెత్తి “యెప్పుడూ లేంది, నిక్షేపం వంటి జుట్టు, యిలాగ కుచ్చులు కుచ్చులుగా పూడిపోతోంది, దిక్కుమాలిన బజారు కంపు నూనె లేమయినా తగులుతున్నామా యేమిటి బుల్లేడా?” అని వోరచూపులు చూస్తూ ముదలక్కించింది.

ఇది విని జోగమ్మ, పెదవులు విరుచుకునీ, మెడ బిగించుకునీ, తల అడ్డంగా తాటించుకుంటూ వుండగా, పిలిచినట్టు పెత్తనాలకి వచ్చింది సోదెమ్మ.

“ఏదో భాగోతం జరుగుతోం” అని గ్రహించుకుంది; గాని మన కెందు కని సోదెమ్మ వెనకి, వెళ్ళలేకపోయింది.

కానయితే “రావే” అని బుచ్చమ్మా ఆహ్వానించ లేదూ, “రండి” అని జోగమ్మా స్వాగతం చెప్పలేదూ. అయినా ఆమె ముందుకే వచ్చేసింది.

కూచుంటూ కూచుంటూ ఆమె జోగమ్మ కేసి చూడగా, జోగమ్మ ఆమెకేసి చూసింది.

ఆచూపులతో మనస్సు కరిగిపోగా, దెబ్బతిన్న లేడి లాగ సోదెమ్మ చతికిలబడిపోయింది.

ఆచూపులతో గాయం రేగినట్టు క్లాగా, చూపుల తోటే బుచ్చమ్మ మీద మెటికలు విడిచి, నూతి బిడాయించుకుని, తిరిగితిరిగి చూస్తూ జోగమ్మ గదిలోకి చక్కాపోయింది.

బుచ్చమ్మలాగే సోదెమ్మ కూడా బాలవితంతువే. వారి స్నేహాని కది కూడా వైక హేతువే. అయితే, సోదెమ్మ హృదయం నిరర్థకం మాత్రమే అయిపోయింది; కాని శూన్యం అయిపోలేదు. నల్లరాయి కూడా అయిపోలేదు.

అది యథానూపంగానే వుంది. నిర్మలాగానే వుంది. ఆర్ద్రంగానే వుంది. స్నిగ్ధంగానే వుంది. విలాసాలకు గనిగా కూడా వుంది.

అయితే, ఆవిలాసా లన్నీ ఆమె తన చెల్లెలికి దఖలు పరిచేస్తుంది.

కొడుకులు లేకపోవడంవల్ల, ఆమె తండ్రి, రెండో అల్లుణ్ణి యిల్లరికం తెచ్చి పెట్టుకున్నాడు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఆ అల్లుడు మంచి రసికుడే; కాని రెండు చిన్ననగులు కలిస్తే వొక మహానది అయినట్టు, ఆయిద్దరు తరుణుల విలాసాలూ యేకమయి దుర్దమాలు కావడంవల్ల తరుచు వుక్కిరిబిక్కిరయిపోతూ వుంటాడతను.

ఇది యిలా వుండగా: సోదెమ్మకీ చలపతికీ వదినా మరుదుల వరస. అప్పుడప్పు డామె వెరిబాగులవా” డని జాలిపడుకూనే చలపతిని ఆడించేస్తూ వుంటుంది.

కాగా ఆమె అప్పుడు వూరికే కూచోలేకపోయింది. జోగమ్మ చూపులండుకుని వుండడంవల్ల ఆమె చురొక గొడవకూడా యెత్తుకోలేకపోయింది.

వెంటనే “పెళ్ళాచేత తల దువ్విచుకోడానికి సిగ్గా యేమిటా బావా? ” అని ఝమాయించి అడిగేసింది. దీనికే చలపతి వ్రట్టానీదా అయిపోయి వుండగా “చక్కగా పక్కపాపిడి క్రాపింగు పెట్టించుకోక, ఆ పిల్లకి లాగ నీకంత జుట్టేమిటా యీ రోజుల్లోనూ? ” అని కూడా అనేసింది.

అలాంటప్పుడు వాకట్లోకి పై వాళ్ళు రావడమే బుచ్చమ్మ కిష్టం లేదు. అందులోనూ సోదెమ్మ రావడం అసలే యిష్టం లేకపోయింది.

సోనీ అంటే వచ్చింది వచ్చినట్టు కూచోక తల దువ్వి

డంమాట యెత్తుకునేటప్పటి కామెకి పిసాళం యెత్తుకు వచ్చింది. ఆపైని “క్రాపింగు” అనేటప్పటికి పైశ్చే ముడుకుపోయింది.

దీంతో యిక పూరుకోలేక బుచ్చమ్మ “నామొగం చూసి అది పూరుకోనప్పుడు దానిమొగంచూసి నేనెందు కూరుకోవావీ? ” అనుకుని “ఇంటో వున్న ఆడపినుగులు భయభక్తులూ, సిగ్గు విషియాలూ వున్నవాళ్ళయితే తగుదునమ్మా అని గజ్జె కట్టుకునచ్చి అంతరమంతరపాళ్లు యిలాగ భాగోతం ఆడగలరా? సిగ్గు కాకపోతేమాత్రం పెళ్ళాగారు వచ్చాక తక్కినవాళ్ళ నందర్నీ తీసిపారె య్యాలా యేమిటి? తల నవ్వి దిక్కు లేకపోతే మొగ ముండాకొడుకు క్రాపింగూ పెట్టించుకోక, బోడిగుండూ చేయించుకోక మరేం చేస్తాడూ? గురివిందగింజ తన కున్న నలు పెరగదుట. ఒకళ్ళ యింటి ముచ్చట్లుమాత్రం యింతకంటే బాగావుండి యేడిశాయా? కాకపోయినా కొంతమంది కదేమిటో కళ్ళల్లోనే వుంటుంది విషం” అంటూ విసిరికొట్టింది.

సోదెమ్మ మనస్సు చివుక్కు మంది.

ఆమెకి చాలా అభిమానం వచ్చింది. పేగులు తోడేసి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నట్టు కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతమూ అయింది. ఇక అక్కడ కూచోలేకపోయింది.

మొదట పులుకూ పులుకూ చూసి, తరవాత “యాదాలాభంగా అన్న మాట కింత అల్ల రేమిటే మాతల్లీ ? ” అంటూ పుబ్బెత్తుగా లేచి “తెల్లవారి యెవరి మొగం చూశానో ? ” అని పిసుక్కుంటూ వీధి గుమ్మందాటి “తీరి కూచుని యెంతెంత మాటలు పడ వలసి వచ్చిందీ ? ” అని పరితపిస్తూ యిల్లు సమీపించి “మరదల్ని చూసి కళ్ళల్లో అంత నిప్పులు పోసుకుంటుందేం ? ” అని గొణుక్కుంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

“వెళ్ళిపో. నాకేం దిగడిపోతుం దనుకున్నావా ? ” అనుకుంది. బుచ్చమ్మ.

“అల్లరి ట. అల్లరి, చూశావా తమ్ముడూ ? గుమ్మం లోకి రానిస్తే యిది యెంతెంత లయినా పుట్టిస్తుంది. నీవెళ్ళానికీ దీనికీ అక్కాచెల్లెళ్ళ వరస కూడానూ. చెల్లెలికి మాయచూటలూ, మంకుతనమూ నేర్చి మరిది నెంత యేడిపిస్తోందో యెరగవూ ? ” అని చలపతి చెవిలో వూదిది.

తరవాత జోగమ్మని వుడ్డేశించి, ఆగదికేసి చూస్తూ

ఇల్లు పట్టిన వేధవాడబడుచు

ఆ టక్కులాడితో మాట్లాడి చూడు నిన్నేం చేస్తానో ? ”
అంటూ పళ్ళు కొరుకుకుంటి.

లో గుమ్మంలో పొంచి వుండి జోగమ్మ ఆచెలికత్తెల
మాట లన్నీ వింది. చటాలున వెళ్ళి కిటికీలోనుంచి వీధి
లోకి తొంగిచూసి సోదెమ్మ వాలకం అంతా కనిపెట్టింది.

వారికిద్దరికీ చలపతిని గురించి విచోధం వచ్చినందుకు
పొంగిపోయింది.

౧౪

నెల్లాళ్ళలో వస్తామన్న జోగమ్మ తల్లీ తండ్రీ యిరవై
రోజులకే వచ్చారు.

నిజాని కవి రోజులే అయినా జోగమ్మకి సంవత్స
రాలుగా కనపడ్డాయి.

హ రయినా, వుండ లేక అయితే నేమి, నెల ఆఖరుకి
గాని రాదచుకున్న సెలవు యిరవయ్యో తేదీకే రావడం
వల్ల నైతే యేమి పిలిచినట్టు వచ్చారు కనక సరిపోయింది;
కాని లేకపోతే యెంత బిగపట్టుకున్నా ధైర్యం నిలవక
జోగమ్మ బెంబేలు పడిపోయి వుండును.

౧౫

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అక్కడికి పెట్టెలో పెట్టుకు వచ్చిన మినపసున్ని బుట్టా, మిఠాయి బుట్టా పైకి తీస్తూ, తలవని తలంపుగా తన మొగం చూసి “అదేమే మామ్మా అంత కంప అయి పోయావా ? ” అంటూ తల్లి చేతులు చాపాటప్పటికి దుఃఖం వుబ్బెత్తుగా పొంగుకు రాగా, తల్లిమీద వాలి బారుమనిపోయిం దామె.

తరవాత బుచ్చమ్మ వెయ్యికళ్ళతో కనిపెడుతూనే వచ్చింది; కాని సందు చేసుకుని జోగమ్మ యిక్కడి సంగతి అంతా ఆవేశే—మధ్యాహ్నం భోజనాలకి లోపునే తల్లికి చెప్పేసింది.

పూర్ణమ్మకి అరికాలిమంట నెత్తికి వచ్చింది. సగం అయినాక వచ్చి విని వెంకటచలం కూడా చాలా ఆగ్రహపడ్డాడు.

కాని అల్లుడి అప్రయోజకత్వం జ్ఞాపకం వచ్చి “తొం దరపడను” అని ముందు పూర్ణమ్మని శాంతపరచి, “షడ్డన్ని రోజులు పట్టవు తల్లీ, వోపిక పట్టు. మే మిక్కడ పదిహేను రోజు లుందామని వచ్చాము. ఈ లోపున చలపోని దారికి తీసుకురాగలుగుతానా సరే. లేకపోతే ముందు సంగతి అప్పు డాలోచిద్దాం” అని తరవాత

జోగమ్మని ప్రాదార్శి వెంటనే తీవ్రాలోచన ప్రారంభించాడు.

ఆవేళ మధ్యాహ్నమే జోగమ్మనీ, చలపతినీ, పూర్ణమ్మనీ వెంటవెట్టుకుని అతను బజారుకి బయలుదేరాడు.

కాని, చలపతి వాంతో వెళ్లడం బుచ్చమ్మకి సుతరామూ యిష్టం లేదు. అయితే, కూచున్నవారు కూచున్నట్టే వాకట్లోనుంచి బయలుదేరడంవల్ల వద్దనడానికామెకి సందు చిక్కలేదు. సన్నచేసి అయినా ఆపు చేద్దామని యెంతయినా తంటాలుపడింది; గాని ఆసమయంలో చలపతి బుచ్చమ్మకేనే చూడలేదు.

మళ్ళీ సాయంత్రం అయిదు గంటలవేళ, వెండి, కంచ, ఇత్తడి సామానూ, చిల్లర కర్రసామానూ రెండు బళ్ళతోటీ, పదిరిమంచమూ, బట్టలబీరువా, పీచుపరుపు, దూదిపరుపు, మార్బిలుమేజా యేడైనమండగురు కూలీలచేతా పట్టించుకుని వా రింటికి వచ్చారు.

ముందు, ముచం తెచ్చిన కూలీలు గుమ్మంలోకి రాగా వారిని చూసి మూతి ముడుచుకుని బుచ్చమ్మ వంటింటి కేసి చక్కాపోయింది.

“మాఅమ్మా, మానాన్నారూ నాకు సారెవస్తువులు కొని యిచ్చారు మామయ్యా” అని జోగమ్మ మురిసి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

పోతూ చెప్పగా “జమిందారులు వారిచ్చా రన్నా, పెట్టిపుట్టావు నువ్వు తెచ్చుకున్నా వన్నా ఆశ్చర్యం యేమి టమ్మా?” అని కోడలితోటి, “మాయిల్లు పడుతుందా బావగారూ?” అని వెంకటచలంతోటి అని, ప్రప్పొగి పోయి, కూలీలచేతా, బళ్ళవాళ్ళచేతా సామా సంతా వాకట్లొ దింపించాడు జగ్గయ్య.

జాపితాప్రకారం సామా సంతా సరిచూసుకుని రెండు జోడాలవారూ నూతికి వెళ్ళి కాళ్ళు కడుక్కుని కసిన్ని కసిన్ని మంచిసీళ్ళు పుచ్చుకున్నారు.

మొదట పాతమంచం విప్పి వాకట్లొ చేర్చేదాకా కూడా కూడా వుండి, తరవాత, జగ్గయ్య, బుచ్చమ్మని బలవంతాన తీసుకు వచ్చి ఆమె సాయంతో అది పడమ టింటో అమరుస్తూ వుండగా, జోగమ్మ సెలవులు అందు కుంటూ, పూర్ణమ్మ సాయం పుచ్చుకుంటూ వెంకట చలమ్మూ, చలపతీ పావుగుంటలో కొత్తమంచం అమర్చే శారు.

తక్కిన సామాను కూడా గదిలోకి చేరేదాకా సాయ పడి “ఇక నావల్ల కాదమ్మా! కాకపోయినా వియ్యపు రాలి నైతిని, మీయిటో నేను చాకిరీ చెయ్యడం యేమిటి? ఎవ రయినా చూస్తే నవ్విపోతారు, సిగ్గుసిగ్గు”

అంటూ చలపతి కేసి వోరచూపులు చూసి, జోగమ్మకి కన్నుగీటి, వాకట్లోకి వచ్చి చతికిలబడి, తరవాత ఆసామాను సద్దడంలో పైకరి కొకరు సలహాలు చెప్పుకుంటూ, పైకరి కొకరు సాయం చేసుకుంటూ, మధ్యమధ్య పైకొక్కమాటు “నీకు తెలవ” దంటే “మీ రెరగ రండి” అని వాదించుకుంటూ, “నాకు తోచింది చెప్పాను. ఆపైని నీయిష్టం” అంటే “నేననుకున్నది చెప్పాను. ఇక మీ మనస్సు సుమండీ” అని మళ్ళీ అంతలో సమాధానపడుతూ, జోగమ్మా చలపతి బుజమూ బుజమూ రాసుకుంటూ తిరగడం చూసి, వెంకటచలం కేసి సాకూ తంగా చూసింది పూర్ణమ్మ.

వెంకటచలం ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ కపాచీ బల్లమీద తువ్వలు పరుచుకుని నడుం వాల్చాడు.

౧౫

“తెచ్చిన వెంటనే వస్తువులు వాడుకుంటే వేరే ముహూర్తం అక్కర్లేను ట” అంది జోగమ్మ.

“అవునుట” అన్నాడు చలపతి.

“కనక ముందు కుర్చీలో కూచోండి” అంటూ చెయ్యి పట్టుకుని అతన్ని తీసుకు వెళ్లింది దామె.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“అది నీకోసం కొన్నారు మీనాన్నగారు. నువ్వు కూచోవాలి కాని నేనా యేమిటి?” అంటూ నసుకు తూనే అతను దర్జాగా కూచున్నాడు.

“నేను వొట్టి కుర్చీలో కూచుంటానా యేమిటి మొదట?”

“మ రెలా కూచుంటా వేమిటి?”

“ఇదిగో యిలాగ”

ఇలా చెబుతూ ఆమె అతని పైడిలో కూచుని, రెండు చేతులూ మెడకి చుట్టేసి బుగ్గా బుగ్గా ఆనించి కువకువ లాడుతూ “తెలిసిందా? బాగుందా?” అని అడిగింది.

అతని మనసు తాంబూలంమీదకి పోయింది.

తరవాత అతని మొగంమీద మొగం పెట్టి “రేపు పొద్దున్న మీరు కోరుకున్న కుర్చీ కొంటారుట మా నాన్నగారు” అంది జోగమ్మ.

“నీతో చెప్పారా?”

“మా అమ్మా మానాన్నారూ అనుకున్నారు. మా అమ్మ మేజా కూడా కొని యిమ్మంది”

అతని మొగం విప్పిరింది.

“మానాన్నారు కొంటా నన్నారు”

“భేష్”

“నేను ఫౌంటెన్ కలం కూడా కొని యిమ్మన్నాను”

“వో ! అయితే నే నస్తమానమూ రాసుకుంటూనే కూచుంటాను” అంటూ అత నామెని గట్టిగ కౌగిలించు కున్నాడు; కాని “నువ్వు చదివిన చదువుకి నువ్వేమి టోయ్ రాసీదీ ?” అని యెవరో టాకాయించి అడిగిన ట్టయి గతుక్కు మనిపోయాడు.

“అడగడం ధర్మం కాదు గాని— అయినా— సంతోషిద్దా మని సుమండీ ! మంచం యెంతకి పుచ్చుకున్నారు భావగారూ ?” అని జగ్గయ్య అడగడమూ, “దాల్లో తప్పేముంది భావగారూ ? వస్తువు కంటి కింపుగా వున్నప్పుడు “కిమ్మ తైంత ?” అన్న ప్రశ్న సహజంగానే వచ్చేస్తుంది. మంచం ప్రత్యేకంగా యెనబై ఆరయింది. పరుపులు రెండూ యిరవై మూడు పైచిల్లర” అని వెంకటచలం జవాబు చెప్పడమూ వాళ్లలోనే జరిగాయి; గాని యెంతో దూరమంచిలాగ గదిలోకి చల్లగా విన పడ్డాయి.

దానిమీద, వెంటనే కౌగిలి విడిపించుకుని వైక్కు దూకున మంచంమీదకివెళ్ళి వారి “యెంత మెత్తగా వుందో పరుపు” అంటూ కిలకిలాడింది జోగమ్మ.

చలపతి కూడా వెనకాలే వెళ్లి “అవును సుమా”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అని రెండు చేతులతోటీ పరుపు తాకుతూ వుండగా, ఆమె మెడపట్టుకుని అతని మొగం తన మొగంమీదకి తీసుకుంది.

ఒక్క ఊణకాలం నాలుగు పెదవూరూ ప్రీతి నెరుపు కున్నాయి.

ఆమహాపుణ్యకాలంలో కిచ్చకిచ్చ లాడుతూ రెండు పొట్టి పిచికలు వచ్చి వసరాదూలంమీద వాలాయి.

దక్షిణపు తెరిపినుంచి రంఝు మని వచ్చి, గోదావరి గాలి, గులాబీపువ్వుల పరిమళంతో ఘ్రాణతర్పణం చేసింది.

కాని, మబ్బు లేని పిడుగు లాగ, వాకట్లొనుంచి, దాని వెనకనే “తమ్ముడూ” అని కఠోరాహ్వనం కూడా వచ్చింది.

జోగమ్మ కడుపులో రాయి పడ్డట్టయింది. అయినా వెంటనే తేరుకుని ఆమె “వెళ్ళకండీ, వెళ్ళకండీ” అంటూ చేతులు మరింత గట్టిగానే బిగించింది; కాని చలవతి ఆపట్టు బలవంతాన్ విడిపించుకుని దూదిపించెలాగ యెగిరి పోయాను.

దెబ్బతిన్న ఆడతాచు లాగ లేచి నిప్పులు కక్కుతూ వచ్చి జోగమ్మ గుమ్మంలో ఆగిపోవడం చూసి “చూశా

రా” అన్నట్టు పూర్ణమ్మ వెంకటచలం కేసి చూడగా,
“ఇదా సమయం?” అన్నట్టు వెంకటచలం జగ్గయ్య
కేసి చూశాడు.

వియ్యాలవారి ఆత్రం జగ్గయ్యని కుదిపేసింది. దాంతో
అతను మెరుపుదెబ్బ తిన్నట్టయి “ఇప్పు డేం పనే? వా
డెందుకు నాతో చెప్పరాదుటే?” అని చాలా రూక్షంగా
అడిగాడు; కాని అప్పటి కప్పుడే ముందు బుచ్చమ్మా,
గుడికి మేక లాగ ఆమె వెనక చలపతి వంటింటి పెరట్లోకి
వెళ్ళిపోయారు.

“ఇప్పుడే చూశాను, వుప్పయిపోయింది, పట్టుకు
రావాలి” అంది వెంకట తిరుగుతూనే బుచ్చమ్మ.

మళ్ళీ వులిక్కిపడి, మాట్లాడలేక చెయ్యి చాపాడు
చలపతి.

ఆచేతిలో పడేయ్యడాని కొక అణాకాసు మెత్తి
పట్టుకుని “వాళ్ళు రమ్మంటే వెనకా ముందూ చూసు
కోకుండా కూడా చక్కాపోతావా?” అని ముందు
కళ్ళెర్రచేసి “యేమేం కొన్నా రేమిటి?” అంటూ
తరవాతే లాలనగా అడిగిం దామె.

“వాళ్ళు బయలుదేరి దాకా యెందు కూరుకోవాల్సి?” అనుసరించి, మన్నాడు పొద్దున్న, ముందే జాగ్రత్తపడింది బుచ్చప్ప.

దీనికి సాయం, ఆవేళ లేచినంత తొరగా యెప్పుడూ లేవలేదు చలపతి.

దంతధావనాదికం పూర్తి చేసుకుని, మళ్ళీ గదిలోకి వెళ్ళి, అతను పద్దు తొడుక్కుంటూ వుండగా జోగమ్మకి మెళుకువ వచ్చింది.

కూనిరాగం తీసుకుంటూ, కోడిగుడ్డు లాంపు వెలుగు లోనే నిలువుటద్దం యెదట నుంచుని, అతను తాపీగానే బొత్తాములు పెట్టుకుంటూ వుండినాడు; కాని “యెక్కడికో పంపుకోంది కామోసు భామ” అని ఆత్ర పడుతూ వురికివెళ్ళి రెండు రెక్కలూ పట్టుకుని అతన్ని తన వేపుకి తిప్పుకుని “యేమిటి యీ సడసం?” అన్నట్టు కళ్ళలోకి బాణాలు విడిచిందామె.

“మీరంతా వో-ర్థి నిద్రమొగా” అన్నట్టు, మొదట, చిరునవ్వు నవ్వుతూ బదులు చూశాడతను. తరవాత “చూసుకో, నేను లేచి అప్పుడే అరగంటయింది. ఇక

ఇల్లు పట్టిన పేథవాడబడుచు

మీరు బయలుదేరడమూ, బజార్లో వర్తకులు కొట్లు తెరవడమూ తరవాయి” అంటూ కనుబొమ్మూ, తల మెగరవేశాడు.

“వ్రాస్ యింతే కదా?” అంటూ స్థిమితపడి జోగమ్మ వాకట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమెని చూసి పూర్ణమ్మ లేచింది. వారి నిద్దర్నీ చూసి వెంకటచలం లేచాడు. వాకట్లో వీరి సందడి విని, గాది సావిట్లో జగ్గయ్య లేచాడు.

వీరి సందర్భ చూసే సూర్యుడు పొడుపుకొండమీద తోచాడు.

“దొంగలు పడ్డ ఆరు మాసాలికి కుక్కలు మొరిగా” యన్నట్టు, ఆ తరవాత సావకాశంగా ఆరు కొట్టింది గడియారం.

చలపతి మనస్సు గుబగుబ లాడిపోయింది.

“వీళ్ళింకా యెప్పుడు బయలుదేరనూ?” అని చిరాకు పడుతూ మొదట రెండు మూడు నిమిషాలు వాకట్లో తచ్చాడా డతను; కాని అంతలో జ్ఞాపకం వచ్చి, పెళ్ళామో మామగారో “సంయే” అనీ అనడంతోటే పిలిచేద్దామని, వచ్చిపోయి జట్కాలలో కాళీవి చూడ్డా

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నికి, తరవాత, అరుగుమీదకి వెళ్ళి బొత్తచక్కాయమీద కూచున్నాడు.

అత. నలా కూచున్నాను. అంతే. సరిగా అప్పుడే బుచ్చమ్మ యిలా వచ్చి గుమ్మంలో నుంచుంది.

దూరాన వొక కాళీ జటాకా కనపడింది. సమీపించింది. వచ్చేసింది. వెళ్ళే పోయింది. కాని అత నది గమనించలేదు. అతని చూపులు బుచ్చమ్మ మొగంమీదే వున్నాయి. అతని శ్రద్ధ అంతా ఆమె చూపులమీదేవుంది.

ఉండుండి “యిలా రా” అన్న ట్టామె కళ్ళు చికిలించింది. మంత్రముగ్ధుడు లాగ అత నామె వెనకాలే దొడ్డి గుమ్మం దాకా వెళ్లాడు.

ఇలాగా అలాగా ప్రేకమాటు కలయకూసి, బుచ్చమ్మ, రెండణాకాసులు యెత్తి పట్టుకుంది. వెంటనే అతని కుడి చెయ్యి ముందుకి సాగింది.

“ఈరెండణాలూ పుచ్చుకో, కాఫీ హొటలుకి వెళ్ళి పెసరట్టూ వుప్పా తిని కాఫీ తాగు. మెల్లిగా ధవళేశ్వరం వెళ్ళి చక్కారా. రానూ పోనూ జటాకాకి రెండణాలు తగలెయ్యడం యెందుకూ, తిన్నది జీర్ణం కూడా అవుతుంది. దర్జాగా నడిచివెళ్ళి నడిచే వచ్చేయ్యి” అంటూ ఆరెండణాలూ అతని చేతిలో విడిచిపెట్టి దామె.

“బజారుకి వెళ్ళవద్దా?” అని బిక్కమొగం వేసు కున్నాను చలపతి; కాని గుప్పిడి మాత్రం గట్టిగానే బిగించాడు.

“నువ్వెందుకూ?” అని గదిమి, చాను.

అతను జవాబు చెప్పలేకపోయాడు.

“నీపెళ్ళాం వెళ్ళతోంది చాలదూ దొరసాని లాగా?”

“నేను కూడా వెడితే యేం?”

“నిన్ను లోకువ చేస్తేస్తారు రా”

“ఎలా చేస్తాకూ?” అన్నట్లు చూశా డతను.

“సారే అన్నప్పడు, వాళ్ళు, మన తాహతునీ, దర్జానీ పట్టి పట్టుకు రావాలి సరిగా తెస్తే మరం పుచ్చుకు వూరుకోవాలి, తక్కువ తెస్తే పేచీ పెట్టాలి. అంతే గాని, వాళ్ళు సామాను కొనేటప్పుడు నున్న దగ్గర వుంటే, పేచీ పెట్టడానికి తరవాత నీకు హక్కిం వుంటుందీ?”

ఈమడతపేచీ అతని బుర్ర కెక్కలేకు.

“కాకపోయినా నీపెళ్ళానికి సామాను కొంటూ వుంటే వెనకాల నువ్వెంకకురా?”

“డబ్బెక్కు వయినా అదీ నేనూ కొన మన్నవే కొంటున్నానే”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“కూతురు మాట వింటున్నా రేమో గాని నీమాట వింటారా యేమిటి వెర్రిమొగమా?”

“వింటూ వుంటేనే చె?”

“అయితే వెళ్ళు.”

ఇలా అని చేతులు కలుపుకుంటూ వైళ్ళ అడుగు వెనక్కి వేసి తరవాత “నీకర్నం.....నాకే?” అంటూ మూతి బిడాయించుకొని గుర్రాలక్కలాగ మొగం విప్పే సుకు దామె.

దీంతో అతని కడుపులో రాయి పడింది.

వెడితే యేమిటో, వెళ్ళకపోతే యేమిటో?

పదిరోజుల కిందట అయితే అతని కీ తటసటాయింపు లేకపోవును. ఇప్పుడు ద్వంద్వప్రభుత్వం వచ్చి పడింది.

బజారుకి వెళ్ళాలని అతని మనస్సెంతయినా పీకుతోంది. వెడితే తనూ పెళ్లానూ యిరుగుగ్గా వొక బండిలో కూచుని, నిన్నటిలాగే దర్జాగా బజారులో పికారు కొట్టవచ్చు. ఇవాళ మామగారు తాను కోరుకున్న కుర్చీ, దానికి తగ్గ మేజా, వాటికి పసం దైన ఫౌంటెన్ కలనూ కొంటారు.

రాసుకునే టప్పుడు కాగితం లెగిరిపోకుండా వుండే టట్టు రెండు పెద్ద గవ్వలు కొనమందా మని కూడా

అతను నిశ్చయించుకుని వున్నాడు.

ఇక బజారుకి వెళ్ళకపోతే యెలాగా ?

అంతా ముజ్జడుగా కనపడింది దతనికి.

“దీనిమీద ధవళేశ్వరం వెళ్ళకపోతే యేం ?” అనుకున్నాడు; కాని ధైర్యం నిలిచేట్టు కనపడలేదు.

ఒకరి కేసి వైకరు చూసుకున్నారు.

ఒక్క- ఊణం అలా నుంచున్నారు వారు.

ఉత్తరఊణంలో అతని దుర్బలహృదయంలో వైక్క మెరుపు మోచింది.

వెంటనే “అలాగే వెళ్ళివస్తా” నంటూ స్వయంగా తలుపు తీరుచుకుని అతను సందులో పడ్డాడు.

కాని, నాలు గమగులు వేశాడో లేదో, బుచ్చమ్మ, చిటికెలు వేసి వెళ్ళి రప్పించి “పది దాగాకా..... తెలిసిందా ? ఈలోపుగా నువ్వు రావద్దు. ఊళ్ళోకి వచ్చినా యింట్లోకి రావద్దు. మరి వెళ్ళు” అంటూ తల యెగరవేసుకుంటూ సెల విచ్చింది.

“సరే” అన్నట్టు తలమాత్రం వూపి కప్పగంతులతో అతను సందు దాటేశాడు.

. ఎనిమిదిన్నర అయింది.

“ఈపాటికి చాకాణాలన్నీ తెరిచేసి వుంటారు. తొరగా లేవం డమ్మాయీ” అంటూ జోగమ్మనీ, పూర్ణమ్మనీ తొందరపెట్టి “చలపతి” అని పిలిచాడు వెంకటచలం.

దానికి జవా బయినా రాలేదు.

“ఎక్కడికి వెళ్ళారో సమయానికి?” అని చిరాకు పడుతూ, కాలు కాలిన పిల్లిలాగ జోగమ్మ యిల్లుంతా వెదకడం మొదలు పెట్టింది.

పూర్ణమ్మ, వుండలెక “మీ తమ్ముడేడమ్మా?” అని ప్రాధేయ పూర్వకంగానే అడిగింది; కాని బుచ్చమ్మ “యేమో నే నే మెరుగుదూరా?” అని సాగదీసు కుంటూ నూతి దొడ్లొకటి వెళ్ళిపోయింది.

వెంకటచలం పూర్ణమ్మకేసి చూశాడు. పూర్ణమ్మ జోగమ్మకేసి చూస్తూ “మెక్కడికో పంపేసింది” అంది. “అవును, ఆ పీనుగుపనే యిదీ” అంటూ జోగమ్మ పళ్ళు కొరుక్కుంది.

చివరికి వుసూరు మంటూ వారు ముగ్గురే బయలు దేరారు.

ఇదంతా దొడ్లోనుంచి తొంగి చూస్తూనే వుంది బుచ్చమ్మ. వాకు గుమ్మం దిగి నాలుగిళ్ళు దాటి వుంటా రన్నప్పుడు చరచరా ముడువా వాకట్లోకి వచ్చి వీధి గుమ్మంకేసి చూస్తూ “ఇహ గింజుకు చావండి. మహా బాగా చేశాను కాదూ” అంటూ విరగబడి రాకాసి నవ్వు నవ్వుకుంది.

బండి, కూరల బజారు దగ్గరికి వెళ్ళింది. వెనకాల నడుస్తూ వెంకటచలం జోగమ్మతో యే.మిటో నచ్చచెబు తున్నాడు. పూర్ణమ్మ కూడా ఆపనే చేస్తోంది. అయినా జోగమ్మ మాత్రం మొగం వేలవేసుకునే వుంది.

ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చాడో, యిలాంటప్పుడు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ చలపతి చక్కావచ్చాడు; కాని “యెక్కడికి వెళ్ళావోయ్ ?” అని వెంకటచలం కొంచెం చురుగ్గా అడిగి దాకా జోగమ్మా పూర్ణమ్మా కూడా అతన్ని చూడలేదు.

చురచుర చూస్తూ “యెక్కడికి వెళ్ళా రండీ?” అంది జోగమ్మ. అప్పు డయినా వచ్చినందుకు సంబరం కాక, మొదట కనబడకపోయినందుకు ఆమాటలో ప్రక్రోధం యెక్కు వగా వుండింది.

“ఎక్కడి కయినా నువ్వే వెళ్ళానా, నిన్నెవ రయినా

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

పంపారా చలపతీ?” అని మెల్లిగా అడిగింది పూర్ణమ్మ.
“మాట్లాడ రేమండీ?” అని జోగమ్మ కొంచెం కరుగ్గానే
అంది; కాని అత నెవరికీ జవాబు చెప్పలేదు. ముసిముసి
నవ్వులికి వైక అంశ మాత్రం యెక్కువ చేశాడు.

“ఏమయితే యేం పూరుకోం డింక. ఎక్కడికి వెళ్లినా
సమయానికి వచ్చావు కదా?” అని జోగమ్మనీ పూర్ణ
మ్మనీ సముదాయించి, వెంకటచలం “చెప్పి వెడితే
నన్ను కూడా తీసుకు వెళ్ళవలసివస్తుంది రహస్యంగా
వెళ్ళి వచ్చావు కాఫీగౌటలుకి, అవునా?” అని కొంటె
చూపులు చూస్తూ చలపతిని ముదలకించాడు.

సిగ్గుపడి చలకచి మొగం సక్కకి తిప్పుకున్నాడు.

దీనిమీద కాఫీ నోహరించగా “నిన్న మరచి
పోయాడు. ఇవాళ నాకు కాఫీఫిల్టరు కొని యివ్వకపోతే
వైస్పకోను నాన్నారోయ్” అంటూ జోగమ్మ గునిసింది.

“అవునేవ్ ! నేనూ మరిచిపోయాను చూశావా ?
ఇవాళ తప్పకుండా కొంటాను. ఇడ్లెనపాత్రా, యించక్క
ముద్దొస్తూ న్రంగాయి రెండు మూడు జతల పింగాణీ
కప్పులూ కూడా కొంటాను సరా?” అని కూతురికి
పూర్ణమ్మ వాగ్దానం చేసింది.

“అయితే, వెండి కప్పులూ సాసల్లు, యెండుకమ్మ

మరీ ? కాఫీ సోనీ పోయడంతోటే అవి వేడెక్కి
సోతాయి. కాఫీ వేడికి నాలుకా, కప్పు వేడికి పెదవులూ
చురుక్కుమని పోతాయి, యేమి సుఖమూ ? కనక
మధ్యాహ్నం తీసుకువెళ్ళి మళ్ళీ అవి సావుకారుకే యిచ్చే
ద్దాం బతిమాలి. తరవాత మరో రెండు ఇతలు పింగా
ణీవే కొనిపెడుతుంది మీఅమ్మ నీకు దర్జాగామా”
అన్నాడు వెంకటచలం చిరునవ్వు ఆపుకుంటూ.

“చూశావుటే అమ్మా నాన్నార్నీ ?” అని జోగమ్మ
గారాం కుడవగా కళ్లు చికిలించుకుంటూ పూర్ణమ్మ
వెంకటచలంకేసి చూసింది.

ఈ సంభాషణ తన హృదయవీణకు శ్రుతి కలపగా
“బాబయ్యగారు వూరికే అంటూ రం డమ్మాయిగారూ ?
కూతుళ్ళ కిచ్చిన వస్తువులు తల్లిదండ్రులు మళ్ళీ పుచ్చు
కోడం యెక్కడయినా వుందాండి భూమ్మిదా ?” అని
బండివా డంకుకున్నాడు.

“మరే మా అమ్మ మరీని విన్నావా ? మాట్లాడ
వేం ? వద్దని నాన్నారితో చెప్పవేం ?” అంటూ తల్లి
తొడమీద పొడిచింది జోగమ్మ.

దానిమీద వెంకటచలం “మీ మాటలు విని అల్లుడు
నవ్వుకుంటున్నాడు చూశావా ?” అనగా, పూర్ణమ్మ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“తప్పేం ? నాయనా, నీనవ్వే మాకు పదికోట్లు, రా కూచో” అంటూ ముందుకి జరిగింది.

కళ్ళలో పిలుస్తూ జోగమ్మకూడా జరిగింది; కాని మామగారు నవస్తూ వ్రండగా తాను బండ్లెక్కడమా, మానడమా అని చలవతి మనస్సు యిలా చచ్చితో పడగా, అతని శరీరం, మాత్రం మెగిరి అలా బండిలో పడింది.

౧౮

సామా సంతా కొనేటప్పటికి వదకొం డయింది.

అనుకోంది ఫిల్టరూ, కాఫీసాడుం నీసా, పంచదార నీసా, కప్పులూ, సాసర్లూ, స్వానులూ ప్రంచుకోడానికి కోరి వైక చిన్న బీరువాకూడా కొనిపించుకుంది జోగమ్మ.

పూర్ణమ్మా, జోగమ్మా, చలవతి నొక బండిలో కూచోగా, చిల్లడ సామా సంతా వేయించుకుని వెంకట చలం మరోబండిలో కూచున్నాడు.

వెనకాల, ముగ్గురు ఆడకూలీలు చేనచెక్కల బట్టల బీరువా తెస్తున్నారు. ఒక కూలీ మార్బిలుమేజా, మరొక కూలీ శేకు మేజా, తిరుగుడు కుచ్చీ తెస్తున్నారు.

౧౯

“నువ్విచ్చిన కాఫీగింజలు వీసెడూ మాయిద్దరికీ రెండు నెలలు సరిపోతాయే అమ్మా” అంటూ ప్రారంభించింది జోగమ్మ.

“అదేమిటే, నీమామగారి కివ్వవుటే పాపం?” అని జాలి పైలకబోసింది పూర్ణమ్మ.

“ఏమండీ, మీనాన్నగారు కాఫీ పుచ్చుకోడం వుంది టండీ?”

“ఎప్పు డేనా వుంది. నిషేధం లేదు”

“అయితే. నెల్లాళ్ళు వస్తాయే”

“మరి తరవాత?” అండా మనుకున్నాడు చలపతి. మాట నాలుక చివరికే వచ్చేసింది; కాని పెదవులు అడ్డే శాయి.

“సన్నడగం యెందుకే? కాకపోయినా మీసంగతి నా కేం తెలుస్తుందే? రెండు మాసాల్లో కాదు, నెలా పదిహేను రోజుల్లో కాదు, పైక్క వారం రోజుల్లో కానిచ్చేసుకోండి మాకేం? పైట్టి ఫిల్టర్, అవీ యివ్వ కూడ దని వీసెడు కాఫీగింజలూ, వీసెడు చక్కెరాయిచ్చాం. వాటికోసం రెండు రూపాయలు పై దాటింది మాటలా?” అని కళ్ళు తిప్పుకుంటూ ముదలకించింది పూర్ణమ్మ.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“పోనీ ఆవీసెడు గింజలికీ వీసెడు చక్కెరా సరిపోతుం
దేమో నువ్వే చెప్పు మరీ”

“అని అయిపోతే మీ వంటింటో పోయిమీద రెండు
బెల్లబుట్ట లండనే ప్రన్నాయి”

అత్తగా రిలా అనగా చలపతి వులిక్కిపడ్డాడు. జోగమ్మ
కూడా మొదట మాట్లాడలేకపోయింది; కాని వెంటనే
నిదానించుకుని “అపహాడా అయిపోయాకా?” అంది.

“ఏమో? నాకు తెలవదు. నన్నడక్కు” అంటూ
బుంగమూతి పెట్టుకుని మొగం పక్కకి తిప్పుకుంది
పూర్ణమ్మ.

“కొనిపెట్టకపోతే పోయింది సలహా అయినా చెప్ప
డాని కేమే మామ్మా?” అంటూ జోగమ్మ తల అడ్డంగా
ఆడించుకుంది.

పూర్ణమ్మ మాట్లాడలేదు. మొగంకూడా యిలా
తిప్పుకోలేదు.

జోగమ్మ ప్రక్కమాటు నిదానించి చూసింది. చలపతి
కేసి చూస్తూ చిన్న మందహాసం కూడా చేసింది. చివరికి
“పోనీ, తెల్లగానే వుంటూది కనక, తొమ్మిది కానులు
పెడితే రెండు శేర్లు కూడా వస్తుంది కనక, మెత్తగా

కొట్టుకుని వుప్పు వేసుకుంటామే. ఏమే అమ్మా ?” అని కొంటే చూపులు చూస్తూ అడిగింది.

ముగ్గురూ ఫకాలు మనిపోయారు.

అప్పటికి బళ్ళు వైగ్రాం రోడ్డు మొగలోకి వచ్చాయి. బండివాడు “తప్పుకో తప్పుకో” మంటూ వైక కావటి వాణ్ణి అదలిస్తున్నాడు. “ఆ నవ్వేందుకు చెప్పా ?” అంటూ వెంకటచలం తొంగి చూస్తున్నాడు.

ఈసమయంలో, జోగమ్మ తెల్లబోయి “అదేమండీ ? దిగిపోతా రేమండీ ?” అని ఆత్రంగా అడుగుతూనే వుండగా, జవాబు చెప్పకుండా గభీ మని కిందికి వురికి, నాళంవారి సత్రంకేసి లగువులు వేశాడు చలపతి.

౧౯

వివరాలు చెబుతూ వెంకటచలం సామూ సంతా చూపించగా జగ్గయ్య పరమానందభరితు డయిపోయాడు.

తరవాత, జోగమ్మ, పైకొక్కలే కాఫీపరికరాలు తెచ్చి యెదట వుంచి, వాటికోసం కొన్న బీరువా కూడా చేతి కందేట ట్రాక పక్కగా నిలవబెట్టి ఫిల్బరు విశతీసి చూపిస్తూ బోధించి “మన యింటో పగలు పదకొండు

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

గంటలకే భోజనా లయిపోతాయి కనక మల్లీ రాత్రి
యేడున్నర దాకా వుండడం కష్టం. రోజూ మూడు గంట
లికి నేను కాఫీ చేస్తూ వుంటాను, మీరు కూడా పుచ్చు
కోవాలి సుమండీ. మీరు కనక పుచ్చుకోకపోతే మేమూ
మానేస్తాం యే మనుకున్నారోను” అని తండ్రితో లాగ
చాలా చనువుగా చెప్పింది

దీనికి మరీ పొంగిపోయాడు జగ్గయ్య.

“అలాగే పుచ్చుకుంటాను, తల్లీ. మీరేమీ మానుకో
నక్కర్లేదు. నీచేత్తో మంచిని ల్భిస్తే అవే కాఫీ అని
సంతోషిస్తాను నేను, మరి కాఫీ యిస్తే యిక వేరే
చెప్పాలా? కాఫీ పుచ్చుకోక మన కేమమ్మా? మా
నాన్నగారు కావలసినంత ఆస్తి సంపాదించి యిచ్చారు
నాకు. నేను సంపాదించలేకపోయాను; కాని పాడు
చెయ్యకుండా అది మీ చేతిలో పెక్షతున్నాను. నా
అదృష్టం కొద్దీ నువ్వు పొరికావు మాకు. మీనాన్నగా
రొకటి నే నొకటి కాదు సుమా తల్లీ, నీకు” అంటూ ఆ
సామా నొక్కొక్కటే పుచ్చుకుని చూసి, మెల్లగా కింద
వుంచి “దాచుకోమ్మా” అన్నా డతను.

అది విని కూతురి తెలివితేటలికీ, జగ్గయ్య వాత్సల్యా

నీకీ పూర్ణమ్మా వెంకటచలమూ చాలా సంతోషించారు.

ఏమీ యెరగనట్టు మెల్లిగా యీ సమయంలో వచ్చాడు చలపతి.

“ఏం నాయనా, బజారుకి వెళ్ళలేదా నువ్వు?” అని ఆత్రంగా అడిగాడు జగ్గయ్య.

“ధవళేశ్వరు వెళ్ళాను నాన్నా” అన్నాడు చలపతి.

జోగమ్మా, పూర్ణమ్మా, వెంకటచలమూ వులిక్కిపడ్డారు.

“ఎవరు పంపారూ?”

“అక్కయ్య”

జోగమ్మా, పూర్ణమ్మా, వెంకటచలమూ “మనం అనుకున్నదే కాదా?” అన్నట్టు మళ్ళీ చూసుకున్నారు.

“ఎందుకూ?” అని కొంచెంకరుగ్గా అడిగాడు జగ్గయ్య.

ఏం చెప్పాలో తోచక చలపతి దిక్కులు చూస్తూ వుండగా గభీమని వెంకటచలం అందుకుని “సంసారి అయినవాడికి అనేకపనులుంటాయి, పని పట్టి ఆరా తీసేసేమిట భావగారూ?” అని సద్ది చెప్పాడు.

“నే నింటో వున్నానుకదా, వెళ్ళాటప్పుడు నాతో

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కాస్త చెప్పగూడదా?” అని కొంచెం రోషంతో అడిగాడు జగ్గయ్య.

అందుకు గూడా జవాబు చెప్పలేక చలపతి మళ్ళీ తన కేసి చూడగా “బుచ్చమ్మ అన్నా, మీరన్నా అతనికి సమానమే కాదుటండీ?” అన్నాడు వెంకటచలం.

పడమటింటో తలుపు చాటున నక్కి వున్న బుచ్చమ్మ యిదంతా విని, కొట్టినంత బాధపడి వంటింటి పెరట్లోకి వెళ్ళి కూలబడింది.

జగ్గయ్య తల యెత్తుకోలేకపోయాడు.

౨౦

“మీ అమ్మా, మీనాన్నా వెళ్ళారా యింకా వున్నారా చెల్లాయీ?”

నూతిపల్లెంలో వెంశికంచం కడుగుతూ వుండగా, జోగమ్మ కీమాట వినబడింది; కాని యెటు చూసినా యెవరూ కనపడలేదు.

“ఇక్కడ ఉన్నాను నేను” అని మళ్ళీ వినపడింది.

ఎడమవేపున వున్న డాబా కేసి చూసింది; కాని జోగమ్మకి అక్కడ యెవరూ కనపడలేదు.

“ఇక్కడమ్మా నెరితల్లీ”

వెనక్కి లీగి చూడగా, గోడ అవతల, కరివేప చెట్టు కొమ్మల్లో నక్కి వుండి మాట్టాడుతోంది సోదేమ్మ. ఆమెని చూడగానే జోగమ్మ మొగం యితయింది.

“ఇంకా వెళ్ళలే దండీ. బజారునుంచి వచ్చాము, యిప్పుడే భోజనాలు చేశాము”

“ఇవ్వ దలుచుకున్న సామా నంతా కొనడం అయిందా?”

“అయిందండీ ! వచ్చి చూడరూ అక్కయ్యగారూ?”

“ఇంతకంటేనా అమ్మా ? కాని నువ్వు రమ్మన్నప్పుడు వచ్చి చూస్తాను”

“ఇప్పుడు రమ్మనడం లేదూ?”

“ఇలా కాదు చెల్లీ”

“మరెలా గండీ?”

సోదేమ్మ చెప్పలేకు ; కాని జోగమ్మకి అంతా బోధ పడి సోయింది.

“ఇలా కాదంటే, యీ జన్మలో నాకంత అదృష్టం పడుతుందా అక్కయ్యగారూ?”

“అదేమమ్మా, అలా బేలపోతావూ ? ఇదంతా నీదే

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కాదూ ? తక్కినవాళ్ళు గుప్పెడు మెతుకుల కోసం చేరిన యీగలే కాదూ ? ”

“నే నే యిప్పు డలా వున్నా నండీ”

“తప్పు తప్పు అలా అనుకోకమ్మా ! నిన్ను చూస్తే నా కేడుపు వస్తోంది. దిక్కుమాలిన పీనుగు చూస్తే పీకేస్తుంది, మరొకప్పుడు మాట్లాడుకుందాం వెళ్ళమ్మా”

బుచ్చమ్మ వస్తోందేమో అని వైకమా టలాగా యిలాగా చూసి “వుపాయం చెప్పరా ?” అంటూ జోగమ్మ మళ్ళీ కరివేపచెట్టుకేసి చూసింది; కాని సోదెమ్మ లేకు. చెట్టు కొమ్మలు మాత్రం వూగిపోతున్నాయి.

అంతట మేదో దిగులు పట్టుకున్న ట్టయిపోయి జోగమ్మ పూర్ధ్వశ్వాసతో యింట్లోకి దూకింది.

౨౧

“ఇంకో రెండేళ్ళు పోతే నీయింటిపే రయినా పైకి రాని వ్వదు. పెళ్ళయి ఆరుమాసా లయినా తిరక్కుండా యిల్లు పట్టింది, నడివీధిలో నుంచుని తన యిల్లని చెబుతోంది భామ”

“ఎలాగే అమ్మా మరీ ? ఇందుకే కామోసునే నిన్న సోదెమ్మక్కయ్యగా రలా అన్నారూ”

“ఆవిడ అందంలే అనదూ ? దీని గుణాలు మొన
జ్జించీ యెరగనివా, మన కంటే కొత్త కానీ ? ఇంతకీ
నీ మామగా రేమనుకుంటారో అని చూస్తున్నాను. లేక
పోతే నైక్క ఊణంలో దిక్కుజెయ్యనూ రాకాసినీ ?”

ఈమాట అంటూ వుండగా వెంకటచలం వచ్చి
“యేమి” అన్నాడు, “ఎవరో ముసీలి బ్రాహ్మ డడగ్గా
బుచ్చమ్మ ఈయిల్లు తన దని తేల్చింది. “కందుకూరివారి
దనకపోవడం యేమీ ?” అని అమ్మాయికి కష్టంగా
వుంది” అని పూర్ణమ్మ చెప్పింది.

“ఆమాట నేనూ విన్నాను. కాని మన బంగారం
మంచిది కాదు” అన్నాడు వెంకటచలం.

“అతనికి చేత కాకపోతే అమ్మాయి చేసుకుంటుంది
పెత్తనం, మధ్య యిదెవరండీ ?”

“కొంచెం వోపిక పట్టాలి. కోడళ్ళు కాక, ఆడబడు
చులే పెత్తనం సాగించే యిళ్ళు లోకంలో యెక్కువే
వున్నాయి. వీలు కానప్పుడు పడి వుండాలి.”

“ఎన్నాళ్ళూ ?”

“వో—హో—హో— చలపతికి జ్ఞానం వచ్చేదాకానూ.
చెప్పడం యెంకూ ?”

“సముద్రంలో కెరటాలు తగ్గడమూ, చలపతికి—”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“అంత నిరాశ అక్కర్లేను”

“ఇక నేను లే ననుకోండి నాన్నారూ”

ఇలా అంటూ జోగమ్మ తల్లిమీద వాలింది. అది చూశాటప్పటికి వెంకటచలం కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. పూర్ణమ్మ కూడా అలాగే అయి, అయినా ఆమెని పొదివి పట్టుకుని “నీకేం తల్లీ? ఆమనోవర్తి మనిషి నిన్నేం చెయ్యగలదమ్మా?” అని ప్రోదార్శించి “ఇంకో పదిహేను రోజులు సెలవు కోరండి. ఆరెండు వారాలూ కూడా చూసి, వీలు లేకపోతే అప్పుడు అమ్మాయిని అల్లుణ్ణి మన యింటికి తీసుకు వెళదామూ” అని సలహా చెప్పింది.

“అది రానిస్తుందిటే అమ్మా?”

“అవునేవ్, మీ రే మంటారండీ?”

“రానిస్తుందే అనుకో. చలపతి మన యింటో వుంటే యిక్కడ యేది యేమయిపోతుందో ఆలోచించావా?”

“అదీ నిజమే. గండకీతైర వచ్చి పడిందండీ యీ భూతంతోటే”

“సరే, ముందు సెలవు హెచ్చుచేయించుకువస్తాను, తరవాత అట్నుంచి నరుకు, వద్దాం”

ఇలా చెప్పి వెంకటచలం సూపర్నెంటు ఆఫీసుకి వెళ్ళాడు.

“ముందుముం దింతకంటే సయోధ్యలుండి యేడుస్తాయా
యేమిటి, యేమయినా సరే పూమాటు సోదెమ్మగారి
యింటికి వెళ్ళి వస్తానే”

జోగమ్మ నిలువుటద్దం యెదట నుంచుని వుండగా
ఆమె తలలో, బర్మాముడి చుట్టూ, గులాబీపువ్వులు
సద్దతూ యిలా అది పూర్ణమ్మ.

“నేనూ రానా?” అంటూ వుబలాటపడింది
జోగమ్మ.

“కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకోదూ?”

“ఎ—లాగే మరీ—?”

ఇలా గునుస్తూ యెదటికి తిరిగి, తల్లి జబ్బలు పట్టుకుని
వేళ్ళాడింది జోగమ్మ.

“ముందు నన్ను వెళ్ళి రానియ్యమ్మా”

“పోనీ, రేపు తీసుకువెడతావా నన్ను?”

ఈ సమయంలో జగ్గయ్య గుమ్మంలోకి వచ్చి
“అమ్మాయీ, వంటిల్లుసవరించాలిట. కాస్త చూడమ్మా”
అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

ఉత్కటానందంతో మెరుపు కొట్టిన ట్టయి, తల్లి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కూతురూ వైక్క ఊణం మాట్లాడలేకపోయారు. కదలా లేకపోయారు.

తరవాత జోగమ్మ “ఒతికాం” అనగా “నువ్వు కూచో అమ్మా నేను సడలించి వస్తా” నంటూ పూర్ణమ్మ బయలుదేరింది.

జోగమ్మ మళ్ళీ నిలువటద్దంకేసి తిరిగింది.

చేగిన కనుబొమ్మల సాపుచేసుకుని, లోలకుల సీమ కమలాల జిగజిగలతో మెరుస్తూ వున్న యిబుగ్గ వైక మాటూ ఆబుగ్గ వైకమాటూ చూసుకునేటప్పుడికి ఆమె కేదో వూహ తట్టింది.

వెంటనే చిటికెలు వేసుకుంటూ ముందు పడమటిం టోకీ, అక్కణ్ణించి పెరట్లోకి వురికి, సరిహద్దు గోడ దగ్గి రగా నుంచుని, కంఠం నొక్కుకుంటూ “అక్కయ్య గారూ” అని పిలిచింది.

జవాబు రాలేక.

అవతల బిందెలో చెంబు ముంచిన చప్పుడు.

“ఆభూతానికి వినపడుతు, దేమోనే” అంది పూర్ణమ్మ.

“ఎక్కడో ఫర్లాంగు దూరాన వీధిగదిలో వుంది విన

పడదే.....అక్కయ్యగారూ”

ఇప్పుడూ జవాబు లేదు.

“పని పూర్తి చేసుకుని వాకట్లోకి వెళ్ళిపోయా
రేమోనే అమ్మాయి”

“వెళ్ళిపోలే దమ్మా, యింకా వంటింటోనే వున్నాడు.
పోవెమ్మక్కయ్యగారూ”

“చెల్లీ”

“అ”

“పిలిచావా అమ్మా !”

“అవునండీ. ఏం చేస్తున్నారూ ?”

“పని అయిపోయింది. ఇక వాకట్లోకి వెళ్ళిపోదా
మనుకుంటూ వుండగా పిలిచావు నువ్వు”

“నాకు మూణ్ణాళ్ళ పండుగు వచ్చిందండీ”

ఈమాట అన్నప్పుడు జోగమ్మ మనస్సు పురకలు
వేసింది. కంఠం గద్దరిక మయింది.

“నిజంగా ?”

“నిజంగానే నండీ”

“వచ్చిందా తల్లీ ? మహా బాగా జరిగింది. వెయ్యి
మంది దేవుళ్ళకి మొక్కుకుంటున్నాను నేను, మీ అమ్మా
నాన్నా వుండగా యిలా జరగాలనీ. మీ అమ్మ యేం
చేస్తున్నారూ ?”

“ఇక్కడే వుందండీ. ఏమయినా సరే అని మాఅమ్మ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

మీయింటికి రావా లనుకూటూ వుండగా మామగారు వచ్చి వంటిల్లు సవరించాలని చెప్పారు”

“నెర్రిబాహ్మడు, ఏమీ యెరగడు పాపం. సత్య రుషీ. అంచేతే ఆడుతోంది ఆటపిన్నిగారూ”

“వింటున్నా” నంది పూర్ణమ్మ.

“నూతి పెరట్లోకి రండి”

“వస్తున్నా....నువ్వు సద్దుకోవే తల్లీ వంటిల్లు”

ఇలా అంటూ యెక్కడి పని అక్కడ విడిచిపెట్టేసి పూర్ణమ్మ వెళ్ళిపోగా “ఇంట్లో వుండకుండా యెక్కడికి పంపిందో? ఈ మూడు రోజులూ కంటపడనివ్వను” అను కుంటూ జోగమ్మ పని అందుకునేటప్పటికి “యెక్కడికిరాయిట్టిటే వెడుతూ వుంటావూ? ఈపాటికి కుదురు నేర్చుకో నాయనా” అని వాకట్లోనుంచి జగ్గయ్య మాట విన వచ్చింది.

౨౩

జోగమ్మ, గదిలో కూచుని ఫలహారం చేయిస్తూ, తాను కూడా చేస్తూ చలపతికి జ్ఞానస్నానం దయచేయిస్తూ వుండగా, వంటింటి వసారాలో జగ్గయ్యకీ, వెంకటచలానికీ పూర్ణమ్మ ఫలహారాలు వడ్డించింది.

అది చూశాటప్పటికి ప్రాణాలు లేచిరాగా “ఇదేమి టండోయి భావగారూ, మీకు మేము చెయ్యవలసిన మర్యాదలు మాయింట్లో మీరే మాకు మొదలుపెట్టా రేమిటండీ?” అని అడుగుతూనే జగ్గయ్య పైక పళ్ళెం దగ్గర మెల్లిగా కూచున్నాడు.

“మాయింట్లోనూ, మాయింట్లోనూ కూడా మీకు మేమే చెయ్యాలి. ఆడపిల్లని కనుకున్నవాళ్ళు కాదుటండీ, మేమూ? మాసంగతి అంతా మీదయాదాక్షిణ్యాల మీద నిలిచివుంది కాదుటండీ?”

“అదేమిటి చాలా కొత్తమాట సెల విస్తున్నారు, మీ అనుగ్రహమే మాకు కావాలి. చలపతి భారం అంతా మీమీదే వుంది తెలుసా?”

“మీరు చల్లగానే వుండగా అది మాదాకా రావడం ధర్మమా? మీ రిలా సెల విప్పించవచ్చా?”

“నాతత్వాన్ని పట్టి ధర్మమే ఏమంటే? నాకు వ్యవహారం యేమీ తెలవదు. మీవియ్యపురా లయినా నా లాగే శుద్ధ అమాయికురాలు. మాయిద్దరిలోనూ యెవరికి వ్యవహారజ్ఞానం వూడినా మా ఆస్తి యింతకి రెట్టింపయి వుండకపోవునా? మీరు బాగా చదువుకున్నవారు.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అన్నీ తెలిసినవారు. అంతా చేతనయినవారు. బాధ్యత కూడా వున్నవారు. అంచేతే నే నిలా అంటున్నాను”

“చలపతి మీకు కుమారుడూ, మాకు అల్లుడూనూ, మాకు మాచిట్టితల్లి తప్ప మరెవరూ లేరు కదా? ఆ వుభయుల శ్రేయస్సు కాక కోరతగింది మాకు మరే వుందీ?”

ఈమాటమీద పూర్ణమ్మ అందుకుని “ఈకాలపు మొగపిల్లలి కొకళ్ళు చెప్పవలసిన పనే లేదు. అయినా యేమీ దిగడిపోకుండా అన్ని విధాలా బుచ్చమ్మ దిద్దు తూనే వుంది చలపతిని” అని సన్నాయి నొక్కులు నొక్కి మొగుడికి కన్నుగీటింది.

“అవునవును” అన్నాడు వెంకటచలం.

జగ్గయ్య పులిక్కిపడ్డాడు.

జోగమ్మ వచ్చినప్పట్లంచీ బుచ్చమ్మ వాలకం అంతా కాకపోతే కొంతయినా తెలుస్తూనే వుంది; కాని కజ్జా అంటే వెనక్కి తీసే వెంకటచలం యిలా అనడంవల్ల అది దుర్భర మయి వుంటుం దని తోచిం దతనికి. దాంతో పాపం మొగం చిన్నపుచ్చుకున్నాడు.

ఇది గ్రహించి వెంకటచలం ప్రసంగం మార్చ బోయాడు; కాని పూర్ణమ్మ సాగనివ్వలేదు.

“ఇంతకీ: పాపం బుచ్చమ్మకి మాత్రం యింకెవరున్నారూ? చలపతి బాగుపడ్డం కంటే అమెకి మరో కోరిక యేమి వుంటుందీ? మా అమ్మకి అత్తగారైనా, ఆడబడు చయినా, తల్లి అయినా, అక్కయినా సర్వమూ—”

కాఫీ గళా సంకుకుని వొక్క గుక్క పీలుస్తూవున్న జగ్గయ్య పూర్ణమ్మమాట కడ్డంవచ్చి “పూర్ణమ్మగారూ, మీరనవలసిన మాటే అన్నారు మీరు; కాని చల్లకివచ్చి ముంతదాచడం నావల్లకాదు. భావగారూ, మీరుకూడా వినండి. ఇక్కడి గొడవలన్నీ నాకూ తెలుసు మీకూ తెలుసు. మాటమీద మాట వస్తూనే వుంటుంది; కనక వాగ్వాదం వద్దు. నామాట విని వెంటనే మీ రీవూరు బదిలీ చేయించుకోండి” అన్నాడు.

వెంకటచలం కళ్ళల్లో “యిదంతా నీమాట మహిమ” అన్న భావం మెరవగా, పూర్ణమ్మ కళ్ళల్లో “పైష్ట కోండి” అన్నట్టు ఆత్రం తొణికిసలాడిపోయింది

“మీరు వినోదం కోసం యలా అనడం లేదు; కాని యీసంగతి మీ అమ్మాయిలో ఆలోచించారా?”

“అవసరంలేదు. మీరు నేను చెప్పినట్టు చేస్తే మీ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అమ్మాయిని కనిపెట్టుకుని వున్నవారూ అవుతారు చల
పతిని బాగుచేసినవారూ అవుతారు”

“చిక్కు లేమయినా రావచ్చునామో?”

“మన ద్వంద్వశీతులం కాము. నాకు కావలసింది
నాకొడుకు బాగుపడడమూ, నా వంశం వృద్ధి కావ
డమూ—ఇంతే. కనక మీరు తప్పకుండా బదిలీ
చేయించుకోండి”

“మీ సెలవు”

“నా సెలవో మీ విధో నేను చెప్పనక్కర్లేదు”

“అయితే, తప్పకుండా బదిలీ చేయించుకుంటాను”

“చాలా సంతోషం. మీ దయవల్ల నా కిప్పటి కొక
బెంగ తీరిపోయింది”

తరవాత, జగ్గయ్య పూర్ణమ్మకి కూడా కొన్ని సంగ
తులు చెప్పి వాకట్లకి బయలుదేరాడు.

కూతురు సిద్ధంచేసి వుంచిన తాంబూలం వియ్యంకుడి
కిచ్చి తానున్నా వేసుకుని “ఇంకా అడుగుతున్నారా
మెల్లిగానా?” అని పూర్ణమ్మచేత మళ్ళీ అనిపించుకుని,
వెంకటచలం, వ్రపాయం ఆలోచించుకుంటూ సూప
ర్నెంటు ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయాడు.

తరవాత పూర్ణమ్మ “ఇప్పటి కొక్క బెంగ తీరిదా?”

ఇంకా ఆవున్న బెంగలేమిటి చెప్పా?" అని ఆలోచిస్తూ స్థలశుద్ధి చేసేసి యీ సంగతి జోగమ్మతో చెబుదా మని తూనీగలాగ బయలుదేరింది.

అప్పటి కప్పుడే తాంబూలాలు కూడా ముగించుకుని, గోడలమీద వున్న పటాలు అక్కడి విక్కడా, యిక్కడి వక్కడా మార్చడంలో "అలా కాదు" అని వైకరూ "అలాగా కాదూ" అని మరొకరూ కిందా మీదా పడి పోతున్నారు జోగమ్మా, చలపతీనీ.

౨౪

ఆవేళా, మన్నాడూ, ఆమన్నాడూ కూడా జోగమ్మా, చలపతీ వీధిగుమ్మం తొక్కి చూడలేదు.

పూర్ణమ్మ సెలవు చొప్పున వైకటి రెండు మాట్లు బజారుకి వెళ్ళవలసివచ్చింది; కాని బుచ్చమ్మ వీధి గదిలో వుంటే దొడ్డిదారిసీ, దొడ్డి వేపున వుంటే సింహద్వారాన్నీ పంపుతూ మళ్ళీ అలాగే రప్పిస్తూ వచ్చింది చలపతిని జోగమ్మ.

బుచ్చమ్మ చలపతిని పిలవా లన్న సంకల్పం మొదటి నాడు బలవంతాన అణిచేసుకుంది. రెండోనాడు కూడా

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

చాలావరకు గుట్టుగానే పడి వుంది; కాని మధ్యాహ్నం, యేదో పనిమీద పూర్ణమ్మ వీధిగుమ్మంలోకి రాగా, యిక పట్టలేక “మాతమ్మ డేం చేస్తున్నా డండీ అత్త గారు?” అని మృదువుగా—వినయంగా—మర్యాదగా—బెల్లిస్తూ కూడా అడిగింది.

కాని, పూర్ణమ్మ, వెనకటి కథ జ్ఞాపకం చేసుకుని “ఏమో నే నే మెరుగుమనూ?” అని తిరగవేసి, కొట్టి వచ్చిన పని కూడా విడిచిపెట్టేసి, గిరుక్కున మళ్ళి యింటోకి వెళ్లిపోయింది.

బజారుకి వెడుతూ జగ్గయ్య కూడా నిర్లక్ష్యంగానే జవాబు చెప్పాడు.

దీంతో బుచ్చమ్మ మొగం గూక్కుపోయింది.

“ఈమూడు రోజులూ వీళ్ళు భాగోతం ఆడేస్తారు” అంటూ వైళ్ళు రవలబెట్టుకుంది. అయినా ఆమె వూరుకో తలుచుకోలేదు.

“ఇప్పుడు మూ డయి వుంటుంది కదా?” అను థుంది. “కనక యిది ఫలహారసమయం” అని వూహించింది. “తప్పకుండా పడకగదిలోనే వున్నాడు చలపతి” అని ధ్రువపరుచుకుంది. “పలికేదాకా వూదరకొడితే కళ్ళ బడకుండా వుండగలడా?” అని ఆలోచించింది. “ఇవాళ

ఇట్లు పట్టిన పేథవాడబడుచు

అటో యిటో తేలిపోవాలి” అని నిరుకు చేసుకుంది. చప్పుడు కాకుండా తలుపులు తెరుచుకుని అరుగమీదకి వచ్చి, మెల్లిగా వీధిలోకి దిగజారి, యెవ రేనా చూస్తున్నా రేమో అని వైకమాటు అలాగా యిలాగా చూసి, యేడేనిమిది మాసాలనుంచి పడి వున్న గుట్టలోనుంచి పట్టెడు కంకరరాయి సంగ్రహించి, వెంటనే దక్షిణపు అరుగెక్కి టకు, టక్కున కిటికీ తలుపు కొడుతూ “చల పతి, పైరేయ్, తమ్ముడూ” అంటూ పిలుపుమీద పిలుపు మొదలుపెట్టింది.

కాని, గదిలో అప్పటికి ఫలహారం పూర్తి అయిపోయి తాంబూలచర్వణం జరుగుతోంది.

చలపతి “సొంత” కుర్చీలో కూచుని వున్నాడు.

ఎదట నుంచుని, చేతులు కుర్చీచేతులమీద వుంచు కుని, అతనిమీదకి వాలి, మొగంమీద మొగం పెట్టి జోగమ్మ కువకువ లాడుతోంది.

ఎడమ చెయ్యి ఆమె మెడకి చుట్టవేసి, చలపతి తెరిచి మరుపుల్లో వున్నాడు.

అర్థరాత్రి వేళ, యెలాంటి అలజడీ లేక యివతల గాఢనిద్రలో వుండగా, దొంగపోటుగా వచ్చి అవతల కోటమీద ఫిరంగులు మోర్జాయించిన ట్టయింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

దంపతు లిద్దరూ వులిక్కి పడ్డారు.

కంగారుపడుతూ చలపతి వెంటనే లేవబోయాడు; కాని అది చూసి ఆమె యింకా మీదకి వాలింది. పలికి పోతాడేమో అని నోటికి నోరు అడ్డుపెట్టేసి “మాట్లాడ వద్దు” అని పెదవులమీద తెలిగ్రాం కొట్టింది.

దానిమీద “వెళ్ళక పోతేనూ పలక్క పోతేనూ యెలాగా?” అన్నట్టు అతను బెదురుతూ చూడగా “గప్ చిప్” అన్నట్టు ఆమె జంకెన చూపులతో అది లించింది.

తరవాత, “యిక వులకడు పలకడు” అని ధైర్యం కలగ్గా వొక్క అడుగు యివతలికి వచ్చి, అర అడుగులోనే వెనక్కి తిరిగి, బొడు కరిచి “పలిక్నా, లేచినా బాగా జరగదు సుమండీ” అన్నట్టు తర్జనితో టాకాయించి, మెల్లిగా హాస్టోనియం తీసి, ఆరున్నర శ్రుతివేసి శ్రీరాగం వర్ణం యెత్తుకుని మూడో కాలం వాయిస్తూ రూమ్ముని పాడసాగింది.

అటు గండం గడవడం—ముసలమ్మ పాటే అయినా యిటు సంగీతం దొరకడం—దీంతో “భలే—భలే” అని తల తిప్పేసుకుంటూ చలపతి పొంగిపోయాడు.

అయినా బుచ్చమ్మ తన పని మానలేదు.

మళ్ళీ మళ్ళీ తలుపు కొట్టింది. మొదటికంటే గట్టిగానూ, గబగబా కూడా కొట్టింది. ఇండాకటికంటే బిగ్గరగా కూడా పిలిచింది. రకరకాలుగా కూడా పిలిచింది.

కాని జవాబు లేదు.

పై గా జోగమ్మకి ఆవేశమూ, తన్మయత్వమూ యెక్కువయినాయి.

దీనికి సాయం “యీ అల్లరంతా యేమిటి చెప్పా?” అనుకుంటూ వీధిలోకి వచ్చి సోదెమ్మ తొంగిచూసింది.

అక్క డిత్తో సరి.

బుచ్చమ్మ సగం చచ్చిపోయింది.

నిలువునా నీరయిపోయి అప్రయత్నంగా కంకరరాయి జారవిడిచేసింది.

వెంటనే “వ్రాసి నీమొహం మండెనుగదే? నీకళ్లు దించుకుపోయెనుగదే,” అని మెల్లిగా తిడుతూ గదిలోకి వెళ్ళిపోయి తలుపులు బిడాయించుకుని నిలువునా కూలబడిపోయిం దామె.

“వైసే అమ్మోయ్” అంటూ యిలా వెళ్లి జోగమ్మా అంటూ “విన్నారా పిన్నిగారా?” అలా వచ్చి సోదేమ్మా యీ గొడవ అంతా పూర్ణమ్మకి చెప్పేశారు.

అంతా విని “అదేమి పోయీకాలా అమ్మాయి గారూ? ఎక్కడేనా విన్నారా యిలాంటిదీ? పట్టపగలా? నడినీధిలోనా? హా-వ్వ”. అంటూ నోరు నొక్కుకుంటూ వెళ్లి పూర్ణమ్మ వెంకటచలంతో చెప్పింది.

“ఆడపుట్టుక పుట్టలేదూ? ఇది మనిషా పశువా?” అంటూ చక్రమని లేచాడు వెంకటచలం.

ఆ వృద్ధతం చూసి చెయ్యి చేసుకుపోతా డేమో అని కంగారుపడి, నోట మాట రాకపోగా గభీమని వెళ్లి పూర్ణమ్మ అడ్డంగా నుంచుంది; కాని అప్పటి కప్పుడే తగ్గి పోయి “చలపతి మాట్లాడకుండా వున్నాడా?” అని అడిగా డతను.

“నేను పలకనివ్వలేదు నాన్నారూ” అని విజయ గర్వంతో వైక్కదూకున యెదటికి వెళ్ళిచెప్పింది జోగమ్మ.

“ఆ, అదీ మార్గం. అదీ మందు” అంటూ మెల్లిగా మళ్ళీ కూచుని ప్రారంభించా డతను.

“నీకా మాత్రం శక్తి వుంటే యిక లేందేమిటి తల్లీ ?
 “జీర్ణం జీర్ణం వాతాపి జీర్ణం” మీ మాట పైకి వినపడ
 కూడదు. మీరు కోపంగా వున్నట్టు కూడా కనపడ
 గూడదు. చాలా జాగ్రత్తగా మసులుకోండి, అమ్మా !
 అంతటికీ ఆధారం చలపతి. అతన్ని విడిచిపెడితే యెవళ్ళకీ
 యేమీ లేదు. తన పేతనానికి ను వృద్ధు వస్తా వన్న
 యేడుపే కాని నీ హక్కు యెంతవరకూ వుందో ఆమె
 గమనించడంలేదు. ఇది మనం తెలుసుకుంటే చాలదు,
 నీ మామగారు తెలుసుకోవాలి. లోకం కూడా తెలుసు
 కోవాలి అంటే నువ్వు అందుకు తగ్గట్టు మసులుకోవా
 లన్నమాట తెలుసా ?”

తన మీద వున్న భారం తెలుసుకుని జోగమ్మ నమ్మ
 రాలు కాగా, పొదివి పట్టుకుని పూర్ణమ్మ ఆమెని గది
 లోకి తీసుకువెళ్లింది.

వెంకటచలం వాకట్లోకి వచ్చాడు.

చలపతి కవాచీబల్లమీద కూచుని వున్నాడు.

ఇద్దరి చూపులూ కలిశాయి. బెదిరినట్లయి చలపతి
 వొదిగి కూచోగా, మెల్లిగా వెళ్లి పక్కని కూచుని “యే
 మిటి ఆలోచిస్తున్నావు ?” అని అడిగాడు వెంకటచలం.

“ఏమీ లేదండి”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు .

“అబద్ధం. నువ్వేదో ఆలోచిస్తూనే వున్నావు. అయినా రహస్యం కాబోలు నాతో చెప్పవద్దులే”

“లేదండి లేదండి వూరికేనే కూచున్నాను నేను”

సరే కాని ఒకటికి వెడదాం వస్తావా?

“అ” అంటూ లేచి నుంచున్నాడు చలపతి.

“బట్టలు వేసుకురా” అంటూ వెంకటచలం కూడా కండువాకోసం లోపలికి వెళ్ళాడు.

“తమలపాకు లయిపోయాయి నాన్నామా” అంటూ జోగమ్మ యివతలికి రాగా “మీనాన్నతో చెబుతా వేం? కావలిస్తే నీ మొగుడితో చెప్పుకో” అని ముదల కిస్తూ వెనకాల పూర్ణమ్మ వచ్చింది.

ముగ్గురూ పైక్క నిమిషం ఛలోక్తు లాడుకున్నారు.

తరవాత “వాకట్లో వెనురు కుర్చీలుంటే బాగుంటుంది కాదూ? ఒక అరడజను కొనుక్కువద్దాం రా” అంటూ వెంకటచలం ముందు బయలుదేరగా, చంకలు గుద్దుకుంటూ చలపతి, వెనకాలే వెళ్ళాడు.

ఆ వెళ్ళడం బుచ్చమ్మ కళ్ళబడింది.

తానెన్నిమాట్లు పిలిచినా పలకని చలపతి, సంబర పడుతూ మామగారితో వెళ్ళడం, తనని పరాభవించడమే అని కుతకుత లాడిపోయిందామె.

దానిమీద “సోదెమ్మ వాళ్ళతో కలిసిందేమో” అని అనుమానం కూడా పట్టుకుం దామెకి. “పూర్ణమ్మ ముండే దాన్ని వీధిలోకి పుపి వుంటుంది” అని పళ్ళు కొరుక్కుంది.

దీంతో వుడుకుమోత్తనం పెరిగిపోగా, యెవరో గెంటేసికట్టు గభీమని నేలమీద కూలబడి, ముసుగు తన్నుకుని కడుపులో కాళ్ళు పెట్టుకుని పడుకుంది.

ఆ రాత్రి ఆమె ఫలహారం చెయ్యలేదు.

మొదట జోగమ్మ పిలిచింది. తరవాత చలపతి చెప్పాడు. ఇదేమీ యెరగని జగ్గయ్య నాలుగుమాట్లు బలవంతం చేశాడు. అయినా ఆమె లేవలేదు.

౨౬

తెల్లవారితే బుచ్చమ్మకి స్నానం.

“ఇంట్లోకి వెళ్ళాటప్పటి కేం గండరగోళం వుడుతుందో?” అనీ, “వా శేమేమి తలుచుకుని వున్నారో?” అనీ ఆమెకి బెదురు పట్టుకుంది.

మన స్సంతా చీకాకుపడిపోయింది.

అస్తమానమూ కూచునీ, పడుకునీ వుండడంవల్ల

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

కాళ్ళకూడా గునులు పట్టగా, పూసిపోడానికి నాలుగ్గంటలవేళ గోదావరి గట్టుకి బయలుదేరిం దామె.

ఒక ఫర్లాంగు వెళ్ళాటప్పటి కిలాంటిదే వైకామె, గట్టుకింద, రావిచెట్టు వేళ్ళమీద కూచుని వుంది.

“నువ్వెప్పు” డంటే “నువ్వెప్పు” డంటూ అందుకుని యిద్దరూ లోకాభి రామాయణంలోకి వెళ్ళిపోయారు.

సాగతీసుకోడాల్సా, బుగ్గలు నొక్కుకోడాల్సా, శాబాసులూ అవ్యాహతంగా వెళ్ళిపోసాగాయి.

నాలుగు రోజుల కిందట, యెవరో ప్రౌఢదంపతులు, మసకచీకట్లతో గోదావరిలో స్నానం చేశారుట. అప్పుడా మొగుడు ఆ పెళ్ళానికి సబ్బుతో వీపు తోమాడుట.

ఒకావిడ “కొత్తగా వచ్చాడే? ఇంకా వారాలు కుదరలేదుటే పాపం! ఈపూటకి కాస్త అన్నంపెట్టవే” అని ముసలి మొగు డెంత బతిమాలినా ససేమిరా అని, నాలుగైదు రోజులయ్యాక ఆ మొగుడు పూరికి వెళ్ళగా ఆ పిల్లాడికే పిలిచి భోజనం పెట్టి, నాలుగ్గంటలవేళ ఆ పిల్లాడిచేతే కాఫీ హొటలునుంచి ఫలహారం తెప్పించుకుందిట.

ఒక మొగుడూ పెళ్ళామూ రెండు రోజులకిందట

బజారుకి వెళ్ళారుట. ఒక తువ్వలు కోసం అతనూ, వైక
గజం జాకెట్టు గుడ్డకోసం ఆవిడా జట్కామీద వెళ్ళా
రుట. బేరాలు కుదరక పదిపావులు తిరిగారుట. అప్పటి
కావిడికి నీరసం వచ్చిందిట. “మళ్ళీ రేపు రావచ్చు, రా,
జట్కా యెక్క” అని మొగుడుట. ముందు కాఫీ
హోటలుకి వెడితేగాని జట్కామీద కూడా కూచో
లేననీ, అసలు జట్కా యెక్కనే లే” ననీ, వెళ్ళాముట.
చివరికి చెయ్యి చెయ్యి కలుపుకుని వైక కొలా
లాగనూ, వొక రలా లాగనూట; బజారంతా విరగబడి
పోయిందిట. ఎక్కడి మనుష్యులక్కడా యెక్కడి బళ్ళ
క్కడా ఆగిపోయి బజారు గోడపెట్టేసిన ట్టయిపోయిందిట.
చివరికావిడ వొక చెయ్యి విసురుతూ దారి చేసుకుంటూ,
వైక చేత్తో మొగుణ్ణి దామోదర్రావు హోటలు దాకా
బరబరా లాక్కుపోయిందిట.

ఇలాగ సర్గమీద సర్గా, కాండమీద కాండా చొప్పున
వెళ్లి వెళ్లి చివరికి, పుట్టింటివారు వచ్చి జోగమ్మకి సామాను
కొనడం దగ్గర నిలిచిపోయింది ఆ రామాయణం.

“కూతు రంటే యెంత ముద్దే వాణ్ణి?” అంది
జతకత్తె.

“మున్ను ముద్దని అంత అబ్బరం యెందుకూ ? అవతల

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

మరెవరేనా వుంటేనా ?” అంటూ గింజుకుంది బుచ్చమ్మ.

“అలా కాదు. నిజంగా మరెవరూ లేరే అనుకో, డబ్బూ కావలసినంత వుందనుకో. అయినా అందచందాలు తెలవద్దూ ? ముద్దుమరిపా లుడవద్దూ ? సాహసం పుట్టవద్దూ ? నీమరదలు కావా లన్న వన్నీ కొన్నారు. ఎంత డబ్బయినా వెతికి వెతికి కొన మన్నవే కొన్నారు. ముద్దినను వస్తువులూ కొన్నారు.”

“నోరు మూసుకోవే, నాకు పిసాళం యెత్తుకు వస్తోందీ. కూతురి కివ్వడం కూడా గొప్పే అంటా వేమిటి నువ్వు ?”

“మీ చలపతి కోరుకున్న కుర్చీ కూడా—”

“ఏమిటీ, మాచలపతా ?” అంటూ వులిక్కిపడింది బుచ్చమ్మ.

“అవును. ఆకుర్చీకి తగ్గ మేజాబల్ల కూడా కొన్నారు”

“మా చలపతికా ? మా తమ్ముడికా ?”

“అవును. మీ చలపతికే. ఏం, అలా అంటావేం ?”

“అబ్బే, యే మన్నాచూ ? ఎండు కంటానూ ? తనకి లేకా వొకళ్ళని దోసిలి పెగ్గి యాచించడం ?”

“అదేమిట నీ మొగం యీడ్చా, యెంత వుండినా అత్తవా కివ్వడమూ, అల్లుడు పుచ్చుకోడమూ, —కోరి— అలిగి కూడా రాబట్టుకోడమూ అందం కాదుటే ?”

“అవును లే. ఏదో—పూరికే—”

ఇలా అంటూ బుచ్చమ్మ పుబ్బెత్తుగా లేచి నుంచుంది.

“ఏం, లేస్తా వేమే?” అంటూ తెల్లపోయింది జతకత్తె.

“పోతా”

“అదేమిట ?”

“వచ్చినవారు వియ్యాలవా రాయె. ఏమి కావాలో యేమిటో కనుక్కోవద్దా ?”

బుచ్చమ్మ యిలా అని బయలుదేరింది.

“ఇంటికి వెళ్ళివండుతావా, వారుస్తావా ? వాళ్ళకి తోచిందీ, చేతనేయిందీ వాళ్లు చేసుకోకుండా, అదనీ, యిదనీ—రమ్మనీ, పొమ్మనీ చక్కట్లు దిద్దడమే కాదూ నువ్వు వీధిగదిలో కూచునీ ? ఇంటిదగ్గర యెవరూ కన పడక పూసిపోడాని కిక్కడికి వచ్చానే? కాస్సేపు కూచోవే మామ్మా !”

ఆ జతకత్తె ఇలా అంటూ లేచివచ్చి అడ్డంగానుంచుని బతిమాలింది; కాని బుచ్చమ్మ ఆగలేదు. జవాబు కూడా చెప్పలేదు. “అయిన రెండణాలూ పుచ్చుకుని యింత పని చేసిన చలపతి యింకా యేం చేస్తాడో, నా శ్వేమేమి చేయిస్తారో” అని రవిలిపోతూ— మండిపోతూ—అసలు, ఆ మాటలే వినిపించుకోలే దామె.

౨౫

బుచ్చమ్మ యిలా గోదావరి గట్టకి బయలు దేరింది, జోగమ్మ, కోవాబిళ్ళలు తెమ్మని చలపతిని అలా బజారుకి పంపించింది.

చిటికెలు వేస్తూ “... ..రావాలి. తెలుసా?” అని ఆమె చాలా చురుగ్గానే చెప్పింది; కాని వరదారావు హొట్టల్లో అవి అయిపోవడంవల్ల దామోదరావు హొటలుదాకా వెళ్ళనలసివచ్చింది దతనికి

అక్కడకీ, బుచ్చమ్మ కళ్ళ పడకుండా వుండాలని అతను వాయువేగ మనోవేగాలమీదే వచ్చేస్తున్నాడు; కాని జూపూడివారి కొట్ల దగ్గర మళ్ళుపు తిరగబోతూ వుంటే మరిడమ్మలాగ బుచ్చమ్మ కలుసుకుంది.

నిర్ఘాంతపడిపోయి అతనూ, అగ్గయిపోయి ఆమె నుంచునిపోయారు. ఒక్క ఊణం మిడుతూ మిడుతూ చూసుకుంటేగాని వారు మళ్ళీ ప్రకృతిలో పడలేదు.

“అనుగ్రహం తప్పినట్టుందే?” అంటూ అంగుకుం దామె.

“ఇక నేను కనపడను కాబోలు. అవునా?”

మాట్లాడలే దతను.

“అక్కయ్య చచ్చిపోయిన ట్టుందా యేమిటా?”

మొగం కిందికి వంచేసుకుని చెవు లప్పగించేశాడతను.

“మాట్లాడ వేం?”

“.....”

“వాళ్ళు వద్దన్నారా యేమిటి?”

“.....”

“మొగం పై కెత్తా”

“.....”

“వినపడ్డం లేకుటా?”

“ఏం?”

“ఏం జరుగుతోందేమిటి?”

“.....”

“ఇలా చూడూ”

బెగురుతూ బెదురుతూ చూశాడు.

“అయిపోయిం దయ్య పని”

కడుపులో రాయిపడ్డ ట్టుయిం దతనికి.

“వాళ్ళేదో మంప రాశారు పెద్దమ్మవారికి. నేననుకుంటూనే వున్నాను. మాయలమారి ముండలు, వాల్లెంతకేనా తగుదురు. కాకపోయినా వాల్లిక్కడ వుండగానే

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నాకీ గ్రహచారం రావాలా ? పండువంటి సంసారం యిక కుక్కలికీ చక్కలికీ అయిపోతుంది కామోసు..

“.....”

“వోరి చెనలవాడమ్మా, యిప్పుడీ కయినా కళ్ళు తెరు. వెళ్ళాం చెప్పినట్టల్లా వింటావుట్రా ?”

“.....”

“అన్నట్టు మొన్నపొద్దున్న నువ్వెక్కడికి వెళ్ళావూ ?”

“నువ్వు ధవళేశ్వరం వెళ్ళ మన్నావు కాదూ ?”

“వెళ్ళావా ?”

“అ”

“చి చీ నీ బతుకు బండ అయిపోనూ, వెళ్ళాం కొంగు పట్టుకుని బజారుకి పోయి— ఏం పొగరు పట్టావురా ?”

“ఎవరు చెప్పా రమ్మా నీకూ ?”

“ఇంకా బుకాయించడం కూడానా ?”

“నే నక్కడికే వెళ్ళాను”

ఈమాటలో “యిక నీకు దిక్కున్న చోట చెప్పుకో”

అన్న ధ్వని వినిపించి దామెకి. దాంతో రోషం పెరిగి పోగా పళ్ళు కొరుకుతూ “నోరు ముయ్యి” అని వ్రరి మింది.

ఇద్దరూ పులుకూ పులుకూ చూసుకున్నారు.

“సరే, నీయిష్టం వచ్చినట్టు తగులడు. దరిద్రగొట్టు పెద్దమ్మల కెంత చేసినా బూడిదలో పోసిన పన్నీరే అయిపోతుంది”

“.....”

“ఎంత కష్టపడ్డానురా నీకోసం ? చివరి కెంత గొంతు కోశావురా నువ్వు ?”

అతను మెల్లిగా కదిలాడు.

“వెళ్ళిపోతావుట్రా ?”

“.....”

“ఇలా రావూ ?నుంచోవూ ?”

ఆగి, మొగం వెనక్కి తిప్పి, “ఏం ?” అన్నట్టు పెంకి తనంగా తల యెగరవేశా డతను. నాలు గడుగులు అతని కేసే వేసి “మించిపోలేదు, ఇప్పు డయినా బుద్ధి తెచ్చుకో” అందామె.

“.....”

“నామాట విను. నే నెందుకు చెబుతున్నానో గ్రహించుకో. ఇదిగో, వాళ్ళ సంప్రదాయం—మంచిది కాదు”

“.....”

“ఆ సాసాపాప నిన్నెలాగా ససిపెట్టదు. దానివల్ల పెద్ద తప్పు కనపడేదాకా వోపిక పట్టి తరవాత, మూడో

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నాటికి నీకు రెండో పెళ్ళి చేసేస్తాను. బోలెడు కట్నం వస్తుంది నీకు”

అతని గుండెలు కొట్టుకున్నాయి. కాళ్ళలో వైణుకు పుట్టింది.

“ఆ పెద్దమ్మ వార్ని సాగనంపేశా నంటే, రంభ ల్లాంటి పిల్లల్ని తెచ్చి గడియలో లక్షమంది నీకాళ్ళమీద పడేస్తారు. సమర్థాడిన పిల్లలే దొరుకుతున్నా రిప్పుడు చూస్తున్నావా?”

అతనికి వైళ్ళు రణకంపరం యెత్తిపోయింది. అప్రయత్నంగా బయలుదేరాడు.

“వెళ్ళిపోతావేం రా?” అని కంగారు పడింది దామె.

అతనికి వడి యెక్కువయింది.

“ఇదిగో”

అదిగో సందు మళ్ళేశాడు.

వెంటనే బుచ్చమ్మ నడకా కాకుండా పరుగూ కాకుండా రోజుకుంటూ వెళ్లి, కంఠం నొక్కుకుంటూ

“వాళ్ళతో చెప్పావు సుమా యీ మాట.....ఏం...

వినపడిందా?....వోరేయ్ చలపతిగా—వోరి నీ యిల్లు—వోరేయ్—”

మాట సగంలో ఆమె కంఠం బిగుసుకుపోయింది.

౨౫

కంభంపాటి వెంకటచయనులుగారి మేడమీద, వసారా గదిలో, వారి చిన్నకోడలితో గవ్వ లాడుకుంటూ వున్న సోదెమ్మ యిదంతా చూసింది.

బుచ్చమ్మ మాట వినపడగానే లేచి, కిటికీ రెక్క చాటున నక్కి, మాట్లాడవ ద్దనీ యెదటికి వెళ్ళవ ద్దనీ స్నేహితురాలికి సన్నచేసి గొడవ అంతా వింది.

“అదేం పోయీ కాల మండీ?” అంటే “యెంత ఘోరం తలపెట్టిందో చూశావా?” అంటూ యిద్దరూ బుగ్గలు నొక్కుకున్నారు.

తరవాత, సోదెమ్మ, వెనకవీధిని ఇంటి కెగిరిపోయి, కరివేపచెట్టెక్కి, బొట్టుపెట్టి పిలిచినట్టు నూతికి వచ్చి వున్న పూర్ణమ్మని దగ్గిరసా రమ్మని “తెలిస్తే నన్ను వీకేస్తుంది సుమండీ పిన్నిగారూ” అంటూ వుప్రకమించింది.

“ఏమిటో చూసుకున్న వేళావిశేషం అలాంటిదీ. ఒక్క కడుపున పుట్టకపోయినా జోగమ్మ నాకు రెండో చెల్లెలే అవుకున్నాను”

“ఇంతకంటేనా? మా అమ్మాయి అప్పచ్చవంతు రాయి. ఇంకో ఏదో చెప్పవచ్చారు”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నా కడుపు వైక్క విధంగానే తరుక్కుపోతోంది విన్నపప్రణామం చేశాను. మీతో యేమని చెప్పనూ? ఇదేం శుభవార్త కనకనా?”

“అదేమిటి తల్లీ? ఇప్పుడేం వచ్చింది మామ్మా?”

ఇలా కంగారుపడుతూ పూర్ణమ్మ నూతిగోడకి చేర బడింది. ఏకపుత్రుడు చనిపోగా, యేకపుత్రిక జోగమ్మ సర్వమూ అని ప్రాణాలు నిలుపుకుని వుందామె. ఆ జోగమ్మ విషయంలోనే యిప్పుడేదో అశుభం అనే టప్పుటి కామె నవనాడులూ కుంగిపోయి చెవులు గళ్ళడి పోయాయి.

ఇది చూశాటప్పటికి సోదెమ్మకీ కంగారు పట్టుకుంది; కాని చివరి కెలాగో వోపిక తెచ్చుకుని “కొంపతీసి యెవరితో టయినా అన్నారు సుమండీ! నామాట పైకి రానిస్తే నే నిక యీవూళ్ళో బతకలేను సుమండీ” అని అడుగడుక్కి బెదురుతూనే తాను చూసిందీ, విన్నదీ అంతా పూసగుచ్చినట్టు చేప్పేసి “యేం చేస్తారో మరి? మీ కాపుదలమీద మీగుంపండి. అమాయికబ్రాహ్మణు జగ్గయ్యమామకీ సంగతి తెలిస్తే గగ్గోలు పడిపోతాడు. బెంబేలు పడిపోతుంది చెల్లాయి కూడా తెలవనివ్వ

కండేం ?” అంటూ ముక్తాయించి, యిదంతా చెల్లెలికి ముదికి చెప్పడాని కింతోకి చక్కాపోయింది.

“ఎంత ఘోరం తలపెట్టావు బుచ్చమ్మ తల్లీ ? నీకు మేమేం విషం పెట్టాము మామ్మా ?” అని గుండెలు బాదుకుంటూ పూర్ణమ్మ కూడా యింతోకి వెళ్ళి పోయింది.

౨౯

అరిటి బోది చాటున కొబ్బరి మొక్కకి పాదు కడుతూ వున్న జగ్గయ్య యీ మాటలన్నీ విన్నాడు.

అతనికి గుండెలు కొట్టుకున్నాయి. కాళ్ళు తేలిపోగా వోపట్టాన లేవలేక, కొంతదూరం కొబ్బరిమట్ట పట్టుకుని గాని నడవలేకపోయా డతను.

చివరి కెలాగో గాదిసావిడి చేరుకుని, బుజ్జగిస్తూ, మధ్యమధ్య తాను నెత్తి నోరూ బాదుకుంటూ అడగ్గా “మరే నాన్నా” అని జరిగిందంతా చెప్పేసి చలపతి వడవడ వైణికిపోయాడు.

వైణికిపోయాడంటే యింకా పూర్తి కాలేదు, వైణికి

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

పోతూనే వున్నాడు. రెండు చేతులూ నోటిమీద పెట్టుకుని బెదిరిబెదిరి చూస్తూనే వున్నాడు.

అలాంటి సమయంలో అతి ప్రయత్నమీద వుద్వేగం అణచుకుంటూ వెంకటచలం వచ్చాడు.

చలపతి మరీ కంగారు పడ్డాడు.

“రండి” అని విధిలేక పిలుస్తూ చోటిచ్చి “ఏమి సెలవు?” అని అడిగాడు జగ్గయ్య. “ఇవాళ మీ రేమయినా కొత్త సంగతి విన్నారా?” అని అడుగుతూ కూచున్నాడు వెంకటచలం.

“కొత్త సంగతి అంటే—”

“అంటే మా అమ్మాయి సంగతి”

“ఇప్పుడే విన్నాను. పూర్ణమ్మగారూ నేనూ పైక్కమాటే విన్నాము. చలపతికూడా ఇప్పుడే మళ్ళీ చెప్పాడు”

“బావగారిని సమ్మించగలమా?” అనుకుంటూ వచ్చిన వెంకటచలం యిది విని “ఫరవాలేదు” అని స్థిమితపడి నిట్టూర్పుతో ఆవుద్వేగం తగ్గించుకుంటూ గుమ్మంకేసి చూశాడు.

వెంటనే “మేమేం పాపం చేసుకున్నా మన్నయ్యగారూ?” అని గోలపెడుతూ పూర్ణమ్మ వచ్చింది. వెక్కివెక్కి యేడుస్తూ జోగమ్మ కూడా వచ్చింది.

ఇది చూశాటప్పటికి జగ్గయ్యకి కళ్ళమ్మట నీళ్లు వచ్చాయి. చలపతి కొయ్యే అయిపోయాడు.

మెటనే జగ్గయ్య తూర్తూ తూర్తూ జోగమ్మ దగ్గరికి వచ్చి యేడవకమ్మా యేడనకు. ఈక్షణాని కందరూబాగు న్నాము. లోటేమీ రాలేను. నింజింటో యేడవకు తల్లీ ! నాకొడుకే నువ్వు, నువ్వే నా కొడుకూనూ. నిన్ను విడిచి పెట్టి మేము బతగ్గలమా అమ్మా” అని గద్గదికవల్ల మరి మాట్లాడలేక చలపతి కేసి చూస్తూ “నాయనా” అని మాత్రం అన్నాడు.

చలపతి కడుపు చెరు వయిపోయింది. మెటనే అతను మండువా వాకట్లోకి వచ్చేశాడు.

తల్లి యిగితం గ్రహించి జోగమ్మ కూడా వచ్చింది. ఏకాంతంలో అమాయికురా లయిన ఆబాలిక ఖిన్న ముఖం చూశాటప్పటికి అతని మూఢ హృదయం జర్జరిత మయి, ద్రవ మయి నవ్యతేజస్సుతో మళ్ళీ దృఢపడి పోయింది.

మెటనే ఆమెని ఎత్తుకుని గదిలోకి తీసుకువెళ్ళి తాను కుర్చీలో కూచుని ఆమెని వొడిలో వేసుకుని, పైక్కమాటు గట్టిగా అనుముకున్నాడు.

ఏడుస్తూనే ఆమె యేమిటేమిటో అంది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

ఏడుస్తూనే అతనూ యేమిటేమిటో అన్నాడు.

బాష్పావకుఃకరణం వైత్తగించుకుంటూ ఆమె అతని కళ్ళల్లోకి చూసింది. కన్నీటి ప్రవాహం పాయలుపాయలుగా విడగొట్టేసుకుంటూ అతనూ ఆమె కళ్ళల్లోకి చూశాడు.

ఆ లేతహృదయాలు రెండూ మిళితం అయిపోయాయి.

దాంతో యిద్దరికీ దుఃఖం తగ్గిపోయింది; కాని వాన వెలిసినా కొంత సేపు చూరునీళ్ళు తప్పనట్టు, ఆతరవాత కూడా వైక్క ఊణకాలం వారి కనురెప్పల్లోనుంచి బాష్ప బిందువులు రాల్తూనే వుండినాయి.

ఇలాగ జోగమ్మా చలపతి యివతలికి రాగానే, అక్కడ జగ్గయ్య, వెంకటచలం రెండు చేతులూ పట్టుకుని “భావగానూ, ఇవి చేతులు కావు కాళ్ళు. చలపతి కుటుంబం మీది కాని పరాయిది కాదు. మీరిదేమీ బయటపెట్టవద్దు. దీనివల్ల మీరేమీ చలించనక్కర్లేదు. చలపతి జీవితంలో యిది చివరి తుపాను. ఇంతకంటే యిదేమీ చెయ్యలేదు. అమ్మా, పూర్ణమ్మగారూ ! మీ కింకే చెప్పనూ ? మీ ఆందోళన కంటే నా ఆందోళన గొప్పది. రెండు రోజులు మాత్రం ప్రాపిక పట్టిండి. ఏమీ

విననట్టూ, 'యేమీ యెరగనట్టూ వుండండి" అతి బతి
మాలాడు.

“సరే మరీ” అంటూ పూర్ణమ్మ వెంకటచలంకేసి
చూసింది. “మీ సెలవుకి బద్ధుణ్ణి” అంటూ వెంకటచలం
సమాధానపడ్డాడు.

ఏదో విధంగా గోలపెట్టక మాన రనుకున్న వియ్యాల
లవా రిలా అతి సులభంగా శాంతించడంవల్ల కొంతబలం
కలగ్గా, జగ్గయ్య “మా మేనల్లుడు సూరిశాస్త్రి యింటికి
వెళ్ళి వస్తా” నంటూ వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

30

చిమ్మచీకటి పడిదాకా బుచ్చమ్మ యింటికి రాలేదు.

అప్పుడయినా అతి రహస్యంగా వచ్చి అతి గుట్టుగా
గదిలో ప్రవేశించింది. కొంత సే పయాక, యెదటింటివారి
పిల్లని బతిమాలి తీసుకువచ్చి “నాకేపూట పిండి అక్కర్లే”
దని తండ్రికి కభురంపి, దీపం పూదేసి ముసుగు తన్నుకుని
పడుకుంది.

కాని కళ్ళు పొడుచుకున్నా నిద్ర పట్టలేదు. పైగా,

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

బలవంతాన కళ్ళు మూసుకున్నా సకలమూ నానా భీభ
త్సంగానూ కనపడసాగింది.

తా నన్న మాటలన్నీ చలపతి వాళ్ళతో చెప్పేశా
డేమో అని బెంగ. తన భవిష్యత్తేమి టని ఆచార్యుడు. అది
యెలా తగులడిపోయినా జోగమ్మని సాధించడమూ,
పూర్ణమ్మని యేడ్పించడమూ యెలాగా అని ఆందోళన.
ఈపని చెయ్యకపోతే చచ్చుపెద్దమ్మకింద కట్టేసి సోదెమ్మ
మాటిమాటికీ దెప్పుతూ చంపేస్తుందేమో అని తహతహ.

మొదటి జాము తెలవకుండానే గడిచింది. రెండో
జాము నిజంగా ప్రాణాలు కొరికేసింది.

కాని నిద్ర రాలేదు. పొడిక శృడి సోయాయి.

కొంతసేపటికి గోదావరి వంతెనమీద రెయిలు
వస్తున్న చప్పు డయింది. మరికొంత సేపటికి, తోక
తోక్కిన వూరకుక్కల్లాగ, కోటిప్పిల్లి బస్సులు “మొర్రో”
మంటూ మేలుకుని యిటా అటూ తప్పుకున్నాయి.

అప్పటికి రాత్రి గడిచిపోయిందని ఆమెకి ధైర్యం
కలిగింది; కాని తెల్లవారితే యేమవుతుందో అని భయం.

అయితే, ఆగుతుందా? సూర్యుడి కెంత సాక్ష్యం
సేకరించుకోవలసి వుందో? ఇడ్డీ సాంబార్లకోసం యెన్ని
కడుపులు నకనక లాడిపోతున్నాయో?

ఉండుండి భళ్ళు మని తెల్లవారింది. కళ్ళు విప్పి చూడగా కిటికీ రెక్కల సందుల్లో తెల్లని రేకలు కన పడ్డాయి.

వెంటనే లేచి బుచ్చమ్మ పావుగంటలో గోదావరికి వెళ్ళిపోయింది.

వచ్చిన తరవాత ఆమె నెవరూ పలకరించలేదు. అంతా కట్టు కట్టినట్టూ, వెలివేసినట్టూ కనపడ్డారు.

నిదానంగా జోగమ్మా వోరచూపులే— చలపతి వోరచూపులే. పూర్ణమ్మా వోరచూపులే. వెంకటచల మూ వోరచూపురే.

పోనీ అనుకుంటే జగ్గయ్య చిన్న చూపు.

దీంతో ఆమెకి వాళ్ళంతా చీమలూ జైరెలూ పాకుతూ వున్న ట్టనిపించింది. బతుకుమీద రోత పుట్టింది.

ఇలాంటి సమయంలో అప్పలమ్మ వచ్చి, అత్తయ్యగా రేరి బాబయ్యా? అంటూ చలపతి నడిగింది.

దానిమీద “లాం—జముండా, నువ్వు కూడా నన్ను తీసేపారేశావా?” అని బుచ్చమ్మకి వల్లమాలిన కోపం వచ్చింది అప్పలమ్మమీద; కాని “అత్తయ్య” అనే మాటమీద ఆమెకి తన అత్తవారి యిల్లు మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

వెంటనే “నూట పాతిక రూపాయల మనోవస్త్రీ, చక్కని రెండు గమలూ వుండగా యీనరకంలో వుండి యెందుకు కుళ్ళిపోవాలి?” అనుకుం దామె.

“నారెక్కల్లో శక్తి వున్నంతకాలమూ నాచిన్న తోటి కోడలికి సాయం చేస్తాను. మామరిది యింటికి బంగారపు గోడలు పెడతాను. దాంతో యిక్కడ “జోగి” కి చెప్పు దెబ్బ కొట్టిన ట్టవుతుంది” అని మురిసేపోయింది.

30

ఉత్తరపింట్లో బుచ్చమ్మ తన బట్టలు సద్దుకుంటూ వుండగా పళ్ళు కుట్టుకోడానికి వుత్తరవసారాలోకి వెళ్ళి వస్తూ వున్న వెంకటచలం చూసి ఆసంగతి పూర్ణమ్మతో చెప్పాడు. పూర్ణమ్మ జోగమ్మతో చెప్పింది. జోగమ్మ చలపతితో చెప్పగా, చలపతి జగ్గయ్యతో చెప్పాడు.

ఇలాగ అందరికీ వుప్పందాటప్పటికి యీ సంగతి బుచ్చమ్మ గ్రహించేసింది.

యథాప్రకారం వియ్యంకు లిద్దరూ వాకట్లో కవాచీ బల్లమీద కూచున్నారు. జోగమ్మ యేదో పూదగా, చలపతి, మండువా వాకట్లో పచారు మొదలు

పెట్టాడు. “పని తరవాత చూసుకోవచ్చు” ననుకుని, పూర్ణమ్మ, పడమటింట్లో తలుపు చాటుకి చేరుకుంది.

కాశీమజిలీకథల పుస్తకం పుచ్చుకుని వోరచూపులు చూసుకుంటూ జోగమ్మ దక్షిణపు గది గుమ్మంలో కూచుంది.

ఇలాంటప్పుడు చిన్ని నూట చంకలో పెట్టుకుని మెల్లిగా వాకట్లోకి వచ్చింది బుచ్చమ్మ.

వెంకటచలం జగ్గయ్య కేసి చూడగా అతను మొగం వంచుకున్నాడు.

తరవాత, వొక్క ఊణం నడవ మొగలో నుంచుని, వీధి కేసి చూస్తూ బుచ్చమ్మ తండ్రిని పలకరించింది.

“ఎందుకూ?” అన్నా డతను.

“నాయింటికి వెళ్ళిపోతున్నాను”

“అదేం?”

ఇలా అంటూ అతను కాళ్లు కిందికి పెట్టుకొచ్చుచున్నాడు.

“కూలిమెతుకులు తప్ప నా కిక్కడేం వుందీ?”

ఇది విని “యిప్పటికి నెమరుకి వచ్చిందా చిట్టితల్లీ?” అనుకుంటూ పూర్ణమ్మ తల పంకించుకుంది. చలపతి యెగిసి పక్కకి చూడగా, జోగమ్మ కనుబొమ్మ లెగర

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

వేసుకుంటూ “విన్నారా?” అన్నట్టు పెదవులు కదిపింది.

“ఈసంగతి నీ కిప్పుడే తెలిసింగా?” అన్నాడు జగ్గయ్య.

“ఇదివరకే తెలుసు”

“మరి యిప్పు డేం వచ్చిందీ కొత్తగానూ?”

“కన్నడగవద్దు. నీకే తెలుస్తుంది ముందుముందు”

“ఎప్పుడో ముందటి దాకా అక్కర్లేదు, వున్న దంతా యెప్పుటి కప్పుడే తెలిసిపోతోంది నాకు. ఏమీ దిగడిపో వడం లేదు”

“ఎన్నయినా కల్పించీ, కవ్వించీ చెప్పేవా ళ్లున్నప్పుడు నీకేం లోటూ?”

“ఎవ రమ్మా ఆకల్పించీ కవ్వించీ చెప్పేవాళ్ళూ?” అని నిలవతీసి అడుగుదా మని వొక్క-అంగలో పూర్ణమ్మ వాకట్లోకి వచ్చింది; కాని వెంకటచలం యింగితం కని పెట్టి వూరుకుంది.

గభీ మని లేచి, గది చివరిదాకా వచ్చి నుంచుని జోగమ్మ పులుకూ పులుకూ చూసింది.

వెంకటచలం “వూరుకుంటారే?” అన్నట్టు జగ్గయ్య కేసి కొంచెం కరుగ్గా చూశాడు.

“నిజమే. బంగారబొమ్మవంటి పెళ్ళాం బలికివుండగా

మళ్ళీ పెళ్ళీ కల్పించగలవా ఘృన్నారు, నాకేంలొటూ?”
అని నిరసనగా చూస్తూ అన్నాడు జగ్గయ్య.

పులిక్కిపడిపోయింది పిల్ల; కాని వెంటనే తేరుకుని
“ఇంకేం? ఇదిగో వెళ్ళిపోతున్నాను” అంటూ పైక్క
అడుగు ముందుకి వేసింది.

జోగమ్మ చలపతికేసి తీక్షణంగా చూసింది. అదేమిటో
యెందుకో గుర్తించుకో లేకపోయాడు; గాని “అయితే నా
తాళాలు నా కిచ్చేసి మరీ కదులు”, అని మాత్రం పురిమా
డతను.

అక్కడున్నవారికే కాదు, రెండు తరాలలో ఆయింటి
కూడా నిజంగా యిది పురుషే. జగ్గయ్య తండ్రి చని
పోయాక, ఆయింట్లో, నేటివరకూ మళ్ళీ అంత ఝాం
కారమైన మొగకేక వినపడలేదు.

అది విని జగ్గయ్య కొత్త ప్రపంచంలో పడ్డ ట్టయి
పోయాడు. “ఏమిటీ?” అని తిరగబడి చూశాడు వెంకట
చలం. పూర్ణమ్మకి చలపతి మొగంమ్మిద పూర్తిగా
కొత్తవాలకం కనపడింది.

ఆ పురుషుకి జోగమ్మ నెమిలే అయిపోయింది.

తొడ చరిచి, పంజా చాపుతూ ప్రతి మల్లుడు

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“ఓ - రా” అంటూ పిలిస్తే వీరుడైనవాడి కెలా వుంటుందో యీకేక బుచ్చమ్మ కలా వుంది.

దాంతో, రుస రుస లాడుతూ, మొలలో వున్న తాళాలగుత్తి కైజారు లాగినట్టు తీసి, నిప్పులు కక్కుతూ చూస్తూ వెనక్కి విసిరేసి, మళ్ళీ నిర్లక్ష్యంగా ముందుకి అడుగు వేసిం దామె.

అప్పు డిక బాగుండదని పూర్ణమ్మ ఆమె కడ్డం వెళ్ళి రెక్క పట్టుకుంది. వెంకటచలం కూడా దగ్గిరికి వెళ్ళి “యిప్పు డేం వచ్చిందని వెళ్ళిపోతావా?” అని అడిగాడు. ఎదురుగా వుండి తానూరుకోడం బాగుండదని మెల్లిగా గదిలోకి జారుకుంది జోగమ్మ.

ఇక వూరుకుంటే మాట మీద పడిపోతుం దని, జగ్గయ్య, మూట వుళాక్కోపోయాడు; కాని బుచ్చమ్మ అందర్నీ విదాళించి కొట్టి “అందరి పాలూ పొంగాయి కదా?” అంటూ మూట విడిపించుకుంది.

దాంతో జగ్గయ్య మనస్సు పూర్తిగా విరిగిపోయింది. “వెళ్ళిపోనివ్వండి” అంటూ వెనక్కి తగ్గేశా డతను.

“తొందరపడకు. నా మాట విను. అల్లరిపడిపోతావు సుమా” అంటూ వెంకటచలం కూడా తప్పుకున్నాడు. పూర్ణమ్మ “వెనక్కి రావమ్మా వెరిపిల్లా” అంది.

కాని, బుచ్చమ్మ, యెవర్నీ, యెంకకూ లెక్క చెయ్యక “ఎంత లేసి ముండ లయినా వున్నారూ భూమ్మీద. నా వుసురు తగలదూ? ఈపీనుగులు ముందకి వస్తారా?” అంటూనే పైక్క అంగలో వీధిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

వాకట్లొ యిది యిలా జరుగుతూ వుండగా. గభీ మని గదిలోకి చక్కావెళ్ళి, లోగుమ్మంలో నుంచుని చెవులోర చేసుకుని వున్న జోగమ్మని “చూసుకో నా మజా” అంటూ అమాంతంగా యెత్తి కుదేసి, మళ్ళీ వాకట్లొకి చక్కావచ్చాడు చలపతిరావు.

39

రెండుమూడు నిమిషాల సే పెవరూ అధరస్పందం అయినా చెయ్యలేదు.

తరవాత జగ్గయ్య “భావగారూ! నా అదృష్టం యిలా వుంది. ఏం లేదని యేం పోయిందని యీ అల్లరి? కడుపు చించుకుంటే కాళ్ళమీద పడుతుంది, యేం చెప్పి కోనూ? ఆవిడ నన్ను విడిచిపెట్టేసి వెళ్ళిపోయినా యిక నా కేలోటూ వుండ దనుకున్నాను; కాని యిది అంత కంటే యెక్కువది. అంతా చూశారు కదా? ఇక మీకు

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

నే నేమీ చెప్పనక్కర్లేను. వెంటనే యీవూరు బదిలీ చేయించుకోండి” అన్నాడు.

దానికి వెంటచలం “ఈదురదృష్టం మాది కాని మీదికాదు. ఏం నలుగురున్నారనీ? మాచిట్టితల్లికి వైక్కగా నొక్క ఆడబడుచు. ఆమె కేనా వైక్క తమ్ముడు. ఆపైని తల్లి లేకపోవడం. మాలమ్మాయిని దిద్దుతూ తాను పైనుండి చక్రం తిప్పుతూ వుంటే యెంత బాగుండిపోవునూ?” అనగా, పూర్ణమ్మ మండువా దాటి వచ్చి “మేమీ వూరికి బదిలీ చేయించుకున్నా మాయింటో మామానాన మేమూ, మియింటో మీ మానాన మీరూవుండి, వస్తూపోతూ వైకళ్ళకి వైక రాసరా అవుతూ వుంటే యెంత అందంగా వుండు నన్నయ్యగారూ? తనకి మే మేమి లోటు చేశామూ? ఏమి అపకారం మాత్రం చేశామూ? “అడుగు పెట్టి అత్తగారికి నూక లేకుండా చేసి” దని నాటికి నాడూ నా కూతుర్ని అల్లరిపెట్టింది. “కాపరానికి రావడం తరవాయిగా ఆడబడుచుని లేవ గొట్టిం” దని నేటికి నేడూ గోలపెడుతుంది. మా కీ ప్రారబ్ధం యేమిటండీ? పోనీ, మాప్పివల్ల యేమేనా తప్పంటే, మేము దగ్గరే వున్నాము కదా, వివరించి చెప్ప గూడదు టండీ? పోనీ మీతో చెప్పి మమ్మల్ని “భీ”

ఇల్లు పట్టిన వెధవాడబడుచు

అనిపించకూడదు టండీ? అదీ కాక : మేమిక్కడ వుండ
గానే యిలా చెయ్యాలా?" అంటూ చాలాచాలా
నొచ్చుకుంది.

జగ్గయ్య వారిద్దరికేసీ తిరిగి “వూరుకోం” డన్నట్టు
మొదట తలా, చెయ్యి వూపాడు. తరవాత చలపతిని
చూసి “యేం నాయనా, తాళాలు తీసుకున్నావు కాదేం?
విసిరి పారేసిందని కోపమా?” అంటూ తాళాల గుత్తి
తీసి “నాయనా, ఇది నాది కాదు నీయిల్లు. యజమానివి
నువ్వు. ఇవిగో నీ తాళాలు నువ్వు పుచ్చుకో; కాని నువ్వు
అమాయకుడవు. ఇంకా వ్యవహారజ్ఞానం సంపాదించు
కున్నావు కాదు. ఇప్పు డేనా జాగ్రత్తపడు. నీమామగారు
సరసులు, సకలమూ తెలిసినవారు. పైగా, నాలొగే
నీమీదే ప్రాణాలు పెట్టుకుని వున్నవారు. వారు చెప్పి
నట్టు విని బాగుపడు. ముందు తాళాలు నీ పెళ్లాం దగ్గర
దాచు. మీ రిద్దరూ కలిసి పెత్తనం చేసుకోండి. నాకు
కావలసింది యిక గుప్పె డన్నం ” అంటూ గుత్తి కొడుకు
చేతి కిచ్చాడు.

ఒక్క ఊణం యెవరూ మాట్లాడలేకు.

తరవాత “వస్తానని నమ్మబలికి మాసూరిశాస్త్రి సమ

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

యానికి వచ్చాడు కాదు” అంటూ జగ్గయ్య వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

“ఏం చెప్పా అందరూ పూరుకున్నారా?” అనుకుంటూ జోగమ్మ వాకట్లోకి వచ్చింది.

వెంటనే “నీ దగ్గిర వుంచు” అని తాళా లామె చేతిలో పెట్టాడు చలపతి. తల్లి యింగితంకనిపెట్టి జోగమ్మ “నా దగ్గి రేమిటండీ? నా కేమి తెలుసునండీ? మీ దగ్గిరే వుంచండీ” అని చెబుతూ మళ్ళీ యిచ్చెయ్య బోయింది; కాని చలపతి అత్తగారికేసీ, మామగారి కేసీ చూస్తూ “వద్దు నీ దగ్గిరే వుండనియ్యి” అని చెప్పి, వెళ్ళి, మామగారికి దగ్గిరగా బల్లమీద కూచున్నాడు.

దానిమీద వెంకటచలం అందుకుని “నీ మామగారు నీ కిమ్మన్నారు, నీ మొగుడు నీ కిచ్చాడు. అంటే నీ మీద యెంత పూచీ వుందో తెలుసుకున్నావా? కనుగలిగి మసులుకోమ్మా” అని కూతురికి చెప్పి “వెరిపిల్ల, తన ధోరణేకాని వైకళ్యమాట వినిపించుకోదు. కన్న తండ్రి కంటేనూ, తోడబుట్టిన తమ్ముడి కంటేనూ, మరుగులు వుద్ధరిస్తారా?” అంటూ చలపతికేసి ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు.

“ఎంత పని చేసి దోయి మీ అక్కా?” అంటూ

మెల్లిగా బల్లదగ్గరికి వెళ్ళి పూర్ణమ్మ కూడా చలపతిని పలకరించింది.

33

ఎగిరెగిరిపడుతూ వుంటి దొడ్లోకి వెళ్లి, పక్కయింటి కేసి చూస్తూ “అక్కయ్యగారూ” అంటూ ఆత్రంగా పిలిచింది జోగమ్మ.

జవాబు రాలేదు.

“సోదెమ్మక్కయ్యగారూ” అని మళ్ళీ కొంచెం, గట్టిగా పిలిచి చూమె.

“అ”

“ఎక్క డున్నా రండీ?”

“వచ్చే వచ్చే.....చెల్లాయీ”

“నేనే నండీ”

“ఏం తల్లీ?”

“నేను రమ్మన్నప్పుడు మాయింటికి వస్తా నన్నారు మీరు. ఇదిగో నేనే పిలుస్తున్నాను మరి. తొరగా— నుంచున్న పాళంగా రావాలి”

సోదెమ్మకి, జోగమ్మ పిలుపులో కంటే చిటికెల్లో ప్రేమా, ఆదరమూ యెక్కువగా కనపడ్డాయి;

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

అందు కానందిస్తూ “కందుకూరివారి” యింటి యజమానురాలే నన్ను పిలుస్తున్నదీ ?” అని అడిగిందామె.

“వ్రా—క్ష్మ దెబ్బని”

“ఎన్నాళ్ళ కెన్నాళ్ళకీ ? ఏం జరిగిం దేమిటి చెల్లీ ?”

“భామ వెళ్ళిపోయిం దండీ”

“నిజం—గా ?”

“నిజంగానే నండీ”

“ఎక్కడి కమ్మా ?”

“అత్తవారింటికి”

“అయ్యో, దీని కడు పుడక, యెంత సేపయిందీ ?”

“ఇప్పు డిప్పుడే వెళ్ళింది. ఈపాటికి మళ్ళపు తిరుగుతుం దండీ”

“అదేమి టమ్మా ?”

“అక్కడ రెండు గదులు కేటాయించారు ట కాదూ తన కోసం ?”

“అయితే ?”

“అక్కడ వుంటుం దన్నమాట”

“మరిదిగారి యింటో వంటలక్క—”

“అ—న్నమాట. మీరు సరిగ్గా చెప్పా రక్కయ్య గారూ”

“ఇలాంటివాళ్ళ బతుకు చివరి కంటే; కాని చోద్య
గానే వుంది చెల్లాయీ”

ఈసమయంలో పూర్ణమ్మ గబగబా వచ్చి “తాళాల
మాట చెప్పకునుమా ఆవిడతోటీ” అంటూ కళ్ళు తిప్పు
కుంటూ మెల్లిగా చెప్పింది.

“అలాగే” అన్నట్టు తల వూపింది జోగమ్మ.

తన మాట మీద మళ్ళీ మాట రాకపోగా “అస,
లిప్పు డేం వచ్చి యింత గొడవ పెరిగింది చెల్లీ?” అని
అడిగింది సోదెమ్మ.

“కథ అంతా చెబుతా, నలా రండి తొరగాను” అని
బదులు చెప్పి జోగమ్మ వాకట్లోకి వుడాయించింది.

“అమ్మాయిగారూ” అంటూ పూర్ణమ్మ అందుకుంది.

“పిన్నిగారూ”

“విన్నారా?”

“చూశారా?”

“ఎంత రాగతనం వుంది మామ్మా!”

“మీ రేం చూశారు పిన్నిగారూ?”

“అలా వస్తున్నారు కారూ?”

“వస్తున్నా”

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

“నేనూ రానా?” అని సోదెమ్మ చెల్లెలు.

“వస్తే రా” అని సోదెమ్మ.

“నా రెవరూ, చిన్నమ్మాయా?” అని పూర్ణమ్మ.

“అవునండీ, మా రుక్కమ్మ”.

“తీసుకురండి”

“తీసుకువస్తున్నా.....తొరగా కదలాలి చెల్లీ
తొరగా”

“వీధిలోనుంచే రండి”

“అలాగే, యింకేం భయమూ?”

స్వాగతసత్కారం జరపడానికి పూర్ణమ్మ వాకట్లోకి
బయలుదేరింది.

హార్, హై నెస్, మహారాణీ సా హేబా, శ్రీ శ్రీ శ్రీ
పీసపాటి సోదెయ్యమ్మాదేవిగారి ప్రయాణం సందర్భంలో,
రాజలాంఛనంగా, వంటింటి రెక్కతలుపులు రెండు
రెండు ఫిరంగులు వేశాయి.

౧౯౩౧ మార్చి
(సవరణలతో)

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

సంపుటాలుగా అచ్చవుతున్నవి

సంపుటం ౧కి పేజీలు ౧౨౫-౧౫౦	వెల ఆరేసి అణాలు
మొదటి సంపుటం ౧౪౩ పేజీలు	౦—౬—౦
రెండో సంపుటం ౧౪౬ పేజీలు	౦—౬—౦

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

విడివిడిగా అచ్చయివున్నవి

౧ గూఢమూరిన కొత్తరికం	౦—౨—౦
౨ కలంసోటు	౦—౨—౬
౩ తల్లిప్రాణం	౦—౨—౬

ఇకముందు విడివిడిగా అచ్చ వెయ్యబడవు. కాలక్రమాన యీమూడూ సంపుటాలు చెయ్యబడతాయి.

శాస్త్రిగారి గ్రంథాలు మరికొన్ని

౧ రక్షాబంధనం డిపెక్టివు నవల	౧—౦—౦
౨ శ్మశానవాటిక	౦—౪—౦
౩ వారకాంత నాటకం	౦—౪—౦
౪ విజయనగర రాజుల కథలు	౦—౨—౦
౫ చిత్తూరు రాజుల కథలు	౦—౩—౦

కలాభివర్ధనీ పరిషత్తు — రాజమండ్రి

కొద్ది రోజుల్లోనే

మేము శ్రీ శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి
గారివే కాక ఇతర పండిత, కవులవిన్నీ, నాట
కములు, చిన్నకథలు, నవలలు, విమర్శన
ములు, ఖండకావ్యములు, చరిత్రలు, సాహిత్య
గ్రంథములు, పరిశోధక గ్రంథములు మొద
లై నవి ప్రకటించడం ప్రారంభిస్తాము.
గ్రంథకర్తల సహకారం కోరుతున్నాము.

కలాభివర్ధనీ పరిషత్తు
రాజమండ్రి ✓

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA120B143
పుస్తకం పేరు	శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్న కథలు 02
తారీఖు	28/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	153
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	4
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	naruna
పేజీలు విడదీసినది	naruna
ప్యాన్ చేసినది	Hasan
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీ చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	NO
పరిస్థితి	good